

PRIRUČNIK ZA STAREŠINE

Naslov originala:
Elder's Hendbook

The Ministerial Association
The General Conference of Seventh-day Adventists
© 1994

Prevod:
Zoran Mirjanić

Lektura:
Jasmina Kostić

Korektura:
Danijela Danilov

Tehničko uređenje:
Zoran Mirjanić

Odgovara:
Zoran Mirjanić

Izdaje:
Hrišćanska adventistička crkva Zaječar

Za internu upotrebu

Zaječar, 2011.

UVODNE NAPOMENE

Trebalo je dugo čekati na izdavanje *Priručnika za starešine*. Donedavno nije bilo sasvim jasno koje odeljenje Generalne konferencije je odgovorno za podučavanje i pružanje podrške starešinama. Međutim, 1990. godine ova prednost je dodeljena Odeljenju za propovedničku službu koje se posvetilo pripremanju ove knjige.

Nacrt

U Odeljenju za propovedničku službu Generalne konferencije rukovođenje radom crkvenih starešinama povereno je Džejsmu Zahariju. Rad na ovom projektu započeo je zasedanjem savetodavne grupe. Budući da starešine, kao i propovednici, saraduju sa svim crkvenim odeljenjima, na tom savetodavnom sastanku bili su prisutni predstavnici različitih odeljenja. Ova grupa odredila je opšti nacrt knjige.

Rukopis

Tekst je napisao Flojd Brizi služeći se preliminarnim rukopisom Dagleasa Robertsona iz Australije. Od samog početka cilj je bio da se pripremi priručnik upotrebljiv u celom svetu – što nije bio lak zadatak, imajući u vidu raznolikost rada crkvenih starešina u raznim delovima sveta i u crkvama različite veličine. Stoga svaki čitalac treba da primeni ova osnovna načela vodeći računa o mesnim prilikama.

Da bi pomogli u ostvarenju ovog cilja, rukopis je poslat crkvenim starešinama, propovednicima i administrativnim službenicima širom sveta. Njihove primedbe dovele su do značajnih promena.

Uputstva za proučavanje

Uputstva za proučavanje, kojima se završava svako poglavlje, napisao je Majk Spigl.

Završna priprema

Završni rukopis za štampu pripremili su Majk Spigl i Reks Edvards. En Tejlor je pripremila tekst za izdavanje.

Izražavamo veliku zahvalnost njima a i drugima koji su omogućili izdavanje ovog priručnika.

PREDGOVOR

U Hrišćanskoj adventističkoj crkvi mesne starešine češće propovedaju, posećuju i obavljaju đakonski rad (savetovanje) od propovednika. Teško je verovati da bi bez njih crkva mogla da funkcioniše. Ovaj priručnik je pripremljen kao pomoć ovim vođama da bolje razumeju svoj poziv i rukovodeću ulogu i olakša im njihov pastoralni i negovateljski rad. Događa se da male crkve u nekim delovima sveta nemaju osobu koju bi izabrale za starešinu, pa umesto toga biraju „vođu crkve“. Ovaj priručnik je namenjen i njima.

Budući da je adventistička crkva rasprostranjena po celom svetu u njoj postoje značajne etničke i kulturne različitosti, koje se ogledaju i u radu mesnih crkava. Upravo zato, ovaj priručnik nije napisan s namerom da prepíše određene načine rada ili postupke koje bi sve starešine morale da slede. U njemu se više naglašava uloga i delovanje starešine koji su u skladu sa biblijskim načelima organizacije i upravljanja, načelima koja mogu da budu prihvaćena bilo gde u svetu.

Obim ove knjige izabran je s namerom da bude istovetan *Crkvenom pravilniku*. Ove knjige se dopunjuju pa bi svaki crkveni starešina trebalo da ima i jednu i drugu. *Crkveni pravilnik*, kojeg je crkva izglasala na zasedanju Generalne konferencije, ima prvenstvo nad ovim ili bilo kojim drugim priručnikom pripremljenim za upotrebu u mesnoj crkvi.

Nažalost, iako se u *Priručniku za starešine* često navodi *Crkveni pravilnik*, nije bilo moguće dati i brojeve stranica, zato što se *Crkveni pravilnik* menja na svakom zasedanju Generalne konferencije pa se samim tim brojevi stranica u prevodima razlikuju.

Rad crkvenog starešine i rad propovednika nerazdvojivo su povezani, i u Svetom pismu i u praksi adventističke crkve. Iz tog razloga, mnogo toga u ovom priručniku veoma je nalik *Priručniku za propovednike*. Taj priručnik bi bio koristan starešini koji traži detaljnije informacije o područjima koja su u ovom *Priručniku za starešine* suviše sažeta.

Nadamo se da će propovednici i sekretari za propovedničku službu da se služe ovim priručnikom prilikom obučavanja svojih starešina. Ovde navodimo Pavlove reči kojima je, starešine u Efesu, okupljene na takvom seminaru, pozvao: „Pazite dakle na sebe i na sve stado u kome vas Duh Sveti postavi vladikama [nadglednicima] da pasete crkvu Gospoda i Boga koju steče krvlju svojom.“ (Dela 20,28)

PUNOMOĆ ZA STAREŠINE

Na kraju svakog poglavlja *Priručnika za starešine* nalazi se vodič Za lično proučavanje. On će te povede na putovanje nakon kojeg ćeš moći da, kompetentno i pouzdano, obavljaš službu starešine crkve. Kad budeš uradio sve zadatke postavljene u vodiču Za lično proučavanje, pojedinačno ili u grupi sa drugim starešinama, stićeš pravo na diplomu (Certificate of Attainment). Nju ćeš moći da dobiješ preko uprave svoje unije.

U vodiču za lično proučavanje data su uputstva koja treba da pomognu starešinama da usvoje mnoštvo informacija koje sadrži ovaj priručnik.

Vodič je napisan tako da ti pomogne da na prvi pogled prepoznaš glavne misli svakog poglavlja, zapišeš što si naučio i primeniš načela iz tog poglavlja u svojoj mesnoj crkvi.

Svaki vodič za lično proučavanje podeljen je na tri dela koja počinju ključnim rečima; *saznaj, nauči i uradi*. Čitajući određeni deo bićeš podstaknut da to i uradiš: saznaš određenu informaciju, naučiš posebne pojedinosti iz poglavlja, a onda to saznanje primeniš u praktičnim vežbama i planiranju.

Na kraju svakog poglavlja pripremljen je deo za zajedničko proučavanje, namenjen grupnoj diskusiji. Pitanja su tako sastavljena da ti pomažu u primeni načela na određene situacije sa kojima, kao starešina crkve, možeš da se sretneš.

CRKVA I NJENA ORGANIZACIJA

Svrha postojanja crkve

Crkvu je zamislio Bog. – Gde god Bog deluje, postoji organizacija. Pogledaj mikroskopom najmanje od Njegovih stvorenja. Šta vidiš? Preciznu, predvidljivu organizaciju. Usmeri teleskop prema beskonačnosti Njegovog svemira. Šta vidiš? Organizaciju tako preciznih i predvidljivih zakonitosti da je svako ljudsko društvo vreme merilo i svoje brodove upravljalo pomoću Sunca, Meseca i zvezda.

Ljudi koji žele biti deo Božjeg plana, ali ne i organizacije, ne razumeju način na koji Bog deluje. „U svim Božjim delima u svemiru vidljivi su sistematičnost i red.“ (*Testimonies to Ministers, p. 26*) Gde god je Bog na delu prisutna je organizacija.

Budući da je Bog organizator i da radi na spasavanju grešnika, očekivali bismo da uspostavi organizaciju koja bi Mu u tome pomogla. To je On od samog početka i učinio. Njegova prva organizacija bio je dom, porodica. Ovakvo uređenje nazivamo patrijarhalnim. Kasnije je upotrebio narod – Izrael. Od novozavetnih vremena naovamo, poslužio se zajednicom vernika koje je pozvao iz sveta da budu zajedno u onome što nazivamo crkvom.

Bog je odredio starešine za važne vođe u ovoj crkvenoj organizaciji. Ali, da bi mogli da služe delotvorno, oni moraju da vole crkvu, a da bi mogli razumno da je vole, najpre moraju da razumeju njenu ulogu. Stoga je i prikladno i nužno ovaj *Priručnik za starešine* započeti usmeravanjem pogleda na prirodu i svrhu crkve.

Reč *crkva* u Bibliji ima najmanje dva značenja. Upotrebljena u opštem smislu ona se odnosi na Božji obnovljeni narod na svakom mestu i u svim vremenima (Matej 16,18; 1. Korinćanima 12,28; Efescima 1,22.23; 3,10). Izrael je nazvan „crkvom u pustinji“ (Dela 7,38). Tako se reč *crkva* može odnositi na Božji narod u bilo koje vreme u istoriji. Ona obuhvata sveopštu crkvu ili crkvu celoga sveta.

Kad je upotrebljena u *posebnom* smislu, crkva označava mesni skup, na primer u određenom gradu (1. Korinćanima 1,2; 1. Solunjanima 1,1).

Tako, reč *crkva* može da se odnosi na posebnu, mesnu zajednicu vernih. Ovaj priručnik razmatraće oba značenja crkve. Međutim, budući da su starešine prvi među svim vođama u mesnoj crkvi, njeno značenje biće posebno naglašeno.

Crkveni plan je božanskog, a ne ljudskog porekla. U Delima 2,47 stoji: „A Gospod svaki dan dodavaše crkvi one koji se spasavahu.“ (Sinod SPC) Zamisao pridruživanja crkvi nije potekla od propovednika, evanđelista ili predsednika oblasti. Ona potiče od Gospoda. Isto tako, postoji određena veza između spasenja i pripadnosti crkvi, jer u ovom tekstu stoji da Bog pridružuje crkvi one koji se spasavaju.

Današnja crkva je slična kovčegu iz Nojevog doba. Nojev kovčeg je nesumnjivo bio nesavršen brod, jer su ga gradili ljudi. Ali, kad je došao potop, Bog je pomoću njega spasio svoj narod, jer je bio sagrađen prema Njegovom planu. Crkva je nesavršena organizacija, jer je načinjena od ljudi, ali će pomoću nje Bog spasiti svoj narod, jer je sagrađena prema Njegovom planu.

Bogu je istinski stalo do uspeha Njegove crkvene organizacije, uprkos njenom nesavršenstvu. Elen Vajt je izjavila: „Svedočim svojoj braći i sestrama da je Hristova crkva, koliko god bila slaba i nesavršena, jedini predmet na Zemlji na koji obraća svoju najveću pažnju... On lično, svojim Svetim Duhom, dolazi u svoju crkvu.“ (*Testimonies to Ministers*, p. 15)

Crkvu je osnovao Hristos. – Isus je govorio o sebi kad je rekao: „Na ovom kamenu sagrađiću crkvu svoju“ (Matej 16,18) Ovih nekoliko reči upućuju na najmanje tri značajne činjenice o Hristu i crkvi: On ju je sagrađio, On sam je njen graditelj i ona je Njegova crkva. Hristos je „Glava crkve“ (Efescima 5,23). On je imenovao njene prve vođe (Marko 3,14). On ljubi svoju crkvu kao što ženik ljubi svoju nevestu (Efescima 5,25-32).

Adam je u Edemu zaspao. Bog mu je otvorio slabinu i pojavila se Eva. Na Golgoti je spavao drugi Adam, Isus. Njegova je slabina otvorena i pojavila se crkva. Kao što je Eva u Edemu stala pred Adama i on ju je zavoleo, tako i Njegova crkva stoji danas pred Hristom i On je ljubi. Budi jako oprezan kad kritikuješ crkvu, jer kritikuješ Hristovu nevestu. Nijedan pošten muškarac neće olako preći preko kritike upućene njegovoj verenici čak ni kada je ona zasluhuje.

Hrišćanin je onaj koji ljubi Hrista i želi da postupa kao što Hristos postupa. Razmatrajući naš odnos prema crkvi, sve što treba da znamo je šta je Hristos činio, jer je to upravo ono što ćemo i mi hteti da činimo. U Efescima 5,25 stoji: „Kao što je i Hristos ljubi crkvu i sebe predade za nju.“ Učini crkvu boljom! Reformiši je! Ali tek onda kad crkvu ljubiš. Biti sličan Hristu znači ljubiti crkvu i sebe predati za nju.

Šta je crkva? – Biblija se služi nizom slika da prikaže crkvu: sveti narod, sinovi zaveta, hristovo telo, Božja porodica, domaći u veri, Hristova verenica, carsko sveštenstvo. Mesna crkva se naziva zajednicom, skupštinom ili saborom. Šta sve to znači? Šta je zapravo crkva? Ponudićemo četiri odgovora:

1. Crkva je skup hrišćana. Crkva je organizam kojem sam Hristos daje duhovni život. Stoga se ona ne može definisati samo ljudskim pojmovima. Međutim, vrlo je važno primetiti da je crkva Hristocentrična, a usmerena ka ljudima. Crkva, kao ustanova, ne postoji sebe radi, već radi naroda kojeg okuplja.

Crkva je *skup* ljudi. Reč „crkva“ ponekad se definiše kao: izabrani koji su pozvani da izađu, odvojeni. Hrišćani jesu pozvani iz sveta, ali su pozvani i da budu zajedno. Hrišćanstvo je religija odnosa. Ono se u izolaciji ne može potpuno razviti.

Tačnije, crkva nije zgrada u kojoj se ljudi sastaju, već ljudi koji se sastaju u zgradi. Postoji prikrivena opasnost u održavanju bogoslužjenja u lepo uređenoj crkvenoj zgradi, jer se može steći pogrešan zaključak da to odražava pravo stanje crkve.

Crkveni istoričari procenjuju da je, u prvom veku, bilo čak pet miliona obraćenika u hrišćanstvo. Pa ipak, u vreme kad je crkva bila na duhovnom vrhuncu, nema spomena o crkvenim zgradama. Sa druge strane pak, u mračnom srednjem veku crkvene duhovne istorije, crkva je sagradila neke od najraskošnijih građevina. Crkvu treba meriti duhovnošću njenih vernika, a ne veličanstvenošću njenih zgrada.

Crkva se ne sme usredsrediti samo na učenje, zanemarujući ljude. Crkva ne postoji zbog svojih učenja već zbog ljudi koji je sačinjavaju. Ni jedno učenje ne treba braniti samo zato što je istinito, već pre svega zato što može da pomogne ljudima da postanu slični Hristu. Istina i učenje su značajni Bogu – jedino ako pomažu ljudima.

U Hristovoj crkvi ne bi trebalo da bude hijerarhije. Hristos je učio: „A vi se ne zovite ravi, jer je u vas jedan ravi Hristos, a svi ste svi braća. A najveći između vas da vam bude sluga!“ (Matej 23,8.11) Odnosi između vođa i vođenih u Hristovoj crkvi ne smeju da budu odnosi gospodara i slugu, već brata i sestre. Vođstvo je potrebno i treba ga poštovati. Ali crkvene vođe, uključujući i starešine mesne crkve, treba da budu vođe koje služe.

U Hristovoj crkvi ne sme da bude diskriminacije s obzirom na rasu, pleme ili pol. „Nema tu Jevrejina ni Grka; nema roba ni gospodara; nema muškoga roda ni ženskoga, jer ste svi vi jedno u Hristu Isusu.“ (Galatima 3,28)

Da bi bila hrišćanska, crkva se mora uvek iznova pitati nije li postala zaokupljena institucijom, zgradom ili čak samim učenjem. Hristova crkva je zaokupljena Hristom i usmerena na ljude.

2. Crkva je skup hrišćana pozvanih iz sveta koji se uče da ljube Boga i jedan drugoga. Zapazite tri dela ove značajne rečenice:

a. „Pozvani iz sveta.“ Crkvu čine ljudi koje je Bog pozvao (1. Petrova 2,9). Njeno osnivanje je Božje delo. Njeni vernici su od Boga „izabrani“, Njegov „izabrani rod“. Bog upućuje poziv, a ljudi odgovaraju.

Bog poziva svoju crkvu iz sveta. Ona mora da bude u svetu, ali ne sme da bude od sveta. Crkva koja je slična svetu neće imati mnogo uspeha u privlačenju ljudi iz sveta.

b. „Uče se da ljube.“ Središte hrišćanstva je ljubav. Novorođene bebe ne znaju da ljube. Rođene su sa potrebom da budu voljene i sa sposobnošću da vole, ali su, u suštini, okrenuta isključivo sebi. Kako malo dete može da nauči da voli? Bog je pripremio ustanovu, dom, u kojoj deca, okružena ljubavlju, uče da ljube.

Nanovo rođeni hrišćani ne izlaze iz krstionice sposobni za savršenu ljubav. Kako će se ova novorođenčad u Hristu naučiti hrišćanskoj ljubavi? Bog je pripremio ustanovu koja se zove crkva u kojoj se oni, okruženi hrišćanima koji ljube, uče da ljube Hrista.

Crkva nikada ne sme da pođe od pretpostavke da je sastavljena od ljudi koji su već naučili da ljube onako kako bi to hrišćani trebali. Crkva nije muzej, već radionica. Ekspoziti koji su izloženi u muzeju odavno su dovršeni i postavljeni za pokazivanje. Vrlo je tiho u muzeju, jer se tamo vrlo malo toga događa. Nasuprot tome, u radionici se neki predmeti nalaze na početnom stepenu obrade, drugi su do pola dovršeni, a neki skoro gotovi. Tu se događaju promene. Nešto se zbiva. Crkva je slična radionici. Očekuje se da njeni ljudi budu na različitom stepenu hrišćanske ljubavi, stalno učeći kako se ljubi.

„Ljubite Boga i jedan drugoga.“ Hristova *velika* zapovest bila je da ljubimo Boga (Matej 22,37-39). Crkva nije društveni klub. Njena primarna svrha nije da se uživa u međusobnom zajedništvu, već da se ljubi Bog. Ljubav prema ljudima je na drugom mestu. Ljudi nemaju drugog načina da procene iskrenost ljubavi prema Bogu osim ako im ona pomaže da ljube jedan drugoga.

U crkvenoj zajednici vernici srdačno prihvataju jedan drugoga jer su jedno u Hristu (Efescima 4,32). Jedinstvo u crkvi je Hristov dokaz onima koji joj ne pripadaju da je jevanđelje sila: „ Po tom će svi upoznati da ste moji učenici, ako uzimate ljubav među sobom.“ (Jovan 13,35)

3. Crkva je skup hrišćana koji su zainteresovani za svet, pozivajući druge da im se pridruže. Svaka crkva koja ozbiljno pristupa svom zadatku biće stalno u procepu između potrebe za odvajanjem od sveta i potrebe da služi svetu. Crkva koja se priklanja jednome ili drugome gubi ravnotežu. Hristova namera je da se Njegova crkva odvoji od grešnosti sveta, ali da je istovremeno spremna da mu sa ljubavlju služi i spasava ga.

Crkva je često izložena iskušenju da bude potpuno zaokupljena sobom – svojim sastancima, odborima, zgradama, decom, vernicima, sama sobom. Sa druge strane, prava hrišćanska crkva u svemu što čini pruža ruku društvu u

kojem živi, pozivajući i sklapajući prijateljstvo sa posetiocima, nastojeći da se grešnici osećaju dobrodošlim.

Da bi bila hrišćanska, crkva mora da ima merila za svoje vernike, viša merila za crkveno vodstvo, ali nikada nikakva merila za hrišćansko prijateljstvo. Ako se zainteresovani grešnici u vašoj crkvi ne osećaju dobrodošlim, ona nije hrišćanska, bez obzira na to šta naučava – se grešnici u Hristovoj blizini uvek osećaju kao kod kuće.

Može li onaj ko nije vernik ili hrišćanin da slobodno poseti tvoju crkvu? Hoće li u njoj da čuje nešto što neće moći da razume? Hoće li ih oni koji zastupaju adventistički stil života zbuniti i obeshrabriti? Kao starešina i crkveni vođa, zamisli ponekad da si osoba koja prvi put posećuje tvoju crkvu. Da li se njoj išta događa što bi u tebi izazvalo želju da ponovo dođeš?

Od svakog vernika u crkvi očekuje se da bude propovednik. „Tako smo mi poslani mesto Hrista – kao da Bog govori kroz nas; molimo vas u ime Hristovo: pomirite se s Bogom!“ (2. Korinćanima 5,20)

Primanjem Svetoga Duha svaki vernik dobija duhovni dar koji treba da upotrebi u službi zadobijanja duša. „I jedne dakle postavi Bog u crkvi prvo apostole, drugo proroke, treće učitelje; a potom čudotvorce, onda darove isceljivanja, pomaganja, upravljanja, različne jezike.“ (1. Korinćanima 12,28)

4. Crkva je mesto za lečenje boli od životnih udaraca. Na zidu u ambulanti hitne pomoći jedne bolnice stoji: „Ovde prestaje bol.“ Nije li to dobra vest za povredene i teško bolesne? Bolnice zaustavljaju bol. U mnogim zemljama boravak u bolnici je vrlo skup, ali ljudi zadržavaju pravo da idu u bilo koju od njih jer niko ne želi prestati da ide na mesto na kojem može da se osloboditi bola.

Kako bi to bilo lepo kad bi svaka adventistička crkva mogla, sa pravom, iznad svoje propovedaonice da stavi natpis: „Ovde prestaje bol.“ Ljudi će pohrliti tamo gde mogu da se oslobode duhovnog bola.

Mnoge se osobine pripisuju bivšim i neaktivnim vernicima. Neki ih smatraju svetovnima, nepouzdanima i malodušnima. Međutim, bivši ili neaktivni vernik može jednostavno da bude osoba koju crkva nije uspela da oslobodi bola.

Šta je crkva? Svrha njenog postojanja najbolje je opisana prizorom afričkog stada koje se, kad god se približi lav, svrstava u krug sa rogovima okrenutim prema napolje. Unutar velikog je manji krug. A u njemu su stari i mladi, bolesni i slabi – upravo oni koje lav vrebava. A krug je, ako ostane jedinstven i nedirnut, neprobojan. Lav odlazi bez plena.

Biblija kaže: „Suparnik vaš, đavo, kao lav ričući hodi i traži koga da proždere!“ (1. Petrova 5,8) Crkva je skup hrišćana koji stvaraju krug obrane između sebe i sotone. Snažni stoje između sotone i obeshrabrenih, i objavljuju: „U Hristovo ime izjavljujemo da oni pripadaju nama. Mi smo tu da ih branimo. Ne možeš ih dobiti!“ To je hrišćanska crkva.

Organizacija crkve

Organizacija je potrebna ne samo zato što ju je Bog odredio, već zato što je crkvi poveren veliki zadatak; da bi mogao da se izvrši, potrebna je organizacija. Preduzeće bez organizacije će bankrotirati. Kad u nekom narodu ne bi bilo organizovane vlasti, u njemu bi ubrzo zavladao haos. Ali, kakva vrsta organizacije je potrebna crkvi?

Biblijski modeli. – Zapazimo tri biblijska modela crkvene organizacije:

1. *Model Izraela.* Izraelska organizacija je bila jasna i određena. Tokom putovanja pustinjom kretali su se u četama (4. Mojsijeva 10,28). Bili su podeljeni na dvanaest plemena sa vojvodom na čelu, a zatim opet podeljeni u grupe po hiljadu, stotinu, pedeset i deset (5. Mojsijeva 1,15; 2. Mojsijeva 18,21.22). Svakom plemenu je bilo određeno mesto, kako u logoru tako i tokom putovanja.

2. *Model organizma.* Često upoređujući crkvu sa telom, Pavle daje jedan od najslikovitijih i najkorisnijih modela reda i organskog jedinstva u crkvi. Čovekovo telo je sastavljeno od glave, ruku, nogu i trupa, a i od vitalnih unutrašnjih delova (1. Korinćanima 12,12-28). Iako se ovi delovi jako razlikuju po izgledu, mestu i funkciji, svaki od njih je neophodan. Celo telo zavisi od toga u kojoj meri će svaki njegov deo da izvrši svoj zadatak.

Pavle kaže da crkva, to Hristovo telo, deluje na isti način. Zbog mnogih rasnih i društvenih razlika, vernici se u mnogome razlikuju jedan od drugoga. Ali svi postaju jedno telo: „Jer jednim Duhom mi se svi krstismo u jedno telo bili Jevreji, ili Grci; bili robovi, ili sami svoji.“ (1. Korinćanima 12,13)

Kad se pridruži telu, svaki vernik treba da obavlja određenu funkciju. Sveti Duh poziva svakoga na posebnu službu u crkvi. Duh svakoga osposobljava za uspešno obavljanje te službe. „A ovo sve čini jedan i taj isti Duh razdeljujući po svojoj vlasti svakome kako hoće. A u svakome se pojavljuje Duh na korist.“ (1. Korinćanima 12,11.7)

Baš kao što je u ljudskom telu delovanje svakog dela važno za zdravlje osobe, tako je i u Hristovom telu učestvovanje svakog vernika važno za zdravlje crkve. Koristeći lični duhovni dar svaki vernik doprinosi crkvi na jedinstven način. Ako svi delovi funkcionišu, crkva napreduje.

Glava upravlja telom. A glava crkvenog tela je Hristos (Kološanima 1,18). Telo je produžetak Njegove volje. Ono na Zemlji čini ono što bi On činio kada bi bio ovde. Svojim Svetim Duhom Hristos opskrbljuje svaku mesnu crkvu darovima koji su joj potrebni za uspešno obavljanje Njegovog posla.

3. *Novozavetni model.* Model rane crkve je organizacija koja se razvijala postepeno, kako su se javljale potrebe. Prvu organizacionu grupu

sačinjavao je apostolski savet u Jerusalmu (Dela 6,2; 8,14). Kad se namnožio broj vernika i potrebe postale veće, izabrali su druge vođe da bi oslobodili apostole dužnosti koje im nisu pristajale (Dela 6,2-4). Nakon određenog vremena, u nekim područjima crkve su se grupisale u organizacije poput onih koje mi danas nazivamo oblastima (Galatima 1,2). Pavlov savet: „A sve neka biva pošteno i uredno!“ (1. Korinćanima 14,40) bio je u osnovi smernica za širenje organizacije.

Svoju organizaciju Crkva adventista sedmog dana uredila je po uzoru na organizaciju novozavetne crkve.

Organizacija Crkve adventista sedmog dana. – Spasitelj evanđeoski nalog da se evanđelje objavi celom svetu veliki je zadatak (Matej 28,19,20). Sve verske zajednice na neki način prihvataju ovu odgovornost. Adventisti su jedini koji su preuzeli odgovornost da se poruke trojice anđela objave „svakom narodu i plemenu, jeziku i kolenu“ (Otkrivenje 14,6). Zato se ne može prenatragiti potreba da Crkva adventista sedmog dana, na jedinstven i svrsishodan način, mora uvek da bude organizovana tako da stavi sveobuhvatan naglasak na misiju u celom svetu. Svaka mesna crkva koja je usmerena samo na lokalne aktivnosti izgubila je jedinstvenu adventističku viziju koja obuhvata celi svet. Adventisti sedmog dana su uvereni da ovo delo neće biti dovršeno nigde dok ne bude dovršeno svuda.

Ovo sveobuhvatno gledište na svet veliki je organizacioni izazov koji mesne starešine i njihove crkve moraju da razumeju pre nego što mogu istinski da cene adventističku organizaciju: (a) Zadatak je veliki pa i organizacija mora da bude *delotvorna*. (b) Zadatak je sveopšti pa zato mora da se dovoljno *ovlašćenja prenese* na nivoe upravljanja izvan mesne crkve kako bi se osigurala raspodela osoblja i finansijskih sredstava za celi svet. (c) Budući da je zadatak višenacionalan i višekulturalan, organizacija mora da bude *prilagodljiva*.

Crkva adventista sedmog dana izrasla je iz reformne grupe koja se razočarala u druge verske organizacije i povukla iz njih. Iz tog razloga postojala je odbojnost prema stvaranju još jedne organizacije – neće li i ona da postane slična onima koje su napustili? Ali je potreba za organizacijom ubrzo nadmašila sumnjičavost.

Elen Vajt navodi pet razloga za neophodnost crkvene organizacije: „Kako se povećavao broj naših vernika, bivalo je sve jasnije da će bez nekog oblika organizacije doći do velike zbrke i da Delo neće moći uspešno napredovati. Organizacija je bila preko potrebna za izdržavanje propovednika, za širenje Dela u novim poljima, za zaštitu crkava i propovednika od nedostojnih vernika, za vlasništvo nad crkvenim nekretninama, za objavljivanje istine štampom i za mnoge druge potrebe.“ (*Testimonies to Ministers*, p. 26)

Četiri oblika crkvene uprave. – Obično se smatra da su crkve organizovane na jedan od sledećih oblika upravljanja:

1. Papski, prema kojem je papa vrhovni autoritet.
2. Episkopalni, prema kojem crkvom upravljaju biskupi (vladike).
3. Kongregacionalistički, prema kojem potpuna vlast počiva u rukama mesne crkve na njenom području.

4. Predstavnički, prema kojem autoritet počiva na njenim vernicima, s tim da se odgovornost za planiranje i koordinaciju prenosi na druge nivoe. Adventisti sedmog dana slede ovaj predstavnički oblik upravljanja crkvom.

Rad svakog nivoa upravljanja u adventističkoj crkvi razmatra se tokom periodičnih zasedanja. Na tim zasedanjima podnose se izveštaji, vođe obrazlažu svoj dotadašnji rad a delegati biraju nove vođe. Delegati na tim zasedanjima obično su izabrani iz organizacione jedinice koja se nalazi ispod jedinice na razmatranju. Na primer, pre zasedanja sabora oblasti svaka mesna crkva bira između svojih vernika delegate koji će je predstavljati na zasedanju.

Nivoi organizacije adventističke crkve. – U Crkvi adventista sedmog dana postoji pet nivoa administrativne i četiri nivoa konstitutivne organizacije. Četiri konstitutivna nivoa su:

1. Mesna crkva, organizovano telo pojedinih vernika. Kad u grupi koja još nije organizovana kao crkva poraste broj vernika i ona duhovno sazri, kad pokaže duhovne darove koji su potrebni da sama brine o sebi i svedoči u svojoj društvenoj sredini, i kad dokaže da ima dovoljno novčanih sredstava za izdržavanje, ona od misije/oblasti može da traži status organizovane mesne crkve kako bi se pridružila sestinstvu crkava. Pre toga, grupa se može, u dogovoru sa okružnim propovednikom ili nekim drugim predstavnikom oblasti/misije, organizovati kao grupa. Kad se oblast ili misija uveri da je takva grupa spremna za status organizovane crkve, predstavnik oblasti/misije okupiće grupu i predvoditi organizovanje mesne crkve.

2. Oblast ili misija/polje, je organizovano telo crkava u jednoj državi, provinciji ili području.

3. Unija ili unijska misija, skup oblasti ili polja na većem području.

4. Generalna konferencija, najveća organizaciona jedinica, sa sedištem u području Vašingtona D.C., koja pomoću svojih divizija (tj. odeljenja) administrativno deluje na određenim geografskim područjima.

Ustanove. – Nacrt crkvene organizacije adventističke crkve nije potpun bez crkvenih ustanova. Od samog početka crkvena struktura uključivala je vaspitno-obrazovne, zdravstvene, izdavačke i druge ustanove, koje su, iako odvojeno organizovane, imale značajnu ulogu u ispunjavanju zadatka crkve.

Autoritet Generalne konferencije. Generalna konferencija na zasedanju i njen Izvršni odbor između dva zasedanja čine najviše telo koji upravlja radom crkve u celom svetu. Elen Vajt je savetovala: „Nikad se razum jednog čoveka ili nekolicine njih ne sme smatrati dovoljno mudrim i snažnim da nadzire Delo i određuje koji planovi treba da se sprovedu. Ali kad se na Generalnoj konferenciji, gde su okupljeni predstavnici iz svih delova polja izrazi zajedničko

mišljenje, tada se lična nezavisnost u radu i vlastito mišljenje ne smeju tvrdoglavo zadržati, nego se treba pokoriti mišljenju većine.“ (*Testimonies*, vol. 9, p. 260)

Novčana sredstva. Organizacija međunarodnog karaktera kakva je Crkva adventista sedmog dana ne bi mogla da se održi kada ne bi imala delotvoran finansijski sistem. Iako crkva nije zainteresovana za blaga ovog sveta, potreban joj je novac da može da ostvari Delo u celom svetu.

Veći deo crkvenog prihoda čini desetak vernika koji verno slede Božji plan i daju deseti deo svog prihoda da bi pomogli crkvi u njenom delovanju (Malahija 3,10). Značajna jedinstvenost adventizma jeste u tome što oblast, koja koristi deo tog desetka za plate propovednika, značajan postotak šalje svakom nivou crkvene uprave za finansiranje misionarskih programa i projekata za zadobijanje duša u celom svetu. Ova metoda podele novca skupljenog u mesnoj crkvi praktičan je dokaz da se njeni vernici smatraju delom pokreta u celom svetu.

Prihod sačinjavaju i različiti darovi koji se skupljaju u crkvi. Godišnja jesenja akcija prikupljanja pomoći za misije koju sprovode crkve u svom društvenom okruženju isto tako pomaže dobrotvornom i obrazovnom radu crkve.

Važnost crkvenog starešine

Kao i svaka organizacija, crkva napreduje samo kad postoji dobro vodstvo. Isus Hristos je vrhovni vođa crkve (Efescima 1,23; Kološanima 1,18). Ona je u određenom smislu monarhija, a Hristos je njen Kralj. Zauzvrat, Hristos priprema, bira i određuje druge da sa Njim saraduju u vođenju Njegove crkve.

Sveto pismo nas podseća na dinamične vođe kakvi su bili Mojsije, Ilija, Danilo, Petar i Pavle. Međutim, pogrešno je misliti da su samo poznata imena bili jedine vođe u crkvi. U Svetom pismu nalazimo da je postojao još jedan nivo vodstva koji je delovao u crkvi, i mada često neprimеčen, izuzetno mnogo doprineo razvoju crkve.

Drugi nivo vodstva predstavljale su starešine u mesnim crkvama. Izraz *starešina* nalazimo 275 puta u Bibliji u prevodu Daničić/Karadžić i obično se odnosio na položaj crkvenog vodstva. Češće se upotrebljava u Starom nego u Novom Zavetu. Ove starešine su, služeći verno u svojim sinagogama i u svojim hrišćanskim zajednicama rasutim po svetu, delovale u narodu, držale na okupu Božju crkvu i pomagale da ona ispuni svoj zadatak u svetu.

Starešine u Starom Zavetu. – Reč *starešina* u Starom Zavetu ne označava neizostavno stariju osobu, iako upućuje na zrelost i iskustvo. Ona

označava službeni položaj poglavara porodica ili plemena (1. Mojsijeva 50,7; 2. Mojsijeva 3,16; 2. Samuilova 5,3).

Kada je Mojsije pokušao da na sebe preuzme celokupan teret upravljanja, Bog mu je progovorio preko Jotora, njegovog tasta. Govoreći o Mojsijevom pokušaju da sam nosi teret vođenja celog Izraela, Jotor je rekao: „Nije dobro što radiš. Umorićeš se i ti i narod koji je s tobom; jer je to teško za tebe, nećeš moći sam vršiti“ (2. Mojsijeva 18,17.18) Ovim događajem još u ranoj istoriji Izraela, Bog je svojoj crkvi dao pouku koju mnoge vođe ni do danas nisu naučile – ovlašćenja rukovođenja moraju se preneti na druge. Odgovornosti upravljanja treba podeliti sa drugima.

„A Gospod reče Mojsiju: `Skupi mi sedamdeset ljudi između starešina Izrailjevih, koje znaš da su starešine narodu i upravitelji njegovi. Dovedi ih k šatoru od sastanka, pa neka onde stanu s tobom. Tada ću sići i ondje govoriti s tobom, i uzeću od duha koji je na tebi i metnuću na njih, da nose s tobom teret narodni, da ne nosiš ti sam.“ (4. Mojsijeva 11,16.17)

Duh proroštva nam kaže nešto više o kvalifikacijama tih starešina: „Kada je birao sedamdeset starešina da sa njim podele odgovornosti rukovođenja, Mojsije je za svoje pomagače pažljivo izabrao dostojanstvene i iskusne ljude zdravog rasuđivanja. U svom govoru prilikom rukopoloženja ovih starešina spomenuo je neke od kvalifikacija koje čine čoveka mudrim upravljačem u crkvi. `Saslušajte raspre među braćom svojom i sudite pravo između čoveka i brata njegova i između došljaka koji je s njim. Ne gledajte ko je ko na sudu, saslušajte maloga i velikoga, ne bojte se nikoga, jer je sud Božji!‘ (5. Mojsijeva 1,16.17)“ (*Acts of the Apostoles*, p. 94)

U Izraelu su još u Hristovo vreme starešine obavljale slične dužnosti (Matej 15,2; 21,23; 26,3,47).

Starešine u Novom Zavetu. –Novi Zavet smatra rad starešine „uzvišenom službom“ (1. Timotiju 3,1 – Rupčić). U Novom Zavetu se naizмениčno upotrebljavaju reči *starešina*, *vladika* i *nadglednik* (1. Timotiju 3,1-7; Titu 1,5-9; Dela 20,17.28). Ova titula se ne odnosi samo na starijeg vođu, već naglašava njegovu ulogu duhovnog čuvara vernika (1. Petrova 5,1-3). Služba starešine u novozavetnoj crkvi očito je ponikla iz službe starešine među Jevrejima i bila slična po ovlašćenjima.

Starešine su praktično postojale od samog početka hrišćanske crkve. Bilo ih je u crkvi u Jerusalimu 44. godine (Dela 11,30). Na svom prvom misionarskom putovanju Pavle je postavio starešine u svim crkvama (Dela 14,23). Starešine su saradivale sa apostolima u upravljanju crkvom (Dela 15,2.4.6.22.23; 16,4). Oni su bili vladike ili nadglednici mesnih crkava (Dela 20,17.28; Titu 1,5), zaduženi za duhovnu brigu nad vernicima, upravljajući i dajući uputstva (1. Timotiju 3,4.5; 5,17; Titu 1,9; Jakov 5,14; 1. Petrova 5,1-4).

Iz Svetog pisma može se zaključiti da su u novozavetnoj crkvi postojale dve osnovne vrste vođa: (1) Apostoli koji su brinuli o sveopštem podučavanju, planiranju, administraciji i evangelizaciji crkve. To su obično bili putujući radnici čiji rad često nije poznao zemaljskih granica. (2) Starešine su bili laici koji su obavljali dodeljene im pastoralne dužnosti u svojoj mesnoj crkvi. Ovi verni ljudi upotrebljavali su svoj duhovni dar upravljanja i vršili službu koja je jačala i usmeravala mesnu crkvu.

Adventističke starešine. – U srednjem veku u velikoj meri kler je preuzeo rad crkve. Crkva adventista sedmog dana još uvek se bori da nadvlada tu srednjevekovnu tradiciju; ona nastoji da obnovi biblijsko učenje po kojem su svi vernici pozvani da budu objavljivači evanđelja (Efescima 4,11.12). Vernicima uopšte, a posebno starešinama, potrebna je šira vizija o njihovom značaju i odgovornosti u crkvi i njenom radu.

Istorijat adventističkih starešina. Tokom kratke istorije Crkve adventista sedmog dana rad starešine mesne crkve razvijao se postepeno i neprekidno. *Adventistička enciklopedija* ovako opisuje razvoj uloge adventističkog starešine: „Prve crkve su, čini se, birale đakone, ali ne i starešine. Džozef Bejts i Dž. B. Frizbi su 1854. i 1855. godine pisali o dve vrste crkvenih vođa, o onima koji su putovali od crkve do crkve i onima koji su vršili pastoralnu službu u jednoj crkvi.“

L. N. Lafborou, Mozes Hal i M. E. Kornel su, 1861. godine dobili zadatak da prostudiraju biblijski model crkvene organizacije. Oni su zaključili da je u mesnoj crkvi jasno određen izbor i rukopoloženje starešina i đakona.

Dž. I. Batler je, 1874. godine, pisao da je služba starešine prihvaćena za najvažniju službu u crkvi. Međutim, ovlašćenja starešine bila su ograničena time što je crkva kao upravno telo imala vlast odlučivanja.

Crkva se, 1875. godine, složila da starešine treba da posećuju vernike, traže zalutale, krštavaju i vrše druge službe u odsutnosti evanđelista kao i da sazivaju skupštinu mesne crkve.

Crkveni pravilnik određuje: „U radu i organizaciji crkve, ako od strane oblasti/misije nije određen propovednik, najviša i najvažnija je služba starešine.“ U novije vreme crkva u svetu zauzela je stav da žene mogu služiti kao starešine mesne crkve, ukoliko to odobri divizija i s tim se slože vernici mesne crkve.

Odeljenje za propovedničku službu je preuzelo odgovornost za podupiranje i podučavanje starešina mesne crkve. Odeljenje to čini u saradnji sa Odeljenjem za crkvene službe i drugim odeljenjima. Cilj je da se razvije snažna, posvećena saradnja propovednika i starešina usmerena na svedočenje i brigu o vernicima, koja će da osigura duhovno vodstvo potrebno našim crkvama.

Elder's Digest je poseban časopis kojeg za starešine izdaje Odeljenje za propovedničku službu. Starešine se mogu pretplatiti na časopis; neke oblasti su

se postarale da ga dobiju besplatno. Dobro pomagalo za starešine je i časopis za propovednike *The Ministry*, na koji se, takođe, može pretplatiti. Starešine mogu da, preko Centra za snabdevanje pri Generalnoj konferenciji nabave razne materijale i opremu. Pripremljen je i priručnik koji pomaže starešinama u pripremi propovedi. Seminarski materijal za obrazovanje starešina dostupan je preko oblasnih sekretara za propovedničku službu i propovednika.

Crkva zavisi od starešina. Subotom starešine verovatno propovedaju češće i vode brigu o više bogoslužjenja od propovednika. Za više od devet miliona* adventističkih vernika dolazi oko 17 000 propovednika koji im služe. Ako od ovog broja odbijemo broj propovednika koji vrše ne pastoralne dužnosti, nije teško da se zaključi koliko propovednika nedostaje.

Čak i u Severnoj Americi, u kojoj je crkva bila vrlo uspešno i odavno organizovana, većina mesnih crkava ne premašuje stotinu vernika. Male crkve obično moraju da dele svog propovednika sa sestrinskim crkvama, tako da, u odsutnosti propovednika, crkve vode starešine.

Čak i onda kad je propovednik sve vreme na raspolaganju ili je crkva toliko velika da ima više od jednog propovednika, potrebe crkve i njenih vernika prevelike su da bi propovednici mogli da obave sve poslove, a prema biblijskom planu to ne bi ni trebalo da čine. Crkve mogu da napreduju samo uz vernu službu starešina.

Potreba za delotvornom saradnjom propovednika i starešine još je akutnija u zemljama u razvoju. Adventistička crkva danas raste brže nego ikada. Adventizam obično podstiče na napredovanje. Novoobraćenici će crkvi kasnije osigurati dovoljno sredstava da mogu da izdržavaju propovednike, ali, u početku, to ne mogu pa propovednici moraju da nadziru velike crkvene okruge sa većim brojem mesnih crkava. Zato, pojedinu crkvu mogu da posete samo svaka dva ili tri meseca. Samo rad vernih starešina održava takve crkve u životu.

Broj godišnjih krštenja u našoj crkvi prilazi broju od sedamsto hiljada*, s tim što je većina novih vernika u područjima u kojima imamo mali broj propovednika. Ko će da se brine o njima? Nadamo se da će to biti njihove osposobljene i posvećene starešine. Smanjenjem broja zaposlenih propovednika u odnosu na broj vernika i povećanim razumevanjem Bogom namenjene uloge starešine mesne crkve, adventistička crkva danas, kao nikada dosad, dobrodošlicom dočekuje snagu i talente svojih starešina.

* Prema statistici od 30.06.1996.

ZA LIČNO PROUČAVANJE

Sistematičnost i red su Božija zamisao u stvaranju, a i u crkvi. Starešine Crkve adventista sedmog dana su neraskidivi deo tog božanskog plana.

✓ **DOK ČITAŠ** poglavlje, nastoj da dođeš do jasne definicije toga šta crkva treba da bude. Zapitaj se: „koja je uloga lokalnog starešine u crkvenoj organizaciji?“, „Koliko je važna uloga lokalnog starešine za crkvu?“

SAZNAJ:

- *Organizacija je potrebna, ne samo zato što je to Bog predvideo, već zato što je crkvi dat jedan sveobuhvatan zadatak, a organizacija je neophodna da bi on mogao se da ispuni. Crkva adventista sedmog dana je zamišljena da bude (i trebalo bi da bude) efikasna, predstavnička i fleksibilna.*
- *U crkvi je starešina odgovoran za vođenje bogoslužjenja, davanje duhovne hrane i ohrabrivanje vernika, i ispunjavanje misije po celom svetu. Samo kroz vernu službu vas kao starešina u crkvi, crkva može da napreduje. Jedino rad vernih starešina čini naše crkve živim.*
- *Ljudi i njihovo spasenje moraju da bude prvenstveni cilj crkve.*
- *Svaka crkva koja sebe uzima ozbiljno, biće u svojevrstnoj trajnoj napetosti u nastojanju da se odvoji od sveta i da ga zadobije. Crkva nije uravnotežena ako jednom pristupa bez drugoga.*
- *Zapamti da je crkva grupa ljudi koji su na različitim nivoima duhovnog rasta.*

NAUČI:

1. Biblija upotrebljava izraz crkva na najmanje dva načina:

- 1) u _____ smislu, koje podrazumeva univerzalnu ili svetsku crkvu,
- 2) u _____ smislu, i tu se odnosi na određenu mesnu crkvu.

2. „Crkva je grupa hrišćana koja je dozvana iz sveta, i koji se uče da ljube Boga i jedni druge.” Zapazi ove tri celine:

- 1) Dozvani iz _____.
- 2) Uče se da _____.
- 3) Ljube _____ i _____.

3. Navedi tri biblijska modela crkvene organizacije:

- 1) _____ model.

Izraelska organizacija je bila precizna i detaljna.

- 2) _____ model.

Iako ovde postoji više različitih delova, svaki je važan. Celo telo je zavisno od svakog dela koji obavlja svoj posao.

- 3) _____ model.

Po kojem modelu je Crkva adventista sedmog dana oblikovala svoju organizaciju?

Adventisti imaju jedinstven i poseban pogled na svet, poziv na evanđeosko poslanje i propovedanje vesti trojce anđela. Takav pogled na svet nas podseća da je pred nama ogroman posao i da organizacija mora da bude efikasna, jer je i zadatak globalan.

---

4. Navedi pet razloga za crkvenu organizaciju koje navodi Elen Vajt:

- 1) _____.
- 2) _____.
- 3) _____.
- 4) _____.
- 5) _____.

5. Navedi četiri oblika crkvene uprave:

- 1) _____.
- 2) _____.

3) _____.

4) _____.

Adventisti sedmog dana slede _____ oblik crkvene uprave.

6. Navedi pet nivoa organizovanja u adventističkoj crkvi:

1) _____.

2) _____ ili _____.

3) _____ ili _____.

4) _____.

5) _____.

Postoji veliki broj institucija koje su posebno organizovane, ali su deo crkvene strukture, kao što su: obrazovanje, zdravstvo, izdavaštvo i druge, i zamišljene su da odigraju značajnu ulogu u ostvarivanju misije crkve.

---

7. Crkva napreduje samo kada postoji _____ vodstvo.

8. Sumiraj ulogu starozavetnog starešine _____
_____.

9. Sumiraj ulogu novozavetnog starešine _____
_____.

URADI:

1. Zamisli da si posetilac koji po prvi put posećuje tvoju crkvu. Da li bi se osećao dobrodošlim? Da li bi razumeo sve što se govori? Da li bi te nešto odvratilo od ponovnog dolaska?

2. Zamisli da si tek kršteni vernik. Da li bi se osećao dobrodošlim? Da li bi razumeo sve što se govori? Da li bi te nešto odvratilo od ponovnog dolaska?

3. Zamisli da si vernik koji kao gost dolazi u posetu tvojoj crkvi. Da li bi se osećao dobrodošlim? Da li bi razumeo sve što se govori? Da li bi te nešto odvratilo od ponovnog dolaska? Zašto, ili zašto ne.

4. Da li su urađene ili nisu urađene stvari koje bi pomogle pojedincu da bude privučen Hristu i Njegovoj crkvi? Da li su učinjene stvari koje bi odvatile nekoga od Hrista i Njegove crkve.

ZA GRUPNO PROUČAVANJE

1. Šta izraz „vođa koji služi” znači za tebe?
2. Kako ti možeš da pokažeš da si „vođa koji služi”?
3. Kako jedan starešina može da pomogne ljudima da nastave da uče kako da vole druge?
4. Da li tvoja crkva stavlja naglasak na odvajanje od sveta ili na zadobijanje sveta?

Šta je po tvom mišljenju važnije?

Kako ti, u tvojoj crkvi, možeš da održavaš ova dva pogleda u ravnoteži?

5. Zašto je za crkvu važna organizacija?
  6. Na koji način možeš bolje da organizuješ svoju mesnu crkvu?
- Gde je mesto starešine u crkvenoj organizaciji?

POZIV I KVALIFIKACIJE STAREŠINE

Poziv i izbor

Svaki vernik Božje crkve pozvan je da obavlja neku službu. Svako je deo sveštenstva vernih, pozvan iz ovog sveta da služi Hristu. Ova sveštениčka služba se obavlja u crkvi i izvan nje. Starešinama, kao i svim udovima Hristovog tela, upućen je božanski poziv na službu. Postoje dve osnove za naimenovanje starešina: (1) pozvani su od Boga i (2) izabrala ih je njihova crkva.

Pozvani od Boga. – Poziv u starešinsku službu dolazi od Boga. Crkva u starešini prepoznaje darove za rukovođenje i bira ih za službu; Bog daje potrebne darove i stvara priliku vodeći crkvu u njenom izboru. Starešine koje shvataju da njihov poziv dolazi prvenstveno od Boga istinski će ceniti važnost i ozbiljnost odgovornosti rukovođenja.

Izabrani od crkve. – Iako osećaju da ih je Bog pozvao u službu, starešine nemaju pravo na službeni položaj ni autoritet u crkvi ako ih nisu vernici izabrali. Starešinstvo ne treba davati onima koji teže za tim položajem kako bi povećali svoj uticaj i autoritet. Starešine ne treba birati zato što već imaju neki važniji položaj u društvu. Ne treba ih birati zato što su uspešni preduzetnici ili zato što daju crkvi veće novčane iznose. Starešine se biraju zato što crkva prepoznaje da ih je Bog pozvao i zato što u njima vidi potrebne kvalitete za takav rad.

Starešine se obično biraju na godinu dana. Crkva može da ih ponovo izabere, ali nema obavezu da to učini. Starešine koje crkva nije trenutno izabrala nemaju autoritet nad vernicima, bez obzira na to što su ranije obavljali tu dužnost i što su rukopoloženi.

Opis rada

Velike razlike između starešina u različitim delovima sveta i u crkvama različitim po veličini u mnogome otežavaju opis njihovog rada. Neki među adventističkim starešinama jedva znaju da čitaju i pišu. Drugi su lekari, advokati ili inženjeri. Starešine služe u veoma različitim okolnostima. Neki

retko kad propovedaju; drugi propovedaju gotovo svake sedmice. Zapravo, opis rada jednog starešine uglavnom određuje pet činilaca: (1) broj vernika, (2) prisutnost propovednika, (3) propovednikov plan za uključivanje starešine, (4) darovi koje starešina poseduje i (5) spremnost starešine za rad.

Najpre ćemo navesti područja rada koja se tiču gotovo svih starešina, zatim opisati rad u maloj, a na kraju rad u velikoj crkvi.

Opšti opis rada. – Biblija ne opisuje pojedinosti rada starešina. U odlomcima koji opisuju novozavetnu crkvenu organizaciju ne može se uvek tačno odrediti šta znači reč *starešina*. Ponekad se njome označava starija osoba. Ponekad se odnosi na jednog od apostola (2. Jovanova 1,1; 3. Jovanova 1,1), a ponekad na vođe mesne crkve kako bi se razlikovali od apostola (Dela 15,2.4.6). Međutim, kad prikupimo sve novozavetne odlomke o starešinama dobijamo opštu sliku rada starešina mesne crkve:

1. Svaka mesna crkva je postavljala starešine i zato su one imale važnu ulogu u prvoj hrišćanskoj crkvi (Dela 14,23; Titu 1,5).

2. Bili su visoko poštovani (1. Timotiju 5,17.19; 3,1).

3. Bili su nosioci značajnih rukovodećih i administrativnih odgovornosti (Dela 11,30; 15,2.4.6.22.23; 16,4; 20,17; 20,28; 21,18; 22,5).

4. Vodili su molitvu za bolesne i vršili pomazanje (Jakov 5,14).

5. Trebalo je da budu pastiri, nadglednici koji ne služe radi lične koristi, niti pokazuju nadmoćnost i primer (1. Petrova 5,1-4; Dela 20,17.28).

Sažimajući sve to, opis rada starešina trebalo bi da obuhvata najmanje tri elementa:

Duhovno vodstvo. Crkve treba da poštuju svoje starešine; oni treba da budu dobri govornici. Međutim, ne treba ih prvenstveno birati zbog društvenog položaja ili govorničke veštine, već zbog posvećenog života i sposobnosti duhovnog rukovođenja. Pavle kaže da starešina treba biti „neporočan, jedne žene muž, trezven, razborit, gostoljubiv, kadar poučiti, ne pijanica, ne ubojica, nego blag, ne naklonjen svadi, ne srebroljubac“ (1. Timotiju 3,2.3 – Čarnić).

Opšti nadzor u saradnji sa propovednikom. U Delima 20,28 i 1. Petrovoj 5,2 starešine su nazvani nadglednicima. Na osnovu ovog može da se nasluti da bi oni u odnosu na crkvu bili više opšti stručnjaci nego specijalisti, jer u saradnji sa propovednikom nadgledaju i rukovode na svakom području crkvenih aktivnosti.

Od nadglednika se ne očekuje da sami obave svaki posao. Umesto toga crkveni nadglednici bdiju nad svakom aktivnošću i odeljenjem. Starešine ohrabruju i podržavaju druge crkvene službenike. Kao dobri nadglednici ne bi smeli da vladaju onima koje nadziru, već i njih da uključe u proces odlučivanja. Starešine su, preko crkvenih odbora i pojedinaca, uključene u planiranje, nalaženje saradnika i njihovo podučavanje kao i u rukovođenje celokupnim crkvenim programom.

Starešinama treba da leži na srcu misionско delovanje. Vernici treba da znaju da njihove vođe imaju jasnu viziju o zadatku crkve. Starešine treba da razvijaju sposobnosti u vođenju bogoslužjenja. Na propovednikov zahtev, ili u njegovoj odsutnosti, oni mogu predsedavati odborskim sednicama i skupštinama mesne crkve.

Nega vernika. U Delima 20,28 i 1. Petrovoj 5,2 stoji da starešine nisu samo nadglednici već i pastiri. One su potpastiri koji rade pod vođstvom svog propovednika i sa njim. Kao pastiri dužni su negovati svoje stado i brinuti za njega.

Propovednici brinu za stado kao celinu. Svakako da oni treba da budu zainteresovani i za pojedine vernike, ali su njihovo vreme i darovi ograničeni. Osim toga, propovednici se sele češće od starešina. Vernici treba da se povežu sa starešinama koji duže ostaju u njihovoj sredini. Uz to su propovednici profesionalci u crkvenim poslovima. To uzrokuje da neki vernici drugačije gledaju na propovednike i čak smatraju da im služe zato što su plaćeni. To je značajna prednost za starešinu koji kao suvernik može pružiti ličnu negu i savet. Za negu vernika kao pojedinca starešine su posebno odgovorne.

Starešine treba da savetuju, hrabre i mole se za bolesne, obeshrabrene i za sve koji imaju posebne probleme. Idealno je ako mogu da rade zajedno sa svojim bračnim drugom u programima kao što je posećivanje domova. U ovo spada i deljenje Večere Gospodnje onima koji ne mogu da dođu u crkvu.

Starešine ne bi smele da zaborave da je i propovednicima i njihovim porodicama potrebna nega. Ako je oni ne pruže, ko će to da učini? Neke starešine organizuju odbor koji brine o propovednikovoj porodici, koji joj pomaže da bude uspešna i da se oseća voljenom.

Starešine treba da budu i te kako uključene u pripremu novih vernika za krštenje. Ovo bi trebalo da nagna starešine da nastoje da osiguraju posebnu ljubav i negu, toliko potrebne novim vernicima. Starešine posebno treba da nastoje da im pomognu u sklapanju čvrstih prijateljstava unutar crkve.

Opis rada u maloj crkvi. – Opis rada starešine u malim crkvama jako se razlikuje od opisa rada u velikim crkvama, ne toliko zbog broja vernika, već zato što u malim crkvama propovednik obično služi samo povremeno. Stoga starešine u malim crkvama moraju da preuzmu odgovornost za gotovo samostalno rukovođenje crkvom, s tim da od propovednika dobiju samo osnovna uputstva.

Ove starešine verovatno moraju da češće propovedaju. Odeljenje za propovedničku službu pri Generalnoj konferenciji priprema materijal kako bi starešinama pomogao u pripremi propovedi.

Starešine u malim crkvama obično planiraju i vode bogoslužjenja, uključujući i Večeru Gospodnju. Zbog odsutnosti propovednika, u njihove dužnosti može da spada i sazivanje i predsedavanje crkvenim odborom ili skupštinom mesne crkve. Oni organizuju i učestvuju u posećivanju vernika,

posebno onih koji neredovno dolaze u crkvu. Oni nadziru evangelizacione planove crkve. Pomažu vernicima da se vežbaju u pristavskoj službi i vrše opšti nadzor nad blagajnom mesne crkve.

Starešine u malim crkvama posebno su odgovorne za funkcionisanje svih crkvenih odeljenja. One vernicima prenose poruke i planove od propovednika i iz uprave oblasti/misije. Imaju široka ovlašćenja i odgovornosti, ali treba da ih koriste pod vođstvom propovednika i u dogovoru sa crkvenim odborom.

Opis rada u velikoj crkvi. – S porastom broja vernika obično se javlja potreba za više starešina. Tako je bilo i u prvoj crkvi (Dela 14,23; Titu 1,5). Starešine u malim crkvama ponekad su opterećene zbog velikog posla koji moraju da obave. Savesne starešine u velikim crkvama mogu da postanu opterećene u situacijama kad ne znaju šta bi trebalo da rade. Željni da verno služe Gospodu, većina bi htela da učini nešto više od pozivanja na skupljanje dara i najave pesama na bogoslužnju. Osećaju se nedovoljno iskorišćenima. Ovim starešinama, osim zanimanja za sve crkvene programe i nadzor nad njima, treba dati i posebna zaduženja.

Starešinski savet. Broj starešina koje biraju vernici zavisi od broja posebnih zadataka koji se starešinama poveravaju. Počasne starešine nisu idealne. Položaj starešine je položaj za službu. Starešine koje ne rade podstiču vernike da ne rade. Sve starešine koje trenutno služe čine savet starešina.

Starešine su članovi crkvenog odbora. Oni mogu da budu organizovani i kao odbor starešina koji predstavlja grupu kojoj je cilj podupiranje propovednika. Ne samo što takav odbor treba poslužiti propovednicima i hrabriti ih u njihovim duhovnim nastojanjima nego treba postati intimno, poverljivo i mudro telo u kojem se posebni crkveni problemi mogu raspraviti, a da ne postanu poznati javnosti.

Svaki član starešinskog saveta može da bude zadužen za jednu ili više grupa koje vrše planiranje, kao što su misioniski odbor, odbor za bogoslužnja, odbor subotne škole ili odbor mladih. Svako treba da ima neki zadatak u misioniskom radu i posećivanju. Jedan od najvažnijih zadataka može da bude nalaženje načina za povratak neaktivnih vernika i za sprečavanje odlaska vernika iz crkve.

Prvi starešina. Kad god se bira više od jednog starešine, jedan od njih treba da bude imenovan za „prvog“ ili „glavnog“ starešinu. Glavne starešine su posebni pomoćnici propovedniku. Pod vođstvom propovednika oni organizuju ostale starešine i daju im posebne zadatke. Ako neki od starešina treba da predsedava crkvenim odborom ili skupštinom mesne crkve, to je obično prvi starešina.

Kvalifikacije

Od starešina se očekuju određene karakterne osobine:

Posvećenost Hristu. – Pre nego što može da ima javni uticaj, duhovnost mora da ima ličnu dimenziju. Čovek se ne usuđuje da vodi dalje nego što je sam vođen. Značajna tajna uspeha apostola bila je u tome što su mogli reći: „Što videsmo i čusmo, to javljamo vama, da i vi s nama imate zajednicu. A naša je zajednica s Ocem i Sinom njegovim Isusom Hristom“ (1. Jovanova 1,3)

Potpuno posvećenje. Dati drugima ono što sam nemaš nemoguć je i teskoban zadatak. „Ne možeš širiti uticaj koji će menjati druge dok tvoje vlastito srce nije Hristovom milošću postalo ponizno, plemenito i nežno.“ (*Evangelism*, p. 458)

Bez duhovne veličine vođenje crkve će se izroditi u primenu psiholoških i organizacijskih metoda i podsticanje oduševljenja. Prava sila dolazi od duhovnosti koja je rezultat ličnog susreta sa Hristom.

Savle je u viđenju na putu u Damask video Hrista i to ga je navelo na pitanje: „Gospode, šta hoćeš da činim?“ (Dela 9,6) On je postao vođa hrišćanske crkve tek nakon što je video Hrista i potpuno se predao Njemu.

Svakodnevno posvećenje. Posvećenost, duboka duhovnost i snažan moralni karakter nužne su osobine hrišćanskog vođstva, ali one ne nastaju same po sebi. One su posledica bliskog, svakodnevnog druženja sa Isusom. To mora da bude stalan proces u kojem starešina svakog dana odvaja vreme za proučavanje Biblije, razmišljanje i molitvu. Kao hrišćanski vođa ne možeš se nadati sili kojom ćeš da vodiš svoj narod Božjim putem ako se nisi odlučio za svakodnevno posvećenje.

Isus je osećao ovu potrebu da bude sa Ocem i da obnovi svoju snagu i predanost: „A ujutro vrlo rano ustavši izide i ode na samo, i onde se moljaše Bogu.“ (Marko 1,35) To nije bio izuzetak. Isus je običavao provoditi prve sate svakog dana u ličnoj zajednici s Bogom (Matej 14,23; Marko 6,46; Luka 5,16). Isusov život pobožnosti treba biti primer svim hrišćanskim vođama danas.

Jedno upozorenje. Čuvaj se duhovne oholosti. Budući da ti je cilj da budeš sličan Hristu, što Mu budeš sličniji, to ćeš manje toga biti svestan. Sve drugo je oholost sakrivena u pobožnost.

Posvećenje vremena. Nema potpunog posvećenja ako u njega nije uključeno i posvećenje vremena. Rad starešine, kao i rad propovednika, nikada se ne završava. Nikada nećeš obaviti sve što si želeo da uradiš za crkvu. Ne smeš da dozvoliš da rad u crkvi bude uzrok zanemarivanja porodice i drugih odgovornosti. Sa druge strane, ako ne možeš i ne želiš da odvojiš najmanje dva do četiri sata sedmično za poslove starešine, verovatno bi trebalo da odbiješ preuzimanje ove odgovornosti.

Primer vernicima. – Isus je bio ono što je druge učio. Zbog toga je Njegovo podučavanje i bilo tako delotvorno. Crkvene starešine moraju da budu ono što očekuju da drugi budu, da veruju ono što očekuju da vernici veruju i da ljube Hrista onako kako žele da Ga oni ljube. Starešine bi morale da kažu isto što i Pavle: „Ugledajte se na mene, kao i ja na Hrista:“ (1. Korinćanima 11,1)

U crkvi se biraju i rukopolažu starešine ne samo za crkvene poslove, već da otkriju Hristov karakter. Oni su odeveni hrišćanstvom. Nisu savršeni, ali kao i Hristos treba da budu ljudi od načela. Ono što ljudi misle o Hristu po svemu sudeći manje zavisi od onoga što Njegovi predstavnici govore o Njemu, a više od onoga što ljudi misle o njima dok to govore.

Biblija postavlja visoka merila za starešine crkve. Kad je Mojsiju rečeno da izabere starešine, trebao je da izabere „ljude poštene, koji se boje Boga, ljude pravedne, koji mrze na mito“ (2. Mojsijeva 18,21).

Pavle nabraja karakterne osobine starešina u prvoj hrišćanskoj crkvi. Starešina je trebalo da bude „bez mane, jedne žene muž, i ima decu vemu koju ne kore za kurvarstvo ili za nepokornost... ne ugađa sebi, ne gnjevljiv, ne pijanica, ni bojac, ne lakom na prljavi dobitak, nego gostoljubiv, blag, pošten, pravedan, svet, čist, koji se drži verne reči po nauci da bude kadar i savetovati sa zdravom naukom i pokarati one koji se protive“ (Titu 1,6-9).

Elen Vajt ističe: „Oni koji su određeni da čuvaju duhovne interese crkve moraju da budu vrlo pažljivi u davanju dobrog primera, ne dajući prilike za zavist, ljubomoru i sumnju, uvek pokazujući taj isti duh ljubavi, poštovanja i ljubaznosti kojeg žele da razviju kod svoje braće.“ (*Testimonies*, vol. 2, p. 241)

Davanje pravog primera svakako će obuhvatiti i sledeće:

Podupiri učenje crkve. „A ti govori što pristoji zdravoj nauci.“ (Titu 2,1) Nikada ne potkopavaj veru onih koje vodiš javno raspravljajući o svojim pitanjima i sumnjama. Ako imaš kakvih pitanja, porazgovaraj o njima sa svojim propovednikom i drugim pouzdanim vođama. Starešina je biran da bi podupirao crkvu. Zato i njegovo učenje mora da budu zasnovano na zdravom, Hristocentričnom učenju.

Neguj snažne porodične veze. Biblija naglašava da je jedan od načina na koji može da se odredi hoće li ko biti dobar ili loš starešina, da se zaviri u odnose koji vladaju u njegovoj porodici. Starešina treba da bude onaj „koji svojim domom dobro upravlja, koji ima poslušnu decu sa svakim poštenjem; a ko ne ume upravljati svojim domom, kako će se moći starati za crkvu Božju?“ (1. Timotiju 3,4.5).

Budući da si crkveni starešina, ti pripadaš dvema porodicama: svojoj vlastitoj i crkvenoj. Biblija tvrdi da, ako si naučio da vodiš svoju porodicu tako da neguje bliske i radosne odnose sa tobom i sa Bogom, postoji veća verovatnoća da ćeš takav odgovor primiti i od crkvene porodice.

Elen Vajt dodaje: „Skladna porodica je najsnažniji dokaz koji se može dati svetu o snazi hrišćanstva. Ništa kao to ne može preporučiti istinu, jer je ona živo svedočanstvo o delovanju njene praktične sile u ljudskom srcu.“ (*Adventist Home*, p. 32)

Budi moralan. „Budi ugled... u čistoti.“ (1. Timotiju 4,12) Izbegavaj lakomisleno intimno ponašanje, tako što ćeš biti (1) u ljubavi sa svojim bračnim drugom, (2) svestan svoje ranjivosti, (3) oprezan kad savetuješ osobu drugog pola, posebno o intimnim pitanjima, i (4) duhovno snažan. Preljubu smatraj grehom, ne samo protiv sebe i svoje porodice nego i protiv tvojeg Boga.

Uzdigni se iznad rasnih predrasuda. Rasizam i predrasuda su greh. Hrišćanska ljubav ruši pregrade koje razdvajaju ljude. „Nema tu više ni Jevrejina ni Grka; nema roba ni slobodnjaka; nema muškoga roda ni ženskoga, jer ste svi vi jedno u Hristu Isusu.“ (Galatima 3,28) Ako je Isus tvoj i moj brat, onda smo ti i ja pripadnici iste porodice; a boja, kasta, pleme, jezik i nacionalnost nisu važni.

Budi primer u davanju. Ako si veran u davanju desetka i darova, moći ćeš mnogo da učiniš u podsticanju vernika da budu dobri upravitelji. Vernika koji nije veran u vraćanju desetka ne bi trebalo birati za starešinu. Ne traži od naroda da za crkvu žrtvuje više no što si ti *srazmerno* dao.

Priznaj načinjene greške. Za Boga jedini „neoprostivi greh“ je nepriznati greh. Kad se radi o vernicima, najmanje oprostivi greh starešine je verovatno onaj za kojega svi znaju, ali ga ti ne možeš priznati. Bog rado prašta grehe kad ih priznamo. Vernici obično opraštaju pogreške koje priznajemo. Budi hrišćanski primer svojim vernicima, ali ne zaboravi da je prvi korak u hrišćanstvu priznavanje vlastitih grešaka.

Od starešina se očekuje da budu besprekorni po karakteru. Ali, ne zaboravi da Bog od tebe ne traži da učiniš nešto za šta te ne želi osposobiti i osnažiti. Međutim, visoka su merila značajan razlog da se starešina ne bira prebrzo.

Elen Vajt je savetovala: „Nadahnuti apostol je rekao: 'Ne stavlaj ruke brzo ni na koga.' U nekim našim mesnim crkvama organizacija i postavljanje starešina se vrši prebrzo... Time se zanemaruje biblijsko pravilo i, prirodno, dolaze teške nevolje na samu crkvu. Sa izborom starešine ne treba žuriti, niti treba da se rukopolažu ljudi koji nisu sposobni za taj odgovorni posao.“ (*Testimonies*, vol. 5, p. 617)

Voda vernika. – U Rimljanima 12,8. jedan od darova Svetoga duha jeste i dar upravljanja. To je sposobnost usmeravanja i vođenja Božjeg naroda da bi zajedničkim radom postigao ono što Bog želi. Ovaj je dar posebno potreban starešinama.

Voli svoje vernike. Ako voliš one koje vodiš, većina će ti uzvratiti ljubav. A kad te vole, oni će te i slediti. Sa druge strane, ako te vernici ne vole, gotovo

je nemoguće da ih navedeš da ljube Hrista. Starešine moraju voleti ljude. Ako se ne možeš složiti sa ljudima nećeš ih moći voditi.

Vrlo je popularno i lako voleti ljude uopšteno. Ali, voleti određene ljude jedan je od najtežih zadataka prilikom upravljanja crkvom. Starešine moraju videti ljude onakvima kakvi jesu, sa svim njihovim nedostacima, ne gubeći iz vida ono što oni mogu da postanu milošću Božjom.

Kad je Isus video mnoštvo „*sažali mu se*, jer bijahu smeteni i rasejani kao ovce bez pastira“ (Matej 9,36). Pokazati saučešće koje je Isus pokazao znači preći sa žaljenja na ublažavanje. To znači ne samo prihvatiti nesavršenstvo ljudi već i nastojati da im pomogneš da uzrastu.

Neka te ne iznenadi i ne obeshrabri broj onih kojima među tvojim vernicima nedostaje ljubavi. U bolnici nije neobično videti bolesne. Upravo će u njoj ozdraviti. Nije neobično u crkvi videti ljude koji nemaju ljubavi. U njoj će naučiti da ljube.

Čak je i zle ljude moguće zavoleti, ako ne obraćaš pažnju na ono šta čine, nego na ranu koja je uzrok njihovih postupaka. Sve crkvene vođe su ponekad izložene zlostavljanju, kritikovanju, nerazumevanju i lažnom optuživanju. Hrišćanska ljubav je položila ispit ako možeš iskreno oprostiti onima koji su ti naneli zlo.

Jedan od najuspešnijih načina da naučiš da voliš vernike i da im pomogneš da nauče da vole, jeste da ih pozoveš u svoj dom. Starešine treba da pokažu gostoljubivost ne samo prema vernicima već i prema onima koji nisu vernici, kao i prema posetiocima.

Ujedini svoje vernike. Zapregni dva snažna konja za neki mali teret. Mogu li ga povući? Ne, ako vuku u suprotnim smerovima. Oni mogu savijati svoje vratove i napinjati se iz sve snage, ali će neko na kraju morati da bankrotira popravljajući amove.

Uzmi dva darovita vernika i zatraži da ti pomognu da vučeš crkveni teret. Mogu li to učiniti? Ne, ako vuku u suprotnim smerovima. U tom će slučaju propovednik i starešina provoditi vreme u popravkama. Pomoći vernicima da vuku zajedno jedan je od najvažnijih zadataka starešine.

Pitaj vernike za mišljenje. Ne ponašaj se kao neprikosnoveni vođa koji sve odluke donosi sam. Pomozi vernicima tvoje crkve da postave vlastite ciljeve i narod će raditi na ostvarenju usvojenih ciljeva. Planiraj sa onima koje vodiš, a ne samo za njih.

Sledi svoje vođe. Starešine koje nisu spremne da slede svoje vođe neće biti uspešne u vođenju svojih sledbenika. Ako ti ne slediš, zašto bi oni tebe sledili?

„Ljudi koji deluju prema svojim vlastitim snažnim karakternim crtama, odbijajući da se ujarne sa drugima koji su stekli bogato iskustvo u Božjem delu, biće oslepljeni samopouzdanjem, nesposobni da razlučuju između lažnog i istinitog. Nije dobro takve birati za vođe u crkvi, jer će oni slediti svoj vlastiti

sud i planove, ne obazirući se na sud svoje braće“ (*Acts of the Apostoles*, p. 279)

Osposobljavaj vernike. – Najvažniji posao u svetu za svakog pojedinca je da učini ono što Bog traži da učini za Njega. Najveće delo na svetu je delo službe i Bog poziva sve – svakog vernika u svakoj crkvi – u neku vrstu službe. Budući da si starešina, treba da koordiniraš i olakšaš posao koristeći svoj uticaj da svakom verniku svoje crkve pomogneš da razvije pun potencijal ličnih duhovnih darova za izgradnju crkve.

Pomozi vernicima da otkriju svoje duhovne darove. Zatim ih obučavaj. To možeš i sam da učiniš ako imaš dar podučavanja ili nađi druge koji će podučavati na sastancima koji su uz tvoju pomoć organizovani. Zatim upotrebi svoj uticaj u organizovanju crkve da podupreš službe u kojima se koriste darovi vernika.

Rukopoloženje

Svrha rukopoloženja. – Biblijska osnova za službu rukopoloženja pokazuje da je ono „bilo priznati oblik odvajanja za određenu službu i priznavanje nečijeg autoriteta u toj službi“ (*Acts of the Apostoles*, p. 162).

Kako je novozavetna crkva rasla, pojedinci u crkvi bili su odabirani za različite oblike rukovođenja. Osim naimenovanja i rukopoloženja dvanaestorice apostola za njihovu jedinstvenu, neponovljivu ulogu (Marko 3,13.14; *The Disare of Ages*, p. 296), Sveto pismo razlikuje tri kategorije rukopoloženih službenika. (1) Evangeoski propovednik je bio pozvan da propoveda, podučava, krštava, deli večeru Gospodnju i postara se za pastoralnu brigu za vernike (1. Timotiju 4,14; 2. Timotiju 4,1-5). (2) Starešine su bile pozvane da služe mesnoj crkvi. Bili su postavljeni da nadgledaju sve poslove u svojim crkvama, obavljajući i pastoralnu dužnost (Dela 14,23; 20,17; Titu 1,5.9; 1. Timotiju 3,2.5). (3) Đakoni su bili pozvani da brinu za telesne potrebe crkve i njenih vernika, posebno za organizovanje dobrotvornog rada vernika (Filipljanima 1,1; Dela 6,1-6; 1. Timotiju 3,2.5).

Pojedinci iz svake od ovih tri kategorija bili su službom rukopoloženja odvojeni za posebnu službu crkvi. Crkva adventista sedmog dana sledi isti put. Rukopoloženje starešine je javno priznanje:

- da je Bog pojedinca pozvao za ovu posebnu službu.
- da ga Bog osposobljava za ovu službu davanjem potrebnih duhovnih darova.
- da vernici prepoznaju i odobravaju Božji poziv i iskazuju spremnost da slede imenovanog vođu.

Iako rukopoloženjem osoba ne prima neke posebne moći, ono utvrđuje svečane odgovornosti. Prihvatanje rukopoloženja znači, u posebnom smislu,

da više ne pripadaš sebi, nego Bogu. Zato rukopoloženje ne treba prihvatiti olako.

Preduslovi za rukopoloženje. – Kao što je već istaknuto, uslovi za rukopoloženje starešine uključuju poziv od Boga i izbor od strane mesne crkve. Odobrenje oblasti/misije nije neophodno. Međutim, postoji još jedan uslov: samoispitivanje onoga koji treba da bude rukopoložen. Greške treba ispraviti. Treba obnoviti posvećenje Hristu i Njegovoj crkvi.

U nekim krajevima sveta okleva se sa rukopoloženjem starešina dok se oni ne dokažu tokom dužeg perioda. Možda je to zato što je u drugim verskim zajednicama uobičajeno pretpostaviti da se kandidat doživotno obavezuje, slično propovedniku ili svešteniku, a ne samo na godinu dana kao u adventističkoj crkvi. Naša crkva uči da starešine treba da budu iskusne osobe, mudro izabrane. Ali kad su jednom izabrane, ne bi trebalo da se nepotrebno odugovlači sa rukopoloženjem.

Crkveni pravilnik preporučuje da rukopoloženje usledi ubrzo nakon izbora starešine. Zapravo određuje: „Izbor starešine sam po sebi ne osposobljava starešinu za tu službu. Potrebno je izvršiti rukopoloženje kako bi neki starešina dobio pravo da obavlja tu službu.“ Rukopoloženje osigurava novim starešinama punu potporu crkve i javno poziva Svetoga duha da blagoslovi njihovo rukovođenje. Dobro je da nove starešine budu posebno podučene, ali ne treba smatrati da od toga zavisi njihovo rukopoložanje.

Služba rukopoloženja. – Iako je rukopoloženje starešine sveto i posebno, ono treba ostati jednostavno. Službu vrši rukopoloženi propovednik obično opunomoćenik od oblasti, po mogućnosti propovednik te crkve. Rukopoloženi propovednici i starešine u crkvi mogu da učestvuju. Rukopoloženje se vrši pred vernicima kojima će starešina da služi.

U odgovarajuće vreme, obično tokom subotne škole, kandidat se poziva za propovedaonicu dok propovednik kratko govori o kvalifikacijama i radu starešine. Učesnici kleče, a propovednik se moli da Bog odobri prepoznavanje koje crkva izražava da je Sveti Duh pozvao kandidata u ovu službu. Predsedavajući propovednik za vreme molitve stavlja ruku na glavu kandidatu. Propovednici i starešine koje učestvuju mogu mu se u ovome pridružiti.

Nakon molitve učesnici zažele blagoslov i upute nekoliko reči ohrabrenja kandidatu. Lep je gest pozvati rukopoloženog da u preostalom delu bogoslužnja ostane za propovedaonicom, što označava novi vodeći položaj.

Predana ovlašćenja. – Izbor i rukopoloženje starešine nemaju za cilj sticanje statusa niti garantuju viši položaj u crkvi. Tlo oko krsta je ravno. Rukopoloženje ozakonjuje rukovođenje služenjem.

Starešine njihovi vernici ovlašćuju za nadglednike (1. Timotiju 5,17). Zato ih oblast/misija prepoznaje kao glavne vođe mesne crkve.

Starešine mogu da služe Večeru Gospodnju. Mogu da vode službu pogreba. Od oblasti/misije mogu da traže da se pobrinu za službu krštenja. Obično će poslati propovednika, iako ponekad i starešine mogu da budu ovlašćene da obave ovu službu. Starešine ne mogu da vrše službu venčanja, ali mogu da učestvuju u nekim njenim delovima. Sve ovo treba uraditi jedino u dogovoru sa propovednikom koji bi, da je prisutan, obavio ove službe. *Crkveni pravilnik* određuje način vođenja ovih službi, a *Priručnik za propovednike* pruža dodatne pojedinosti.

Predviđeno je da rukopoloženje bude trajno. Ono je priznato starešinama dokle god žive, ukoliko se sami ne isključe otpadom ili neprimerenim ponašanjem. Ne treba da budu ponovo rukopoloženi ako prihvate ovaj položaj ili u istoj ili u nekoj drugoj crkvi. Ako kasnije budu izabrani za đakone, oni ovu službu mogu da vrše bez ponovnog rukopoloženja.

Ograničena ovlašćenja. – Ovlašćenja starešina su ograničena izbornim postupkom crkve. Oni mogu vršiti službu starešine dokle god ih crkva bira za tu službu. Važno je razumeti da je starešinska služba namerno usredsređena na mesnu crkvu: (1) Samo mesna crkva može da izabere starešine. Oblast/misija ne može. (2) Prirodno je da ih rukopoloži propovednik te crkve. (3) Rukopoloženje se obavlja u prisutnosti mesne crkve kojoj će služiti. (4) Rukopoloženjem su ovlašćeni da služe jedino u crkvi koja ih je izabrala, iako u nekim prilikama mogu da služe u više nego jednoj crkvi, ako ih druge crkve izaberu.

Ovlašćenja starešina su ograničena njihovim obavezama prema propovedniku, crkvenom odboru i skupštini mesne crkve. Oni sebe treba da smatraju pomoćnicima propovednika i da uvek rade pod njegovim vođstvom. O većim problemima treba da porazgovaraju sa propovednikom i, ako je potrebno, da ih prenesu crkvenom odboru, ne donoseći odluke samovoljno. Najvažnije odluke, kao što su primanje ili otpuštanje vernika, mora donositi jedino crkva kao celina.

ZA LIČNO PROUČAVANJE

Iako je svaki vernik pozvan u neku službu i deo je sveštenstva svetih koji služe Hristu, u radu crkve starešine imaju jedinstvenu ulogu.

✓ **DOK ČITAŠ** poglavlje, potraži područja službe u koja starešine treba da se uključe. Kakav je rad starešine u maloj, odnosno velikoj crkvi? Kako starešina može da pruži veću podršku propovedniku?

SAZNAJ:

- *Starešinu poziva Bog, a bira mesna crkva. Starešine se biraju zato što crkva prepoznaje njihov poziv od Boga i što u njima vidi kvalifikacije neophodne za njihov rad. Starešina je odvojen za tu službu polaganjem ruku, što je javno priznavanje Božjeg poziva i osposobljavanja za tu službu u mesnoj crkvi.*
- *Samo te mesna crkva može izabrati za starešinu. Starešina se rukopolaže da bi služio kao starešina u svojoj mesnoj crkvi.*
- *Starešina pre svega mora da bude posvećen Hristu. Ti treba da budeš primer, vođa, osoba koja osposobljava vernike. Položaj starešine je položaj „rukovodećeg sluge”, čoveka koji s ljubavlju vodi i podstiče rast drugih.*
- *Novi Zavet u svom popisu kvalifikacija za starešinu postavlja visoko merilo za tvoje rukovođenje.*
- *Opis tvog posla obuhvata (a nije ograničen na) duhovno vođstvo, nadgledanje službi u crkvi, podsticanje vernika. Takođe si u jedinstvenoj prilici da služiš propovedniku.*

NAUČI:

1. Nabroj dve osnove za naimenovanje starešine?

- 1) _____
- 2) _____

2. Kojih pet činilaca određuje opis rada starešine?

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____

3. Koje su kvalifikacije starešine nabrojane u 1. Timotiju 3,1-4?

_____

_____

_____

_____

4. Po čemu se uloga starešine u maloj crkvi razlikuje od uloge starešine u velikoj crkvi?

_____

_____

_____

_____

_____

5. Koja su tri područja obuhvaćena u posvećenju pojedinca Hristu?

- 1) _____ posvećenje.
- 2) _____ posvećenje.
- 3) Posvećenje _____.

6. Koje su druge kvalifikacije potrebne za službu starešine?

- 1) _____ vernicima.
- 2) Podupirati _____ crkve.
- 3) Negovati snažne _____ veze.
- 4) Biti _____.
- 5) _____ rasnih predrasuda.
- 6) Biti primer u _____.
- 7) _____ počinjene greške.

URADI:

1. Budući da si vođa vernika, na koje posebne načine možeš:
pokazati ljubav?
ujediniti ih?
savetovati se sa njima i osposobljavati ih?
2. Razmotri kvalifikacije starešine koje Pavle iznosi u svom pismu Timotiju (1. Tim. 3,1-4).
3. Kako bi ih formulisao u kulturi u kojoj ti služiš?
4. U kojim područjima rukovođenja smatraš da ti je potrebna pomoć?
5. Na koje načine možeš pomoći drugim starešinama ili ih obučiti?

ZA GRUPNO PROUČAVANJE

1. Razmotri 1. Timotiju 3,1-4. Šta ove kvalifikacije znače danas?
2. Po čemu se uloga starešine u maloj crkvi razlikuje od uloge starešine u velikoj crkvi?
3. Koju ulogu/funkciju vrši starešina u svojoj mesnoj crkvi?
Kako se ono što sada radiš slaže sa onim na šta te je Bog pozvao? Šta možeš da učiniš da poboljšaš ostvarenje uloge starešine u svojoj mesnoj crkvi?
4. Kao starešina na koje sve načine možeš da pomažeš, voliš i ujedinjuješ svoje vernike, savetuješ se sa njima i osposobljavaš ih?
5. Šta tvoj propovednik/oblast/misija može da učini da te još bolje osposobi za tvoju službu i pomogne ti u njoj?

STAREŠINA KAO VOĐA CRKVE

Saradnja propovednika i starešine

Propovednici i starešine su saradnici u službi. Obojica bi trebalo da budu slobodna da jedno za drugoga kažu ono što je Pavle rekao za svoje saradnike: „Zahvaljujem Bogu svojem u kad god se opomenem vas, svagda u svakoj molitvi svojoj za sve vas s radošću moleći se, što vi postadoste zajedničari u evanđelju, od prvog dana i do danas“ (Filipljanima 1,3-5).

Propovednici crkve treba da budu vođe tima. Oni pružaju duhovnu pomoć i smernice mesnoj crkvi. Starešine mesne crkve su njihovi pomoćnici u rukovođenju. Značajna je razlika između propovednika i starešina u tome što propovednike bira, postavlja i smatra odgovornima nadležna oblast/misija. Starešinu bira i postavlja mesna crkva kojoj je neposredno odgovoran. Značajna je sličnost u tome što su obojica jedine vođe u crkvi koji koordiniraju svim crkvenim aktivnostima. Zbog toga su i interesi i rad propovednika i starešine jako slični. Oni su posebni saradnici u službi crkvi.

Propovednici koji nisu rukopoloženi za propovedničku službu obično su rukopoloženi za starešine. Ako ih je imenovala oblast/misija, oni kao njeni predstavnici imaju sva ovlašćenja. Starešine treba da budu lojalni vođstvu ovih propovednika iako nisu rukopoloženi za propovedničku službu.

Od najveće važnosti je da su propovednici i starešine svesni svojih posebnih uloga u ovom zajedničkom radu:

Uloga propovednika. – Kad se radi o saradnji propovednika i starešine, uloga propovednika je opisana u tri reči:

1. Podučavaj. Osim pripreme svih vernika za službu koju treba vršiti, propovednici moraju da posvete najbolje vreme za obučavanje novih starešina u svim svojim crkvama. Posebno treba da vode računa o podučavanju novih starešina.

Idealno vreme da naglase obučavanje svojih starešina je neposredno nakon godišnjih crkvenih izbora. Jedan deo obuke treba da traje tokom cele godine. Mnoge oblasti/misije okupljaju starešine sa celokupnog svog područja najmanje jednom godišnje. Ponekad to čine ujedno sa propovedničkim sastankom. Sekretari za propovedničku službu u svakoj oblasti odgovorni su za

pripremu programa koji bi propovednicima omogućio da podučavaju svoje starešine.

Neke su se divizije odlučile za programe u kojima se starešine okupljaju na dve do četiri sedmice intenzivnog podučavanja. Druge posvećuju nekoliko vikenda zaredom održavanju posebnog tečaja za obučavanje.

Područja za obuku starešina su:

- Crkvena organizacija i administracija, uključujući duhovne darove
- Rast crkve
- Briga o novim vernicima
- Vođenje bogoslužjenja
- Propovedanje
- Posećivanje
- Funkcionisanje i predsedavanje odborima
- Saradnja propovednika i starešine

Udžbenici za takvu obuku su ovaj *Priručnik za starešine* i njegov *Vodič za poučavanje* kojeg priprema Odeljenje za propovedničku službu. Moguće je i dopisnim putem završiti tečaj o radu starešine pod upravom Međunarodnog instituta za obrazovanje (Home Study International) pri Generalnoj konferenciji.

2. Prenesi odgovornosti. Propovednici moraju da prenose odgovornosti na druge. Često su iscrpljeni prekomernim radom, ali to ne mora da bude dokaz njihove delotvornosti niti njihovog posvećenja. Ova iscrpljenost samo može da otkrije njihovu nesposobnost da prenesu odgovornost na druge, posebno na starešine koje bi trebalo da ponesu veliki deo pastoralnog tereta.

U 6. poglavlju *Dela apostolskih* dokazuje se da se propovednici ne moraju baviti svim pojedinostima programa crkve. Njihova specijalnost je duhovna nega, podučavanje onih koji su u crkvi i evangeliziranje onih koji nisu. Oni treba da podele odgovornost upravljanja većim delom crkvenog programa sa ostalim vernicima i posebno sa starešinama. Što više ovih odgovornosti dele sa drugima, to crkva brže raste.

Zajedno sa odgovornošću, međutim, propovednici moraju da prenesu i ovlašćenja. Većina propovednika bi rado podelila svoj rad sa starešinama, ali se neki ustručavaju da prenesu ovlašćenja potrebna za obavljanje posla. To stvara frustrirane, tromе starešine.

3. Komuniciraj. Dobar duh saradnje zahteva dobru komunikaciju. Za propovednike i starešine od najveće važnosti su redovni starešinski sastanci. Osim za međusobno dogovaranje, propovednici ovaj sastanak koriste za obučavanje i podsticanje starešina, kao i za pružanje pomoći u radu. Povremeni sastanci radi zajedništva pomažu povezivanju grupe i jačaju duh saradnje.

Neki propovednici održavaju sastanak sa starešinama svake subote, pre ili posle bogoslužjenja. Drugi pak imaju kratak susret sa starešinama nekoliko minuta pre početka drugog dela bogoslužjenja da bi podelili dužnosti, čuli posebna obaveštenja i zajedno se molili pre no što će oni koji služe otići za propovedaonicu.

Mnogim propovednicima odgovara sastanak sa starešinama jednom mesečno. Drugi se radije sastaju jednom u tri meseca. Ako u propovednikovom okrugu ima više od jedne crkve, treba okupiti starešine iz čitavog okruga, možda jednom tromesečno. Neki to čine tako što pozovu sve vernike iz okružnih crkava na posebno subotne bogoslužjenje, a poslepodne ili uveče održe sastanak sa starešinama.

Predmeti koje treba razmotriti u pripremi dnevnog reda za sastanak starešina mogu uključivati:

- Duhovnost. Uvek treba naglašavati lični duhovni rast.
- Izveštaji starešina o obavljenim zadacima.
- Raspored održavanja propovedi i drugih službi. Starešine treba da znaju gde će se propovednik nalaziti u sledećem razdoblju.
- Podela materijala.
- Prikupljanje ideja. Ideje i programi za crkvu trebalo bi da se rode ili bar prvo ispituju u ovoj maloj, poverljivoj grupi.
- Ocenjivanje. Kako funkcionišu sadašnji programi? Sastanak starešina treba za propovednike da bude odbor u kojem će dobiti najtačnije i najkorisnije informacije.

Uloga starešine. – Četiri odgovornosti starešine koji saraduje sa propovednikom uključuju:

1. Nađi vreme za rad. Retko kad se za starešine biraju ljudi bez posla, neuspešni ljudi. Vreme kojeg mogu da posvete crkvenom radu ograničeno je njihovim zvanjem, porodicom i zdravljem. Međutim, trebalo bi da budu svesni da će mnogi propovednici koji čitaju šta ovaj priručnik savetuje o podeli rada sa starešinama, pokazati sumnjičavost. Razlog što takvi propovednici ponekad smatraju da sve moraju da urade sami jeste u tome što su starešinama dali određene zadatke pa se ispostavilo da nisu pouzdani. Starešine verovatno ne bi trebalo da preuzmu ovaj položaj ako smatraju da svoj posao mogu obaviti isključivo subotom pre podne.

2. Povećaj propovednikovu snagu. Nijedan propovednik nije dobar u svemu, i to iz dva razloga:

Potrebne sposobnosti su toliko različite da ih malo ko baš sve ima. Vernici očekuju da njihov propovednik bude sposoban kao teolog, propovednik, bračni drug i roditelj, administrator, da zadobija duše, obučava, savetuje, posećuje, pokreće.

Očekivane sposobnosti su veoma različite. Sposobnosti navedene na samom početku gornje liste odgovaraju osobi koja teži privatnoj atmosferi, voli da razmišlja, dakle introvertnoj osobi. Sposobnosti sa dna liste odgovaraju otvorenoj, društvenoj, ekstrovertnoj ličnosti. Sposobnosti se jednostavno previše razlikuju da bi se bilo ko mogao savršeno uklopiti u obe krajnosti. Nema propovednika koji je u svemu dobar. Sa druge strane, svaki je propovednik dobar u nečemu. Crkve i starešine koji od svojih propovednika očekuju da budu dobri u svemu i da urade sve prisiljavaju ih da većinu vremena provode obavljajući ono što najmanje vole, i to na najgori način. Neki propovednici priznaju da provode do osamdeset posto vremena obavljajući ono što im ne leži. To ne samo što izaziva frustraciju nego lišava crkvu najboljeg što propovednik može da ponudi. Starešine treba da saraduju sa svojim propovednicima u prepoznavanju propovednikovih jakih strana, a onda da im pomognu da organizuju crkvu kako bi te jake strane iskoristili.

3. *Nadoknadi propovednikove slabe strane.* U Rimljanima u 12. poglavlju crkva je upoređena sa ljudskim telom. Ako jedan deo tela otkáže, ono ga ne odbacuje. Umesto toga pokušaćé da ga nadoknadi. Ako oči ne vide, čulo dodira i sluha nadoknađuje nedostatak povećanom osetljivošću. Na nesreću, crkve koje su suočene sa propovednikovim promašajima brže su da kritikuju nego da nadoknađuju. Nadoknađivanje može da bude jedna od najprirodnijih i najznačajnijih uloga starešina. U čemu god da je propovednik slab, neki starešina je sigurno jak, ima odgovarajući duhovni dar i treba dobrovoljno da postane nadoknada. Na taj način se stvara idealna saradnja propovednika i starešine.

4. *Budi pastor propovednikovoj porodici.* Propovednicima i njihovim porodicama su potrebne starešine koje će ih prihvatiti takve kakvi jesu i baš sa njima deliti radosti, bez divljenja ili arogancije – ukratko, prihvatiti ih kao prijatelje. U svakoj mesnoj crkvi trebalo bi da postoji program za organizovanje grupe za podršku propovednikovoj porodici. Ovo je jedna od crkvenih aktivnosti kojom propovednik ne može da rukovodi. Ona pripada starešini.

Budi pastor svom propovedniku. Propovednici su pastiri, ali su i ovce. A ovcama je ponekad potrebna pastirska briga. Propovednici mogu da izaberu sekretara za propovedničku službu pri oblasti/misiji svog kolegu propovednika ili nekoga izvan crkve za svog savetnika i duhovnog mentora. Ali, primarna podrška treba uvek da dolazi od njihove zajednice vernika – od mesne crkve predvođene starešinama.

Većini propovednika nije lako da prihvati pastoralnu pomoć od onih kojima služe kao pastori. Svesni su: „Ako ja pomažem drugome, a i meni treba pomoć, kakav li sam onda to ja pomagač?“ Ali, istraživanja pokazuju da su ljudi u zvanjima usmerenim na pružanje pomoći najviše izloženi stresu i stoga će im verovatno jednom biti potrebna pomoć. Starešina koji pruža pomoć i propovednik koji je prima – obojica postupaju u skladu sa ispravnom teo-

logijom utelovljenja. „Nosite bremena jedan drugoga, tako ćete ispuniti zakon Hristov.“ (Galatima 6,2) Bog dolazi svima nama, uključujući i propovednike, tako što nam šalje ljude da nam pomognu.

Kako starešine mogu da služe kao pastori svojim propovednicima?

- *Prihvati činjenicu da su oni samo ljudi.* Propovednicima je drago kad osete da su voljeni, premda su ponekad uvereni da je to zbog njihovog položaja, a ne zato što jesu ono što jesu. Stavi im do znanja da mogu da budu nesavršeni, a ipak voljeni.
- *Budi Varnava, propovednik ohrabrenja.* Pohvali ih često i iskreno. Uputi im kompliment. Kaži koji ti je deo u propovedi pomogao.
- *Budi slušač.* Ako odluče da ti izlože svoje probleme, pokaži da saosećaš. Takav razgovor neizostavno smatraj poverljivim.
- *Pruži javnu podršku.* Ako se u čemu ne slažete, raspravite to nasamo. To je jedan od razloga zašto su tako važni sastanci starešina. Na njemu može da dođe do neslaganja između propovednika i starešina, ali planovi koji će se izložiti crkvenom odboru i skupštini mesne crkve treba da budu planovi koje starešine mogu da podupru.

Posvedoči u crkvi o nečemu što su tvoji propovednici učinili a dovelo je do promene u tvom životu. Vernici moraju da znaju da nikome nećeš dopustiti da pred tobom kritikuje propovednikovu porodicu. Ne zaboravi da su propovednici, za razliku od tebe, neposredno odgovorni svojoj oblasti/misiji. Propovednicima jako mnogo znači ako o njima lepo govoriš pred vođama oblasti/misije.

- *Pripremi godišnji dan propovednika.* Neka tog dana propovednici sede sa svojom porodicom. Predaj propovednikovoj porodici poklon za uspomenu, kao na primer album sa fotografijama iz života crkve.
- *Ponudi sebe.* „Propovedniče, bojim se da previše radiš. Ima li nešto što bih mogao da učinim da ti olakšam teret?“ Jednom propovedniku, koji se sam mučio sa nekim problemom, delotvorno de pomoglo kad su mu starešine prišle i ljubazno rekle: „Propovedniče, znamo da nešto nije u redu. Ako ne želiš, ne moraš o tome da govoriš, ali mi želimo da znaš da u tome nisi sam. Volimo te i molimo se za tebe.“
- *Reši sukobe među vernicima.* To je područje na kojemu kao starešina možeš i te kako da pomogneš. Verovatno si duže sa vernicima od svog propovednika i trebalo bi bolje da razumeš probleme. Vernici su te izabrali za starešinu jer imaju u tebe poverenja. Sukob među vernicima je najgori izazivač stresa kod propovednika, posebno ako su starešine deo tog problema. Ako

Sveti Duh može da te upotrebi da pomiriš ljude, tvoj propovednik će ti biti večno zahvalan.

- *Insistiraj na vremenu duhovne obnove.* Duhovne baterije propovednika se mogu iscrpsti. Ohrabri ga da uzme dovoljno vremena za ličnu pobožnost.
- *Insistiraj na vremenu za porodicu i rekreaciju.* Ako porodični život propovednika ne funkcioniše, trpeće njegov rad. Ako propovednik nedovoljno brine o svom zdravlju, na kraju će nedovoljno brinuti za vernike.
- *Nastoj da se omogući anonimno savetovanje.* Ponekad je propovednicima i njihovim porodicama potrebno profesionalno savetovanje. Oni oklevaju da traže takvu pomoć. Međutim, crkva bi trebalo da ohrabri svaku oblast/misiju da omogući takvo savetovanje. Starešine imaju veliki uticaj na vođe oblasti/misije i mogu da traže da takva služba bude na raspolaganju njihovim propovednicima.
- *Moli se za njih i ohrabri ih time što ćeš im to reći.*

Ohrabri i pohvali suprugu propovednika. Istraživanja pokazuju da se većina oseća usamljeno. Očekivanja vernika mogu da budu prevelika. Vernici očekuju da porodica propovednika uvek bude idealna a njegov dom uvek otvoren. Podsvesno očekuju da njegov bračni drug ispunjava ulogu koju je u crkvi imao bračni drug bivšeg propovednika. Starešine treba otvoreno da brane pravo bračnih drugova da u crkvi izaberu svoju ulogu i koriste svoje lične duhovne darove, a ne darove svojih prethodnika.

Pronađi one koji bi propovednikovu suprugu za njen rođendan pozvali na ručak. Pomozi da se povede računa o propovednikovoj deci za vreme bogoslužjenja. Na godišnjicu braka predaj propovedniku i njegovom bračnom drugu poklon bon za večeru u nekom restoranu i pobrini se za osobu koja će te večeri da im čuva decu. Daj im rukom napisani poklon bon za čuvanje dece ili čišćenje doma, posebno u vreme evangelizacija.

Budi pastor deci propovednika. Nemoj ih pretvarati u idole ako su dobra niti ih kritikovati kada se pogrešno ponašaju. Zahtev da živi životom savršenog hrišćanina je preteško breme za *svakog* čoveka, a posebno za decu. Od njih se mnogo očekuje, a njima može da stvori problema sa njihovim vršnjacima.

Saosećaj sa povređenim roditeljima propovednika. Crkve su spremne da pomognu propovednicima u nevolji, ali su i vrlo kritički raspoložene kad zaključe da je uzrok problema propovednikova slabost. Svi roditelji su povređeni kad im deca pođu stranputice, ali verovatno niko tako kao roditelji porodice propovednika. Njima je potrebna tvoja podrška, a ne kritikovanje.

Posebno vodi računa da budeš pastor porodici novog propovednika. Počni sa razumevanjem tuge koja uvek dolazi posle gubitka voljene osobe. Upravo žaljenje vernika za starim propovednikom može da izazove predrasude prema novom. Ako je bivši propovednik bio omiljen, vernici mogu da se ljute na onoga koji je uzurpirao njegovo mesto. Ako bivši nije bio voljen, vernici mogu da iskale svoju ljutnju na novom propovedniku.

Ako vernici žale zbog gubitka propovednika kojega su voleli, seti se tuge koja je snašla porodicu novog propovednika koja je upravo izgubila sve svoje prijatelje u prethodnom okrugu. Pokušaj da razumeš da se osećaju kao da su iščupani iz korena. Sele u novi dom; deca treba da pođu u novu školu u kojoj će ih na samom početku smatrati čudacima zato što su deca propovednika; ako je bio zaposlen, bračni drug mora da traži novi posao; a moraju da nađu i nove prijatelje. Budi pažljiv prema njihovoj tuzi i teškoćama.

Nađi prijateljski način na koji će vernici pozdraviti porodicu novog propovednika i pomoći im da se smeste. Možda novi dom može da im se očisti i uglača, a u kuhinjske elemente da se stavi nešto hrane. Čim je to zgodno, održite veliku, dobro pripremljenu službu dobrodošlice i svečano uvođenje u službu. Nastoj da prisustvuje cela porodica. Obično se novi propovednik oseća brže prihvaćenim od njegove porodice. Ovo je jedno od najznačajnijih zaduženja koje je povereno starešinama. Svečano uvođenje u službu starešina treba da isplanira u saradnji sa oblašću/misijom. Pojedini ćeš naći u poslednjem poglavlju ovog priručnika i u *Priručniku za propovednike*. (Pogledaj i video kasetu „*Kako pokazati ljubav prema porodici propovednika*“, pripremljenu u Generalnoj konferenciji.)

Planiraj rad crkve

Planiraj biblijski. – Crkva je usnuli div koji čeka da ga probudiš. Tipična slika je da je nekolicina vernika preopterećena radom, dok drugi ne rade gotovo ništa. Skloni smo da crkvu smatramo pre svega organizacijom ili institucijom, a ne zajednicom vere, što je značenje reči „crkve“ u Novom Zavetu koje se najčešće koristi. Mi obično smatramo da je uloga vernika da pomognu propovednicima profesionalcima da obave svoj posao, a zapravo je, prema biblijskom planu, osnovna dužnost propovednika da pomognu narodu da obavi svoj posao.

Ovaj biblijski plan, Hristov plan, jedini je plan koji može da dovrši Njegovo delo. „Božje delo na ovoj zemlji se neće završiti dok muškarci i žene koji sačinjavaju naše crkve ne budu pregnuli na rad i ujedinili svoje napore sa naporima propovednika i crkvenih službenika.“ (*Christian Service*, p. 68) Pravi test evanđeoskog rada nije koliko njih dolazi u crkvu na bogoslužjenje, već koliko njih izlazi iz crkve da služe.

Mnogi propovednici i starešine, dok su uvereni da je to u teoriji ispravno, nalaze da je to teško sprovesti u delo. Često je mnogo lakše sam uraditi neki posao nego naći nekoga da ga uradi. Argument je obično: „Ako želiš da posao bude urađen kako valja, uradi ga sam.“ Međutim, takav način razmišljanja sadrži sudbonosni teološki nedostatak. Argument može da bude u redu ako je naš prvenstveni cilj da se obavi crkveni posao. Ali to nije tako. Naš prvenstveni cilj je rast vernika, a vernici koji rade za Gospoda postaju Gospodu najbliži. Vernici koji rade za crkvu ostaju u crkvi.

Biblijski je plan da svako u crkvi treba nešto da radi, ali ne treba svi da rade isto. Ovo shvatanje je istaknuto u novozavetnom učenju o duhovnim darovima. U planiranju za crkvu vodi računa o sledećim temama:

1. *Proučavaj duhovne darove.* Za crkvene vođe duhovni darovi ne smeju biti trik pomoću kojeg vernici mogu da se pridobiju za rad. Umesto toga u njima treba videti meru predanja vernika Svetome duhu i Njegovu osnažujuću silu. Duhovnim darovima se uvek mora prilaziti duhovno, a ne samo administrativno.

Učenje o duhovnim darovima se može sažeti na ovaj način: crkva je živo Hristovo telo i svaki vernik je deo tog tela (Efescima 1,22-23). Svaki vernik je službenik (1. Petrova 2,9). Svako je opunomoćen za službu krštenjem vodom i Duhom (Dela 11,15-17; 1. Korinćanima 12,13). Svakome je dat jedan ili više duhovnih darova koji doprinosi izgradnji crkve (Efescima 4,12). Primajući Svetoga duha, svako prima dar ili skup darova za službu određenih od Svetog duha da bi bili upotrebljeni u službi za Hrista. Reći da nemamo duhovni dar isto je što i reći da nemamo Svetoga duha (1. Korinćanima 12,11). Ovaj duhovni dar je verovatno u vezi sa nekim talentom kojeg već imamo. Sveti Duh nas podstiče da nađemo neku službu u kojoj bismo taj dar upotrebljavali da služimo drugima i privučemo ih Hristu.

Elen Vajt naglašava: „Postoji raznolikost u delovanju darova i svi su od istoga Duha. Ovi različiti darovi su prikazani ljudskim telom od glave do pete. Kao što postoje različiti udovi sa različitim funkcijama, a ipak svi čine telo, tako se i svi udovi Hristovog tela povezuju u glavi, ali imaju različite darove. Tako se pod Božjim upravljanjem susreću različite organizacije i umovi u svetu. Jaka strana jednog Božjeg sluga ne mora biti jaka strana drugoga“ (*Letter 25*, 1870, p. 1).

Prizma razlaže svetlo na njegove sastavne delove i zato je odraz svih njegovih boja. Duhovni darovi su Hristove boje razložene u sastavne delove. Niko sam ne predstavlja Hristovo telo, ali svako predstavlja deo tog tela. Samo zajednica vernih kao celina u potpunosti predstavlja Hristovo telo. Stoga crkvene vođe treba biti ne samo slobodne već i podstaknute iznutra da priznaju svoja ograničenja i potrebu za pomoći od ostatka tela.

2. *Pomozi vernicima da prepoznaju svoje duhovne darove.* Pravo pitanje *ne* glasi: Kako pokrenuti naše vernike da urade ono što bismo želeli?

Pravo pitanje *je*: Kako pomoći našim vernicima da ispune svoje vlastite potrebe za uključivanjem, posvećenjem i uspješnom službom u crkvi?

Jedan od načina da pomognemo vernicima u prepoznavanju njihovih duhovnih darova je ispunjavanje upitnika o duhovnim darovima koji se može dobiti u *Institutu crkva i služba*, pri Endrus univerzitetu. Možda ga možeš dobiti u Odeljenju crkvenih službi u svojoj uniji, unijskoj misiji, odnosno oblasti. Rezultate treba da potvrde drugi u Hristovom telu koji dobro poznaju osobu. Uz to potvrdu donosi i ogledni rad u službama u kojima pojedinac upotrebljava dar ili darove za koje se smatra da ih ima.

3. *Organizuj crkvu po službama koje uključuju darove vernika* i vode računa o crkvenim i društvenim potrebama. Pri planiranju programa crkve ne misli samo na ono što crkva želi da ostvari. Vodi računa i o raspoloživim darovima među vernicima. Prepoznaj sposobnosti i planiraj program crkve tako da odgovara tim darovima.

4. *Obučavaj vernike u službi za koju su izabrani*. Jedna od uloga crkvenog vođstva jeste da poučava vernike u upotrebi svojih darova za delotvornu službu. Pismo jasno uči da je Bog u crkvu postavio ljude sa darovima rukovođenja kako bi mogli da ih upotrebe za pripremu i uvežbavanje ostalih vernika za delotvornu službu (Efescima 4. poglavlje). Stoga, ako je dužnost crkvenog vođstva da uvežba ostale vernike za službu, onda će tvoja crkva redovno da održava seminare kako bi osposobila vernike za upotrebu duhovnih darova. Tvoja oblast/misija često može u tome da ti pomogne tako što će pripremati materijal i osoblje.

„Svaka crkva bi trebalo da bude škola za obučavanje hrišćanskih radnika. Njene vernike treba učiti kako da daju biblijske časove, vode i podučavaju razrede subotne škole, kako mogu najbolje da pomognu siromašnima i brinu za bolesne, kako da rade za neobraćene. Treba da postoje zdravstvene škole, škole za kuvanje i tečajevi za različite vidove pružanja hrišćanske pomoći. U takvim školama ne bi trebalo da budu samo predavanja nego i rad pod nadzorom iskusnih nastavnika“ (*Ministry of Healing*, p. 149)

Još jedna vrsta obučavanja vernika za koju se crkvene vode mogu pobrinuti jeste podučiti ih da prihvate službu drugih vernika. Na nesreću, bolesni i obeshrabreni, ophrvani tugom i usamljeni često misle da im je crkva poslužila samo ako ih je posetio propovednik. Starešinama i drugim crkvenim vođama je neugodno kad prilikom posete čuju kako se ljudi žale da ih je crkva zanemarila zato što ih propovednik nije posetio. Elen Vajt je primetila: „Najveća pomoć koja se može pružiti našim vernicima jeste da se poučavaju u radu za Gospoda i da se oslanjaju na Njega, a ne na propovednika.“ (*Testimonies*, vol. 7, p. 19) Uči svoje vernike da službu vrši cela crkva zajedno, a ne propovednik sam.

Planiraj za celu godinu. Prihvaćeni ciljevi. – U planiranju i postavljanju ciljeva trebalo bi da učestvuje cela crkva, a ne samo nekoliko njenih vođa,

počevši od primećenih i stvarnih potreba društvene zajednice i crkve. To se može uraditi prethodnim planiranjem sa propovednikom a zatim sa crkvenim odborom. Nakon takvih razgovora iznesi niz otvorenih mogućnosti pred skupštinu mesne crkve i pozovi sve vernike da izraze svoje mišljenje. Tako prikupljene predloge možeš ponovo da izneseš pred starešine i crkveni odbor radi doterivanja, a zatim ih izneti pred sledeću skupštinu mesne crkve za konačno odobrenje. Na ovaj način svakome se pruža prilika da izloži svoje predloge. Vernici će obično podupreti odluke u čijem su donošenju učestvovali.

Planiranje dnevnog reda. – Predmeti koje treba razmotriš tokom pripreme dnevnog reda za godišnje sastanke planiranja:

- *Ocena.* Pre no što razmotriš šta crkva želi da uradi sledeće godine, potrebno je izvršiti pregled i oceniti šta je crkva uradila prošle godine. Pokreni crkvu da se zapita: „Šta radimo?“ „Kuda idemo?“ „Kuda želimo da idemo?“ „Upotrebljavamo li do najveće mere jedinstvene duhovne darove naših vernika?“

Zatim počni da planiraš za sledeću godinu.

- *Evandeoski rad.* Kakve će vrste on biti? Kada?
- *Nega.* Kojim će se programima pomoći vernicima u njihovom duhovnom rastu? U to će verovatno biti uključen razgovor o bogoslužju, posećivanju, subotnoj školi i drugome.
- *Mladi.* Činiš li za decu sve što možeš bez obzira na njihov uzrast?
- *Crkveni objekti.* Jesu li potrebni građevinski projekti? Kako je sa održavanjem zgrada? Dobro održavana i čista crkva snažno govori posetiocima. Neokrećena, prljava crkva može ih odbiti.
- *Evangelizacije.* Koje vrste aktivnosti će biti potrebne? Kad ćete ih imati? Ko će ih voditi?
- *Raspored izvođenja plana.* Deo završnog procesa godišnjeg planiranja trebalo bi da da vernicima u ruke raspored svih programa za tu godinu i datume njihovog održavanja.

Crkveni izbori

Pre izbora. – Uobičajeno je da odbor za naimenovanje predlaže svake godine vođe različitih odeljenja i programa mesne crkve, a celokupna crkva ih bira glasanjem. Pojediniosti o crkvenim izborima nalaze se u *Crkvenom*

pravilniku, zajedno sa predlogom crkvenih službi. Međutim, ovaj popis se mora prilagoditi da bi odgovarao vernicima.

Dužnost odbora za naimenovanje je da izabere vernike koji će da prihvate različite funkcije i službe u crkvi. Stoga odbor mora da obrati posebnu pažnju na posebne potrebe crkve i na duhovne darove vernika. Potrebno je nastojati da se usklade darovi i sposobnosti vernika sa potrebama i zahtevima svake službe.

Ne treba iz godine u godinu za istu službu ljude birati automatski. Svake godine treba razmotriti njihova imena kako bi se utvrdilo jesu li i dalje prikladni za obavljanje tog zadatka. Ljude ne treba birati ni zbog njihovog položaja u društvu niti zato što su uvereni da bi trebalo da budu izabrani. Sva naimenovanja treba prvenstveno da proizilaze iz zaključka da su oni najbolje moguće osobe za određene zadatke.

Neposredno pre izbora treba završiti sa planiranjem i sa izradom planova za sledeću godinu i izglasati ih u crkvi. Samo ako zna šta želi da učini, crkva će mudro birati vođe koje će je voditi u ostvarenju tih planova. Odbor za naimenovanje treba da dobije popis službi za koje su potrebne vođe i opis rada svake od njih, koji će biti osnova za njegov rad.

Odbor za naimenovanje. – Odbor za naimenovanje treba da se izabere na početku poslednjeg tromesečja crkvene godine, a nove vođe crkve najkasnije tri sedmice pre poslednje subote u crkvenoj godini. Crkvena godina ne mora započeti kalendarskom godinom. Oblast/misija može da odredi kad ona u određenom polju započinje. Mudro je započeti crkvenu godinu u vreme kad je crkva sklona najživljoj aktivnosti.

Proces godišnjih crkvenih izbora počinje izborom organizacionog odbora koji predlaže odbor za naimenovanje. To može da učini cela crkva ili ona može da izglasa dodatne članove crkvenom odboru koji zatim bira odbor za naimenovanje. Preporučujemo prvi metod, budući da izbore treba nadzirati cela crkva, a ne samo odbor. Broj vernika u odboru za naimenovanje određuje mesna crkva.

Bez obzira koji odbor predlaže odbor za naimenovanje, crkva određuje koliki će on biti. Oni koji su izabrani da služe u odboru za naimenovanje moraju da budu zreli ljudi, sposobni da pokažu zdravo rasuđivanje u izboru crkvenih službenika. Takođe, ne sme da se dopusti nikakav postupak političke ili prisilne naravi kako u izboru odbora tako i u njegovom radu.

U odboru za naimenovanje nema članova po službenoj dužnosti. Međutim opšta je praksa da je propovednik pozvan u odbor za naimenovanje. Organizacioni odbor koji predlaže odbor za naimenovanje predlaže i njegovog predsedavajućeg i sekretara. Odbor za imenovanje mora da bude glasanjem potvrđen od crkve koja imenuje i predsedavajućeg i sekretara.

Odličan način za početak rada odbora za naimenovanje je anketiranje crkve da se vidi za koje je područje službe svaki od vernika zainteresovan i koje

bi najbolje odgovaralo njegovim duhovnim darovima. Odbor nije obavezan da prihvati ove sugestije, ali ih treba pažljivo razmotriti. Ne sumnjamo da Sveti Duh želi da upotrebi odbore za imenovanje kako bi pomogao vernicima da nađu delotvorne službe koje su u skladu sa njihovim duhovnim darovima. Odbor za naimenovanje, ili neka druga grupa, treba da sastavi opis rada u svakoj službi koju treba popuniti. U mnogim divizijama takvi opisi službi su na raspolaganju.

Odbor za naimenovanje predlaže samo pojedince koji su verni članovi mesne crkve. Kad su predloženi za neku crkvenu službu, članovi odbora ih obaveštavaju o tome i dobijaju njihovu saglasnost da će služiti.

Izveštaj odbora za naimenovanje. – Kad odbor za naimenovanje završi rad, propovednik ili starešina vodi računa da njegov predsedavajući i sekretar iznesu izveštaj odbora pred celokupnu crkvu, bilo u subotu pre podne ili na posebno sazvanoj skupštini mesne crkve. Odbor mesne crkve u to ne može da meša. Imena predloženih vođa treba vernicima izneti glasnim čitanjem ili putem pisanog materijala.

Za iznošenje bilo kakve primedbe odboru za naimenovanje, treba ostaviti najmanje jednu sedmicu. Tako nema potrebe za bilo kakvom javnom raspravom o imenima pojedinaca. Na prvom sledećem sastanku glasanjem se biraju nove vođe. Odbor za naimenovanje u tom trenutku obično biva raspušten, premda veće crkve mogu zahtevati nastavak njegova rada sa ciljem da popuni praznine koje se javljaju tokom godine. U većini crkava ovu ulogu vrši odbor mesne crkve.

Načini rukovođenja

Vođe moraju voditi. – Starešine mogu da imaju različite sposobnosti, ali jedna dolazi na prvo mesto: moraju da budu duhovne vođe. Rukovođenje je više od održavanja. Najbolje starešine nikada nisu zadovoljne time da se u crkvi sačuva status quo. Njima je na srcu duhovni i brojčani rast vernika. Nije im do promene radi promene, ali neprekidno traže bolji način za obavljanje poslova. Da bi vodili, moraju da budu ispred ostalih, ali ne toliko daleko da ih vernici ne mogu slediti.

Ljudi i institucije su skloni da se odupiru promenama. To možda više važi za crkve nego za većinu institucija. Obično ljudi u religiji i crkvi traže sigurnost, a promena je neminovna pretnja sigurnosti. Što je prosečna starost vernika veća, to će otpor prema promenama biti veći.

Vođe moraju da podstiču na promenu od shvatanja održavanje/opstanak ka shvatanju vizija/rast, ali svaka promena izaziva kritiku. Delotvornim vođama je potrebno srce grlice i koža nosoroga, da budu osetljivi na osećanja i potrebe ljudi, ali i da mogu izaći na kraj sa kritikom. Kritičare

mogu često učiniti bezopasnim nalazeći tačke u kojima se mogu složiti, učeći da se nasmeju ako treba i sebi samima i da ne zauzmu odbrambeni stav bez obzira o čemu se radilo.

Vođama je isto tako potrebno strpljenje kada podstiču svoje vernike na spasavanje duša. Većina crkava liči na ogromne preokookeanske brodove kojima treba mnogo vremena i prostora da se okrenu. Previše promena, prebrzo uvedenih, mogu dovesti do toga da se crkva nasuče.

Metoda koju vođe koriste za podsticanje svojih sledbenika u postizanju ciljeva poznata je kao način rukovođenja. Ličnost i način rukovođenja su tako tesno povezani da retko kad prihvatamo način rukovođenja koji se razlikuje od naše ličnosti. Međutim, koliko god je u tvojoj moći, treba da prilagodiš način svog rukovođenja crkvi koju vodiš.

Crkva koju čine obrazovani, poslovni ljudi koji su navikli da odlučuju o teškim predmetima i donose važne odluke, verovatno neće dopustiti ni propovedniku ni starešini da ima preovladavajuću ulogu u donošenju odluka. Crkva koju čine ljudi koji rade za druge, koji su navikli na izvršavanje naloga, verovatno mogu da prihvate sasvim drugačiji način rukovođenja.

Hrišćansko rukovođenje mora uvek biti ispunjeno ljubavlju. Važna je i tehnika upravljanja, ali tvoja tehnika rukovođenja nije ni blizu toliko značajna koliko duh kojim rukovodiš. Kako vodiš u duhovnom smislu i ponašanju daleko je važnije od ispunjavanja određenih normi rukovođenja.

Ne treba zaboraviti da je u rukovođenju važno podupiranje i promovisanje jedinstvenih verovanja crkve ostatka. U njih ubrajamo delovanje hrišćanstva na zdravlje, ishranu, porodicu, zvanje i izbor odeće i rasonode.

Neodgovarajući načini rukovođenja. – U podsticanju svojih sledbenika mnoge se vođe u rukovođenju služe strahom i pretnjama kaznom. Drugi se služe autoritetom svog položaja da silom i manipulacijama navedu vernike na rad. Ima pak onih koji se služe ljutnjom i oštrim rečima da bi uticali na svoje sledbenike. Rukovođenje koje se služi metodama autoritativnosti i autokratije ne priliči Gospodnjoj crkvi. Snažni, autoritativni način rukovođenja kojim se neki koriste može doneti rezultate, međutim postupci podstaknuti ovim metodama proističu iz pogrešnih pobuda i ne donose trajne rezultate.

Vođe koje se služe autoritativnim načinom rukovođenja često sebi pridaju preveliku važnost. Iako sa dobrim namerama, skloni su trčati ispred crkve, donositi odluke i postavljati ciljeve bez uključivanja drugih službenika ili vernika. Mnogi greše misleći da će sve što se dogodi u crkvi, ako to ne budu lično nadzirali, biti pogrešno urađeno. Takve vođe najčešće malo pažnje obraćaju na gledišta drugih, uvereni da je njihov način obavljanja posla uvek najbolji. Oni su često više zainteresovani za posao koji treba obaviti nego za one koje guraju da ga obave. Ovakav način rukovođenja izaziva osećanja odbojnosti i neprijateljstva prema vodi, a napredak crkve se usporava.

Novozavetni načini rukovođenja. – Bolji primer rukovođenja predstavljen nam je u prvoj hrišćanskoj crkvi. Način rukovođenja u novozavetnoj crkvi bio je osposobljavanje svakog vernika za službu: propovednici i starešine bili su sluge crkvi, radeći zajedno na razvijanju potencijala svakog pojedinca.

Hrišćanske vođe novozavetnog perioda nisu smeli da oponašaju autokratske nezabožacke vladare i državne službenike koji su u svojstvu kraljeva i vlastodržaca svoje podanike prisiljavali na poslušnost i rad. Umesto toga trebalo je da ponizno služe, koristeći autoritet Hristove ljubavi i primerom podsticati svoje sledbenike na život ispunjen Duhom. Isus je rekao: „Znate da knezovi narodni vladaju narodom i poglavari narodni upravljaju njim. Ali među vama da ne bude tako; nego koji hoće da bude veći među vama, da vam služi. I koji hoće prvi među vama da bude, da bude svima sluga. Jer Sin čovečij nije došao da mu služe nego da služi, i da da dušu svoju u otkup za mnoge.“ (Marko 10,42-45) Petar poziva: „Pasite stado Božije, koje vam je predato, i nadgledajte ga... i ne kao da vladate onima koji su vam u deo povereni.“ (1. Petrova 5,2.3 – Bakotić) Ispitivanje je pokazalo da crkve koje rastu obično imaju snažne vođe, ali to ne znači da oni gospodare ili manipulišu njima. Ne mešajmo rukovođenje sa gospodarenjem.

Vođa treba da služi. – Hrišćanski način vođenja je služenje. U evanđeljima se o tome govori najmanje sedam puta. Jednom je prilikom Isus naglasio: „Niti se zovite učitelji; jer je u vas jedan učitelj Hristos. A najveći između vas da vam bude sluga.“ (Matej 23,10.11) Teško bismo zamislili jačeg vođu od Pavla. Pa ipak je on poznavao ovo načelo rukovođenja služenjem: „Jer premda sam slobodan od sviju, svima sebe učinih robom, da ih više pridobijem. Jevrejima bio sam kao Jevrejin da Jevreje pridobijem; onima koji su pod zakonom bio sam kao pod zakonom, da pridobijem one koji su pod zakonom; onima koji su bez zakona bio sam kao bez zakona, premda nisam Bogu bez zakona nego sam u zakonu Hristovu, da pridobijem one koji su bez zakona. Slabima sam kao slab, da slabe pridobijem; svima sam bio sve da kakogod spasem koga. A ovo činim za evanđelje, da bih imao del u njemu.“ (1. Korinćanima 9,19-23) Rukovođenje služenjem zahteva prilagodljivost.

Služiti, naravno, ne znači robovati. Robovanje ponižava, jer je ono stanje na koje su te drugi prisilili, lišavajući te slobode odlučivanja. Rukovođenje crkvom ne sme da postane robovanje. Nasuprot tome, služba je dobrovoljna. Čovek bira da služi drugima.

U vođenju svojih vernika moraš pokazati poniznost. Kad prihvatiš rukovođenje služenjem, postaćeš osetljiviji na potrebe svog naroda. Posveti svoje vreme i snagu da ih usmeriš Spasitelju. Ojačaj u njima sigurnost spasenja u Hristu. Pomozi im da otkriju Božji plan za svoj život. Prepoznaj potencijal za njihove jedinstvene darove i nastoj da taj potencijal razviju u službi koja će da

ojača i njih i njihovu crkvu. Ovaj način rukovođenja tražiće od tebe žrtvu, ali će doneti rezultate koji će trajati i u večnosti.

Vođa treba da osposobljava druge. – Hrišćansko rukovođenje zahteva podelu ovlašćenja. To znači izabrati način rukovođenja kojim se dele različite uloge i funkcije upravljanja svim članovima radne grupe u skladu sa sposobnostima i voljnosti učestvovanja svakog pojedinca. Takva se grupa ne usredsređuje samo na obavljanje posla već i na razvoj pojedinca ili grupe u preuzimanju rukovodećih uloga nužnih za delotvornost grupe.

Dar rukovođenja nisi dobio zato da ga zadržiš za sebe. Drugi u crkvi takođe imaju darove i sposobnosti. Uvežbaj ih da ih upotrebe na slavu Boga.

Podeli ovlašćenja i odgovornosti sa drugima koji mogu da ih nose. Ne odbacuj predloge svojih vernika, nego ih ohrabri da iznesu svoja mišljenja i zamisli. Manje govori, a više slušaj. Zapazi predloge vernika i postupi prema njima kad to odgovara. Ohrabri vernike da postave ciljeve za svoju službu i podrži ih u njihovom postizanju. Svoj dar rukovođenja upotrebi da hrabriš, osposobiš i obučiš svakog vernika da bi se tvoja crkva mogla izgraditi i razviti u telo kako ga je Bog zamislio.

Odbori

Zašto postoji odbor? – *Odbori su hrišćanski.* Adventistička crkva čvrsto veruje u odborski sistem (vidi *Crkveni pravilnik* u indeksu pod *odbor*). Razlog tome nije naša tradicija, nego teologija. Biblija kaže da je crkva slična ljudskom organizmu. Svaki deo je važan. Organizam funkcionise zahvaljujući zajedničkom radu svih njegovih delova. Hrišćani treba da se uzajamno vole i veruju jedan drugome. Ako tako živimo, to će se pokazati u međusobnom poštovanju mišljenja i gledišta. Mi ozbiljno shvatamo kad Biblija kaže: „Gde nema saveta, propada narod, a pomoć je u mnoštvu savetnika.“ (Priče 11,14) Svi zajedno ćemo svakako biti mudriji nego bilo ko od nas sam.

Elen Vajt se slaže: „Prilikom savetovanja o napretku dela niko ne sme biti kontrolna sila, glas koji odlučuje za sve. Treba pažljivo razmotriti predložene metode i planove tako da sva braća mogu odmeriti njihove srazmerno dobre strane i odlučiti šta bi trebalo da se prihvati.“ (*Testimonies*, vol. 7, p. 259)

Međutim odbori mogu da oduzmu strašno mnogo vremena. Da bi njihov rad bio delotvorniji, donosi odluke na najnižoj mogućoj razini. Na primer, ne iznosi na skupštinu mesne crkve ono što može da reši crkveni odbor. Ne iznosi pred odbor mesne crkve ono što može da reši Odbor subotne škole. A pred Odbor subotne škole ne iznosi ono što može da reši vođa subotne škole. Ne samo što se tako štedi vreme nego i veći broj članova dolazi na sednice, jer znaju da će se razmatrati samo ono što je važno.

Jednom godišnje razmotri rad svakog odbora. Da li je potreban ovaj odbor? Da li se u njemu nalaze prave osobe? Dobro napisano pravilo kaže da bi svake godine trebalo obnoviti trećinu članova odbora.

Da li je odbor delotvoran u odnosu na broj odbornika? Istraživanja pokazuju da bi odbori trebalo da broje između šest i dvanaest članova. Ako su veći, članovi se ne osećaju obaveznim da prisustvuju sednicama, a i kad dođu, manje se javljaju. U takvim prilikama agresivniji članovi odbora obično preuzimaju reč. Da li svaki odbor ima jasno definisane zadatke – područja kojima se bavi, ovlašćenja da deluje ili predlaže radi odobrenja nekom drugom telu?

Skupština mesne crkve. – Po svom položaju za donošenje odluka u mesnoj crkvi najviša je skupština mesne crkve koja uključuje sve njene vernike. Saziva je i njom predsedava propovednik ili starešina kojega je propovednik odredio. Nijedan starešina ne sme da preuzme ovu odgovornost protivno propovednikovoj želji. Skupština se može održavati jednom mesečno ili tromesečno, prema potrebama crkve. Na skupštini mesne crkve vernike treba detaljno obavestiti o radu crkve. Na kraju godine vernike treba izvestiti o aktivnostima koje je crkva vršila tokom cele godine.

Najvažnije planove treba raspraviti i odobriti skupština mesne crkve, na kojoj se svi vernici te crkve mogu uključiti u proces donošenja odluka. Na njoj vernici slobodno iznose svoja mišljenja i glasanjem pokazuju da li prihvataju ih ili odbacuju. Uključivanje u donošenje svih važnijih odluka crkve daće im osećaj pripadnosti i podstaknuti ih da podupru programe u čijoj su izradi sami učestvovali.

Skupštine mesne crkve uvek treba da budu javno najavljene, kako bi svi znali da su pozvani na njeno zasedanje. Možda ćeš povećati broj prisutnih ako povežeš skupštinu vaše mesne crkve sa jednostavnim obrokom koji možeš da pretvoriš u priliku za druženje cele crkve.

Crkveni odbor. – Crkveni odbor tvore glavni službenici i vode svakog odeljenja u mesnoj crkvi, zajedno sa svim drugim članovima koje je izabrao odbor za naimenovanje. Odbor biraju vernici crkve jednom godišnje u vreme redovnog izbora službenika crkve. Propovednik saziva i predsedava odboru ukoliko ovo pravo ne prenese na starešinu. Odbor se treba sastati najmanje jednom mesečno, po mogućnosti u isto vreme. Na primer, prvog ponedeljka u mesecu. Svakom bi verniku crkve trebalo uručiti popis članova odbora.

Crkveni odbor je glavni administrativni odbor mesne crkve. On primenjuje i nadgleda planove izglasane na skupštini mesne crkve i odgovoran je tom telu. Prema *Crkvenom pravilniku* u odgovornosti odbora ubrajaju se: duhovna nega, evanđeoski rad, čuvanje čiste nauke, uzvišavanje hrišćanskih merila, preporučivanje promena u članstvu vernika, crkvene finansije, zaštita i briga oko crkvenih dobara kao i koordinacija crkvenih odeljenja.

Crkveni odbor sluša potrebe i planove koje iznosi svako odeljenje crkve. On razmatra koja sredstva crkva ima za ostvarenje tih programa. On koordinira sve programe tako da čitava crkva napreduje skladno. Odbor redovno traži izveštaje o napretku ovih programa i ocenjuje njihovu korisnost.

Odbor crkve treba pokazati zanimanje za duhovno stanje svakog vernika i načiniti planove za rast, obučavanje i negu svakog pojedinca. Povremeno će odbor morati da razmotri imena vernika na koje treba primeniti disciplinske mere.

Ostali odbori. – Mnogi drugi odbori mogu da pomognu crkvenom odboru u upravljanju crkvom. *Crkveni pravilnik* preporučuje odbore koji bi mogli da budu potrebni. Skupština mesne crkve ili odbor mogu imenovati dodatne odbore ako su potrebni za ostvarenje posebnih crkvenih planova i programa. Propovednik, ili jedan od starešina, trebalo bi, po službenoj dužnosti, da bude član svakog odbora.

Član odbora. – Sigurno ćeš kao starešina da služiš u mnogim odborima. To se može pokazati zamornim ili zanimljivim, zavisno od toga kako ti odlučiš. Na tipičnom sastanku odbora dolazi do začuđujućih pojava u međusobnim odnosima. Neke su osobe sklone da imaju istu ulogu u svakom odboru kojem prisustvuju. Ponašanje pojedinaca u odboru zanimljivo je za proučavanje uzajamnih odnosa među ljudima. Između uloga koje su potrebne i obično prisutne u svakom odboru navodimo:

- *Inicijator:* To je osoba puna ideja koja stalno smišlja nešto novo.
- *Razrađivač:* I ovaj član odbora je kreativan po naravi i proširuje raspravu o idejama iznošenjem argumenata za i protiv.
- *Osporavatelj:* To je često konzervativna osoba, koja se instinktivno protivi promeni i obično govori negativno. Takvi ljudi mogu predsedavajućem izgledati kao gnjavatori, ali su potrebni radi uravnotežene rasprave.
- *Povlađivač:* Takva osoba izbegava raspravu i nejedinstvo i uvek nastoji da spoji različita gledišta i dođe do konsenzusa.
- *Energičar - Živahan:* Ovaj član odbora oduševljeno podupire nove planove i programe i želi da se krene sa akcijom.

Starešina treba da razume i ceni svaku od ovih posebnih uloga u odboru. To će ti pomoći da budeš strpljiviji sa članovima odbora i više se posvetiš procesu rada unutar njega. Sigurno možeš da ispitaš i svoju posebnu ulogu. Ako je u odboru u kojem su neke od ovih uloga zanemarene, možda ćeš sam preuzeti tu ulogu da bi bio od najveće pomoći u procesu donošenja odluke.

Predsedavajući odbora. – Sigurno ćeš kao starešina povremeno predsedavati odborima. Pripremajući se za zasedanje pripremi popis predmeta za razgovor. Taj popis je poznat pod imenom *dnevni red*. Ako želiš da

pojedinci o nečemu izveste odbor ili da predlože neku tačku za dnevni red, daj im dovoljno vremena da se pripreme.

Otvori zasedanje molitvom i ako je moguće kratkim duhovnim razmišljanjem što će sednici dati duhovni ton. Kada je sazvana skupština mesne crkve ili odbor, sekretar crkve treba biti prisutan da bi vodio zapisnik. Ako je moguće, članovima odbora treba podeliti zapisnik sa prošle sednice ubrzo nakon što je održana.

Prvi predmet na dnevnom redu je čitanje i prihvatanje zapisnika sa poslednjeg sastanka odbora. Daj članovima odbora vremena da potvrde tačnost zapisnika i da izveste o bilo kojem predmetu koji je preostao od prethodne sednice. Prihvatanje zapisnika treba izvršiti glasanjem.

U nastavku sednice iznesi jedan po jedan predmet prema dnevnom redu. Članovima odbora pruži priliku da govore i izraze svoja mišljenja. Nikome nemoj da dozvoliš da dominira ili manipuliše ostalim članovima odbora. One koji su govorili o određenom predmetu treba zamoliti da se ponovo ne javljaju dok drugi nisu imali mogućnost da govore. Ako neki ne učestvuju, zapitaj ih za mišljenje o datom predmetu. Kad jednom progovore, obično će se ponovo javiti za reč. Kao predsedavajući nastoj da predmet rasprave bude jasan, održavaj razgovor na temi, povremeno načini zaključak i vodi odbor na odluku. Poštuj rad odbora podupiranjem zaključka, čak ako se sa njim i ne slažeš. Nikada nemoj da završiš sednicu dok se ne isplanira kako će se donesene odluke realizovati.

Crkvena načela i disciplina

Uzvišena merila Crkve. – Nebeski Bog je sveti Bog. „Ime je izbavitelju našem Gospod nad vojskama, Svetac Izraelov.“ (Isaija 47,4) On je pravedan Bog. „Jer je Gospod pravedan, ljubi pravdu; lice će Njegovo videti pravednici.“ (Psalam 11,7) Budući da je Bog svet i pravedan, Njegova crkva je postavila uzvišena načela morala ponašanja koja odslikavaju Božji karakter. Ova merila su utemeljena na večnim i nepromenljivim biblijskim načelima. Svako ko krštenjem ulazi u crkvu obećava da će poštovati ta načela.

Na nesreću, premda smo se zakleli na vernost Bogu i obećali da ćemo Ga slediti, zbog svoje ljudske slabosti ne uspevamo da živimo u skladu sa uzvišenim načelima koje su Bog i crkva postavili. Biblija nas podseća da su „svi sagrešili i izgubili su slavu Božju „ (Rimljanima 3,23). Svi hrišćani moraju neprekidno da se vraćaju Isusu za oprostjenje svojih propusta i da traže od Njega snagu kako bi živeli u skladu sa Njegovim planom.

Disciplinovanje vernika. – Ponekad vernici crkve upadnu duboko u greh. Često njihovi problemi utiču na živote drugih u crkvenoj porodici. Ponekad nanose prekor i sramotu Božjem imenu i Njegovoj crkvi. Imajući na

umu Božju svetost i pravednost, kao i činjenicu da smo svi grešnici kojima je očajnički potrebno Božje oprostjenje, koja je odgovornost crkve u ispravljanju vernika koji je ozbiljno prekršio Božji zakon? Kako crkva postupa sa vernicima koji ne žive u skladu sa uzvišenim načelima? Šta crkva čini ako vernici ne žive u miru jedan sa drugim? Koje korake treba preduzeti da bi crkva ispravila pogreške vernika? Kada i kako crkva treba da disciplinuje svoje vernike?

Vrednost duše. – Pre nego što odgovorimo na pitanje o ispravljanju pogrešaka drugih vernika, hajde da se ozbiljno podsetimo koja je vrednost čoveka u Božjim očima. Bog smatra veoma dragocenim svakog čoveka kojega je stvorio. Bilo da se radi o spasenima ili ne, Božja ljubav prema svim ljudima je jednaka. Ne smemo da zaboravimo da nas „trpi, jer neće da ko pogine, nego da svi dođu u pokajanje.“ (2. Petrova 3,9). „Ljudska bića su Hristovo vlasništvo, kupljena za beskrajno veliku cenu, vezana za Njega ljubavlju koju su On i Otac pokazali prema njima. Koliko bi onda trebalo da budemo obazrivi u postupanju jedan sa drugim!“ (*Testimonies*, vol. 7, p. 260) „Duša ima beskrajnu cenu. Vrednost duše možemo razumeti samo kada imamo na umu cenu po kojoj je ona otkupljena. Golgota! Golgota! Golgota će nam objasniti pravu vrednost duše.“ (*Testimonies*, vol. 3, p. 188)

Kad god crkva treba da preduzme mere prema verniku koji je pao u greh, neka svako od nas ima na umu da je Isus dao svoj život za tog vernika koji greši, baš kao što ga je dao i za nas. To će nam pomoći da ne zaboravimo na vrednost onih duša koji greše. Učiniće da budemo blaži i nežniji prema njima u vreme njihove nevolje.

Ozbiljnost greha. – Premda treba pokazati blagost, ljubav i milosrđe prema vernicima koji su pali u greh, crkva je odgovorna da preduzme korake u vezi sa tim grehom. Ako dopusti da greh u crkvi ostane neukoren, on će upropastiti sve dobro koje crkva može da učini u svojoj društvenoj sredini. Biblija nas podseća: „Ko krije prestupe svoje, neće biti srećan.“ (Priče 28,13) Zbog Ahanovog greha, Bog nije mogao dati svoje blagoslove celokupnom izraelskom narodu (Isus Navin 7,1-26). Greh u crkvi ne može da se ignoriše. On je opasan po zdravlje crkve i vođe su odgovorne za preduzimanje koraka kako greh ne bi nastavio da se razvija i deluje na celu crkvu.

„Ako je među Njegovim narodom zlo očito i ako su Božje sluge ravnodušne prema njemu, oni u suštini podržavaju i opravdavaju grešnika pa su podjednako krivi i zasigurno će biti izloženi Božjem nezadovoljstvu, jer će biti odgovorni za grehe krivca.“ (*Testimonies*, vol. 7, p. 266)

Hristov metod. – Hristos je svojoj crkvi dao nekoliko vrlo jasnih uputstava o postupanju sa vernicima koji padnu u greh. Svoj savet sazeo je u četiri osnovna koraka. Prvo je rekao: „Ako sagreši brat tvoj, idi i pokaraj ga nasamo. Ako te posluša, dobio si brata svoga“ (Matej 18,15 – Bakotić) Budući da si starešina, kad saznaš da su neki vernici pali u greh, prvo idi k njima sam i ponudi im svoju pomoć. Pođi s ljubavlju i razumevanjem. Tvoj cilj nije da

osudiš, već da tražiš način da se njihov pogled vrati na Isusa i tako im pomogneš da se odreknu greha. Treba da nastojiš da ih ohrabriš, moleći se sa njima za Božju silu i oprostjenje.

Ako u svom prvom pokušaju vraćanja palih vernika ne uspeš, Isus savetuje: „Ako li te ne poslušša, uzmi sa sobom još jednoga ili dvojicu da sve reči ostanu na ustima dva ili tri svedoka.“ (Matej 18,16) Prema Isusovom savetu potraži pomoć jednoga ili dvojice poštovanih i duhovnih vernika da te prate prilikom druge posete. Možda će zabludeli vernik u prisutnosti dvojice ili trojice drugih priznati učinjeno zlo i zamoliti za pomoć i oprostjenje.

Ako ne uspeš ni nakon druge posete, Isus predlaže: „Ako li njih ne poslušša, kaži crkvi!“ (Matej 18,17) Ako nakon više poseta, u kojima si pale vernike s ljubavlju podsticao da se odreknu svojih greha i obrate Hristu, oni i dalje ostanu nepokajani, Gospod savetuje da se njihovo ime iznese pred crkvu. To se obično radi na sednici crkvenog odbora na kojoj se razgovara o problemima vernika. Crkveni odbor može *posebno* da preporuči da se slučaj iznese pred skupštinu mesne crkve ako se radi o ozbiljnoj i *nerešenoj* stvari. Ako problem bude iznesen pred skupštinu mesne crkve, vernicima se može izreći crkveni ukor kako bi im se dozvolilo određeno vreme za pokajanje zbog njihovih postupaka i kako bi našli oprostjenje.

U većini slučajeva, ako su dosledno posećivani i ako im je izražena ljubav i prihvatanje, vernici će obnoviti svoju vezu sa Hristom i crkvom. Međutim, ako zabludeli vernici i dalje ne pokazuju želju za pokajanjem, čak i nakon razdoblja ukora i nakon što je ljudski gledano učinjeno sve moguće da ih podstakne na pokajanje, onda Isusov savet glasi: „Ako li ne poslušša ni crkve, Neka ti bude kao neznabožac...“ (Matej 18,17)

Ako je crkva učinila sve što se moglo da vrati vernike koji greše, a nije uspela, Isus kaže da ih trebamo smatrati kao one koji su izvan crkve. Time Isus želi da kaže: budući da nisu odgovorili na pozive crkve za oprostjenje, oni su se sami odvojili od vernika. Stoga je crkva slobodna da ih isključenjem ukloni iz zajednice vernih.

Isključenjem, međutim, vernici ne treba da budu lišeni ljubavi, molitava i brige crkve. Starešine treba da ulože najveće napore da ih vrate Isusu i Njegovoj crkvi.

Isključenje treba pažljivo razmotriti. – Isključenje vernika je krajnja mera koja može da se preduzme samo nakon svih drugih pokušaja da se oni vrate. Kad primenjuješ crkvenu disciplinu, drži se tačno i dosledno *Crkvenog pravilnika*. Vernike nikada ne treba isključiti dok nije učinjen svaki mogući korak u pružanju pomoći da traže oprostjenje od Boga i promene svoj život. Isusova uputstva u 18. poglavlju Matejevog evanđelja o postupanju sa vernikom koji greši su vrlo jasna. Ako crkva nije postupila prema tim uputstvima, nema pravo da isključi vernika.

Elen Vajt savetuje: „Dok se Hristova uputstva verno ne ispune u ovakvim slučajevima, nijedan službenik mesne crkve, niti odbor ne sme preporučiti niti pak mesna crkva sme glasati da se iz njenih knjiga izbriše ime onoga koji greši“ (*Testimonies*, vol. 7, p. 261) Zapazi da ni jedan pojedini vernik nema ovlašćenja da isključi drugog vernika. To pravo nema ni crkveni odbor. Isključenje se može sprovesti samo na propisno sazvanoj skupštini mesne crkve. Odbor takvu stvar može da predloži skupštini, ali nema pravo da ga sam sprovede.

Isključenim osobama ne treba braniti pohađanje crkvenih bogoslužjenja ako to žele. Međutim, isključeni vernici ne mogu više aktivno da učestvuju u crkvenim poslovima. Ako žele ponovo da postanu vernici crkve, prvo moraju dokazati da su se pokajali i popravili učinjeno zlo. Tek tada mogu da zatraže ponovno krštenje. Treba uvek imati na umu da bez obzira šta su uradili i bez obzira na njihovo sadašnje stanje, u Božjim je očima njihovo spasenje je uvek dragoceno.

Svim postupcima moraju upravljati ljubav i milosrđe. – U našem postupanju sa onima koji greše ljubav mora upravljati svime što činimo. Mnogi smatraju svojom dužnošću da iskorene greh iz crkve. Bog im nije poverio takav posao. Nikada ne zaboravi da smo svi mi grešnici kojima treba Božje oprostjenje. Nije naše da druge osuđujemo, već da radimo na njihovom spasenju.

„Božji narod je Hristovo otkupljeno vlasništvo, i kakvu je cenu platio za njega! Hoće li se iko od nas naći da pomaže Božjem i čovekovom neprijatelju u obeshrabrivanju i upropašćavanju duša?... Nemojmo osuđivati druge; to nećemo činiti ako smo jedno sa Hristom. U našem postupanju sa bližnjima moramo predstavljati Hrista.“ (*Testimonies to Ministers*, p. 225)

Odnos prema oblasti/misiji

Starešine mesne crkve nemaju službenih ovlašćenja izvan svoje crkve, osim kad ih njihova crkva izabere za delegate na posebnim skupovima kao što su izborni sabori na kojima se biraju službenici oblasti ili unije i obavljaju drugi poslovi. Starešine treba da budu svesne, a i pomoći svojim vernicima da postanu svesni, kako njihova mesna crkva postoji zahvaljujući glasanju sestrijskih crkava u oblasti/misiji. Starešine upravljanjem treba dokažu te prednost i odgovornost mesne crkve u odnosu na ostale crkve, kao što je napomenuto. Prednost članstva u sestrijsstvu crkava koje je crkvena porodica omogućila mesnoj crkvi može biti i opozvana.

Podrška oblasti/misiji. – Rast crkve dolazi od mesnih crkava. Finansijska sredstva crkve stvaraju se gotovo isključivo u mesnoj crkvi. Oblast/misija je odgovorna za rad crkve na svom području, ali njen uspeh gotovo u potpunosti

zavisi od lojalne podrške vodstva mesne crkve. Imaj poverenja u vođe svoje oblasti/misije, podupiri ih, savetuj, a onda očekuj da na izbornom saboru polože račun.

Saraduj u sprovođenju planova oblasti, unije, divizije i Generalne konferencije. Prepisku sa oblašću/misijom smatraj važnom. Podstiči druge službenike u crkvi da podupru planove i smernice crkve u celini.

Crkveni pravilnik je najvažniji pravilnik crkve. Merila i postupci crkve zasnovani su na u njemu objavljenim načelima. Ova načela treba sprovoditi u svemu što se odnosi na upravljanje mesnim crkvama, kako u samoj crkvi, tako i u njenom odnosu prema višoj organizaciji, oblasti. Neka niko ne pokuša da postavi merila o članstvu niti da postavlja ili pokuša da nametne pravila ili propise za crkvu koje nije prihvatilo zajedničko telo vernika, i iznelo u *Crkvenom pravilniku*. *Pravilnik* je odobren na zasedanju Generalne konferencije i može da bude dopunjen samo na njenim sledećim zasedanjima. „Ali kada se na Generalnoj konferenciji, gde su okupljeni predstavnici svih zemalja, izrazi zajedničko mišljenje, onda se lična nezavisnost u radu i vlastito mišljenje ne smeju tvrdoglavo zadržati, nego se treba pokoriti mišljenju većine.“ (*Testimonies*, vol. 9, p. 260)

Ne samo što si kao starešina odgovoran za striktno poštovanje *Crkvenog pravilnika*, već je to i tvoja prednost. Ako ga podržavaš, čak i u slučaju kad bi želeo da u njemu vidiš neke izmene, moći ćeš da se osloniš na njegov autoritet kad drugi budu zahtevali neprihvatljivu promenu. Sa druge strane, ako omalovažiš ova pravila crkve u svetu, svoje vernike naučićeš da omalovažavaju pravila postavljena u mesnoj crkvi.

Podrška oblasti/misije. – Tvoja oblast/misija podržava tvoju mesnu crkvu tako što joj je dala propovednika. Ona ti isto tako služi davanjem propovedničkih punomoći. Tako čuva mesnu crkvu od prevare onoga ko nema odobrenja crkvene zajednice. Iako mesna crkva može da pozove nekoga da propoveda, ti moraš da zaštitiš svoje vernike tako što ćeš uskratiti propovedaonicu svakome ko tvrdi da je propovednik, a punomoć mu je istekla ili je opozvana. Osobama koje više nisu u propovedničkoj službi ili su isključene iz crkvenog članstva na drugim mestima ili lukavim osobama koje nemaju ovlašćenja od crkve, ne smeš dopustiti pristup propovedaonici, bez obzira na to šta govore. Obrati posebnu pažnju kako da tako nešto sprečiš.

U svakoj oblasti ili misiji nalaze se osobe posebno pripremljene da osiguraju obuku i sredstva koje će pomoći mesnim crkvama u njihovom misionarskom delovanju. Ponekad će se u tvom području održavati seminari. Odbor tvoje mesne crkve može finansijski da podupre odgovarajuće vernike da pohađaju takve seminare. Birajte osobe koje imaju sposobnost da prenesu drugima ono što će naučiti. Kad se vrate sa seminara, vrlo je važno dati im vreme i priliku da primene ono što su naučili. Veliko je razočaranje onih koji su se na seminaru „zapalili“, kada im po povratku kući crkveno vodstvo pruži

malo ili nikakvo priznanje i podršku za njihove novostečene sposobnosti i planove.

Crkveni pravilnik, izglasan na zasedanju Generalne konferencije, daje nacrt organizacije crkve i postupaka koji treba da se drže u svim mesnim crkvama kako bi se sačuvalo jedinstvo crkve u svetu. U pravilniku se nalaze pojedinosti za opšte funkcionisanje mesne crkve, uključujući izbor, ulogu i dužnosti crkvenih službenika. Svaki starešina treba da ima najnovije izdanje *Crkvenog pravilnika*. Za razvoj tebe kao adventističkog vođe bitno je da budeš upoznat sa njegovim sadržajem i da se služiš propisanim postupcima.

Ovaj *Priručnik za starešine* napisan je uz pretpostavku da ti je *Crkveni pravilnik* dostupan i da u glavnim crtama poznaješ službu svakog odeljenja i crkvenog vođe. Zato, *Priručnik za starešine* ne ponavlja u pojedinostima uputstva za crkvene vođe i odeljenja navedene u *Crkvenom pravilniku*. Umesto toga iznosi predloge koji će ti pomoći da ih kao starešina i prvi vođa crkve možeš podupreti.

ZA LIČNO PROUČAVANJE

Propovednici i starešine su saradnici u službi. Starešina treba podupreti propovednika u radu i zajedno sa njim delovati.

- ✓ **DOK ČITAŠ** poglavlje, nastoj da produbiš tvoje razumevanje rukovođenja.
-

SAZNAJ:

- *Zdrava crkva.* Interesi i rad starešine i propovednika su jako slični i treba da se ostvaruju u njihovoj saradnji. Ti si važna karika u lancu službe i tvoja podrška propovedniku i vodstvu oblasti/misije je od najveće važnosti.
- *Obojica, propovednik i starešina, imaju u svom radu odgovornosti koje se upotpunjuju:* propovednik treba da podučava, prenosi odgovornosti i komunicira sa svakim starešinom. Starešina sa svoje strane treba da nađe vreme za rad, uveća propovednikovu snagu, nadomesti njegove slabosti i bude pastor njegovoj porodici.
- *Imaj na umu da svakako treba da poslužiš svom propovedniku, njegovom bračnom drugu i deci.*
- *Nadoknaditi* (slabe strane propovednika ili drugog vođe) *najvažnije je što možeš da učiniš.*
- *Potiči vernike da budu aktivni u službi svestan da je Bog svakoga obdario sposobnošću da služi.* „Vernici koji rade za crkvu, ostaju u crkvi.“ Godišnji plan (sa propovednikom i crkvom) treba da budu sačinjen, da bi se pomoglo crkvi u njenom evandeoskom delovanju i duhovnom rastu.

- Ponekad je potrebno primeniti crkvenu disciplinu, ali i kad pokreće disciplinski postupak, crkva mora da bude svesna beskonačne vrednosti čoveka.
- *Imaj na umu da starešine mogu da imaju različite sposobnosti, ali jedna dolazi na prvo mesto: moraju da budu duhovne vođe. Zapravo, način na koji vodiš crkvu nije ni približno toliko bitan kao duh kojim to činiš.*

NAUČI:

1. Popuni praznine u rečenicama koje pokazuju kako starešina može da budu propovednik svom propovedniku:

- 1) Prihvati činjenicu da su oni _____.
- 2) Budi _____.
- 3) Budi _____.
- 4) Javno _____.
- 5) Pripremi godišnji _____.
- 6) Ponudi _____.
- 7) Reši _____.
- 8) Insistiraj na vremenu _____.
- 9) Insistiraj na vremenu za _____ i _____.
- 10) Nastoj da se omogući _____.
- 11) _____ se za njih i _____ ih

time što ćeš im to reći.

2. Biblijski plan je da *svako u crkvi nešto radi, ali ne treba svi da rade isti posao*. Da bi ostvario ovu zamisao o duhovnim darovima, navedi šta bi trebalo da budu uključeno u plan crkve:

1) _____	3) _____
2) _____	4) _____

3. Izaberi pravilan odgovor:

Planiranje i postavljanje ciljeva je posao:

- vođstva crkve, ili cele crkve.

Zašto?

4. Sedam predmeta koje treba obraditi dnevnim redom za crkvu jesu:

1)	5)
2)	6)
3)	7)
4)	

5. Vođe treba da podstiču promenu shvatanja od _____ na _____.

6. Novi Zavet opisuje rukovođenje na više načina. Dva od njih su: vođa je sličan _____ i vođa je sličan _____.

7. Ponovi svrhu postojanja različitih odbora u crkvi. Šta je svrha svakoga od njih:

URADI:

1. Na koje bih posebne načine mogao da nađem vremena da se uključim u službu?

2. Koje su jake strane mog propovednika?

Šta mogu da učini da ih unapredi?

3. Koje su neke od slabosti mog propovednika?

Kako mogu da ih nadomestim?

4. Kako mogu javno da poduprem svog propovednika?

5. Na koje bi određene načine moja crkva mogla da podupre i ohrabriti našeg propovednika?

6. Razmisli o načinu na koji bi ti, tvoja porodica i tvoja crkva mogli da poslužite:

svom propovedniku

bračnom drugu svog propovednika

deci svog propovednika

8. Na koji poseban način tvoja crkva može da se oprostí od dosadašnjeg propovednika i da dočeka novog?

9. Razmišljajući o vernicima koji više nisu aktivni ili su možda isključeni, šta možeš da učiniš da im pomogneš?

ZA GRUPNO PROUČAVANJE

1. Zašto je međusobna saradnja u službi važna za propovednike i starešine?
2. Kako možeš da nadomestiš slabe strane svog propovednika (ili drugih vođa)?
3. Koje su neke od slabih strana tvog rukovođenja?
4. Nabroj načine na koje svakako možeš da posluži svom propovedniku, njegovom bračnom drugu i deci.
5. Kako bi mogao da poboljšaš svoje duhovno rukovođenje?
6. „Način na koji vodiš crkvu nije ni približno toliko bitan kao duh kojim to činiš.“ Zašto je to tako?
7. Ako si se upravo doselio u svoj okrug, kako bi voleo da te crkva i njene vođe prime?
8. Da li je tvoja crkva načinila godišnje ili dugoročnije planove? Kako se to radi?
Navedi neka dobra koja su rezultat takvog planiranja.

Koje si nedostatke u postupku planiranja zapazio, a nastojao bi da ih sledeći put izbegneš?
9. Kako si sebi pronašao vreme da se posvetiš službi?
10. Šta bih mogao da učinim da javno pružim podršku svom propovedniku? Na koje bi neposredne načine moja crkva mogla da podupre i ohrabri našeg propovednika?
11. Na koje bi načine tvoja crkva mogla da kontaktira neaktivne ili bivše vernike?

STAREŠINA PODUPIRE OSTALE VOĐE U MESNOJ CRKVI

Starešine mesne crkve imaju važnu ulogu u tome da održavaju moral i hrabre vernike koji dobrovoljno verno vrše različite službe u crkvi. Lozinka svakog starešine trebalo bi da glasi: „Ohrabriti i podupreti!“

Podrška sekretaru crkve

Jedan od načina da se sačuva delotvorna organizacija je vođenje tačnih izveštaja o vernicima i svim važnijim aktivnostima crkve. Sekretar crkve je najodgovornija osoba za ovu službu. Sekretar se bira radi pouzdanosti i verno-
sti u obavljanju svih sekretarskih poslova i korespondencije za crkvu. Sekretar je prisutan na svim sednicama odbora i skupštinama mesne crkve i vodi zapisnik svih zaključaka. Ovaj zapisnik je poznat pod imenom „zaključci“ i sadrži pojedinosti kao što su datum i mesto sastanka, ime predsedavajućeg, imena prisutnih članova i početne i završne molitve. Zapisnik sadrži tačan izveštaj o svim donesenim zaključcima. Ti zaključci ostaju trajno zapisani u odgovarajućem delu Crkvene knjige.

U Crkvenoj knjizi nalaze se imena svih vernika mesne crkve. Od najveće je važnosti da ovaj popis bude tačan i ažuriran. Popis vernika je važan i za tebe kao starešinu jer sadrži podatke o tvojim vernicima, bivšim i sadašnjim. Iz njega saznaješ ko su tvoji vernici i gde možeš da ih nađeš. Upotrebi ga kad planiraš posećivanja i negu svojih vernika.

Kad god se novi vernik pridruži crkvi krštenjem, na osnovu priznanja vere ili ispisnicom, i kad god crkva izgubi nekog vernika smrću, isključenjem ili ispisnicom, njegovo ime mora odmah da bude dodato ili izbrisano iz popisa vernika. Jedna od dužnosti sekretara je da obavlja svu prepisku između dve crkve u slučaju kad neki vernik prenosi svoje članstvo.

Od najveće je važnosti da crkva bude pažljiva prilikom prelaza vernika iz jedne crkve u drugu. Budi oprezan u poveravanju vodećih položaja u svojoj crkvi osobi koja dolazi, pre nego što se završi postupak prenosa članstva. Jedan od načina je da se osoba izabere za službu koja je podložna promeni.

Međutim, u želji da bude oprezna prilikom prenosa članstva, crkva je stvorila sistem koji je pomalo nespretnan. Zahtev za prenos članstva mora da krene od vernika sekretaru nove crkve, on ga šalje sekretaru stare crkve, da bi zatim došao do predsedavajućeg u crkvenom odboru u staroj crkvi; ovaj iznosi predlog pred staru mesnu crkvu na prvo čitanje, zatim na drugo čitanje, nakon čega se ispisnica šalje sekretaru nove crkve, da bi je dobio predsedavajući u crkvenom odboru nove crkve; on je iznosi novoj crkvi u prvom čitanju, kojem sledi drugo čitanje i glasanje o primanju, da bi nakon toga stari sekretar bio obavешten da briše ime tog vernika iz Crkvene knjige.

Ovaj sistem se ne sme zanemariti radi zaštite crkve i njenih vernika, ali ga treba delotvorno provesti radi vernika koji je zatražio ispisnicu. Novi vernici se teško mogu osećati dobrodošlim ako između njihovog zahteva za ispisnicom i trenutka kad budu glasanjem primljeni prođu meseci. Gornji odsek pokazuje da sekretar crkve, propovednik ili starešina moraju da izvrše najmanje dvanaest postupaka da bi se izvršio prenos članstva. Od najveće je važnosti da sarađuju što je više moguće kako bi brzo delovali.

Crkvena knjiga obavezno sadrži imena vernika koji više ne dolaze u crkvu. Neki od njih su napustili veru. Neki su otišli iz tog kraja. Gde god je moguće sekretar crkve treba da nastoji da bude u kontaktu sa onima koji su daleko od crkve. Sekretar im može da im piše i informiše ih o crkvenim aktivnostima sa ciljem da ih ohrabri. Ako propovednik ili starešina saznaju da je verniku koji se odselio potrebna duhovna pomoć, mogu da zamole sekretara da piše propovedniku kome pripada to područje i zatraži da ga neko poseti.

Da bi pomogao oblasti/misiji u praćenju članstva i aktivnosti mesne crkve, sekretar priprema tromesečni izveštaj. Ovaj izveštaj sadrži podatke o vernicima, o onima čija su imena upisana ili ispisana iz Crkvene knjige, o crkvenim službenicima i druge važne informacije. Tromesečni izveštaj sekretara crkve pomaže oblasti/misiji da uredno vodi svoje izveštaje. Budući da si starešina, treba svakog tromesečja da potvrdiš da je sekretar verno zapisao sve pojedinosti koje zahteva izveštaj i da ga je, po završetku tromesečja, poslao sekretaru oblasti/misije.

Podrška đakonu i đakonicama

Đakoni i đakonice su pružili značajnu podršku crkvi od samih njenih početaka. U Delima, 6. poglavlju stoji da je dvanaest apostola zaključilo kako, s obzirom na širenje prve hrišćanske crkve, ne mogu da se brinu o delu u celini. Stoga je izabrano sedam đakona. Trebalo je da oni pomažu siromašnima i bolesnima, kao i da podupiru vernike telesno i duhovno. Tako je apostolima ostalo više vremena za propovedanje, evanđeoski rad i upravljanje crkvom.

U Novom Zvetu zapisana su imena više žena koje su služile crkvi pomažući siromašnima i potrebnima (Dela 9,36.39; Rimljanima 16,1.2). To su bile pobožne žene, ljubazne i blage, koje su delima ljubavi pridobile mnoga srca u svojoj društvenoj sredini.

Đakoni i đakonice i danas u crkvi vrše službe staranja i pomaganja. Zahvaljujući duhovnim darovima koje im je Bog dao, oni redovno služe mnogim praktičnim potrebama vernika i crkvenog vlasništva. Oni pomažu i hrabre siromašne, bolesne, obeshrabrene; posećuju ljude u bolnicama i zatvorima; sa vođama učestvuju u obavljanju krštenja i Gospodnje večere.

Kao u novozavetno doba, đakoni i đakonice i danas tebi nesebično pomažu u tvojoj starešinskoj službi. Budući da su bliski narodu, oni mogu da postanu tvoje oči i uši u nalaženju onih kojima je potrebna tvoja posebna pomoć. Sedi sa njima i saznaj u čemu možeš da im pomogneš. Kad posećuješ vernike, povedi ih sa sobom. Podrži ih kad crkvenom odboru iznose svoje predloge i zahteve.

Podrška blagajniku crkve

Ohrabri blagajnika. – Blagajnik crkve prima sav novac koji dolazi u crkvu, broji ga, izdaje potvrde, uplaćuje, isplaćuje, vodi knjigovodstvo i izveštaje. Desetak i darove šalje mesečno oblasti/misiji zajedno sa finansijskim izveštajem. Novac za mesnu crkvu, novac od različitih odeljenja u crkvi i sva druga novčana sredstva mesna crkva troši prema crkvenom proračunu, zaključku odbora ili skupštine mesne crkve. U ovo se računaju isplate računa, premije osiguranja, komunalne usluge, stanarine, troškovi odeljenja, kupovine za crkvu kao i troškovi čišćenja i održavanja. Blagajnik je dužan podneti finansijski izveštaj na svakoj sednici odbora i na skupštini mesne crkve da bi izvestio koliko je novca primio i kako je trošen.

Prethodni odsek bi tebe, kao starešinu, trebalo da uveri da je rad blagajnika težak, često teži od bilo koje druge službe u crkvi. Ali, većinu tog rada blagajnici ne obavljaju u javnosti, pa ne samo što su preopterećeni radom, nego su i potcenjeni. Kao crkveni starešina potruđi se da što češće pokažeš i iskažeš zadovoljstvo zbog njihovog rada.

Davanje je poverljive prirode. – Blagajnici su posebno odgovorni da podaci o davanju vernika ostanu poverljivi. Oni ne treba da budu pokazani nikome, osim onima koji su uključeni u taj rad. Povremeno će propovednik, ili za to određeni starešina, imati potrebu za izveštajem o desetku nekog vernika. To je jedan od razloga zašto propovednik ili starešina treba da budu članovi odbora za nimenovanje jer tako mogu diplomatski da spreče izbor crkvenih službenika koji ne daju desetak. Poštuj dužnost svog blagajnika da smatra

poverljivim izveštaje o davanju desetka pojedinih vernika i ne traži takvu informaciju ukoliko za to nemaš službenu ili drugu važnu potrebu.

Čuvaj novac. – Upravljanje Božjim novcem je sveta odgovornost, ali je isto tako i praktične naravi, jer kad vernici izgube poverenje u svoje crkvene vođe, može se dogoditi da prestanu davati crkvi. Nikada, nikada ne uzimaj crkveni novac koji nije prošao kroz blagajničke izveštaje. Kod brojanja novca, mudro je da blagajniku pomaže neki đakon ili đakonica. Oni će moći da kontrolišu blagajnikovo brojanje i posvedočiti o njegovom poštenju. Ako se broji kasnije, novac u međuvremenu treba da bude pod ključem, tako da niko ne može da dođe do njega.

Ponekad je mudro, prilikom uzimanja novca, zatražiti više od jednog potpisa. Propovednici, starešine i druge crkvene vođe ne smeju od blagajnika tražiti novac za koji nema odobrenje da ga izda. Mudre vođe ga neće tražiti, a mudri blagajnici ga neće dati čak i ako ga ovi i traže. Gde je to praktično, novac treba primati u omotnicama (vrećicama na kojima je zapisan iznos i ime darovatelja. Ove omotnice blagajnik čuva za kontrolora, da dokaže ispravno postupanje sa fondovima. Novac dat crkvi je Božji novac. Njegova zloupotreba je ozbiljan prekršaj koji će svakako sprečiti izlivanje Božjih blagoslova.

Podrška crkvenim službama

Odeljenje crkvenih službi je važan deo Crkve adventista sedmog dana. Preporučljivo je osnivanje Saveta crkvenih službi koji u mesnoj crkvi treba da koordinira sve aktivnosti koje podržava ovo veliko odeljenje. Ovaj savet može da oslobodi odbor mesne crkve mnogih obaveza. Ovde navodimo više pododeljenja crkvenih službi naglašavajući njihovu povezanost sa tvojom starešinskom službom.

Samarićansko odeljenje i služba društvu. – Crkva adventista sedmog dana organizovala je program Adventističke društvene službe kao izraz svoje ljubavi i brige za bližnje. Neki od projekata društvene zajednice koje je usvojila crkva uključuju sakupljanje i pripremu odeće, hrane i drugih potrepština za siromašne i unesrećene; posećivanje bolnica i zatvora; zdravstvene projekte društvene zajednice; poljoprivredne projekte; obnovu domova za stare; centre za zlostavljane; i pomoć u katastrofama.

Ovaj adventistički program može da ponudi i održavanje seminara za kuvanje i ishranu, higijenu, prvu pomoć i negu starih u domu, za vođenje domaćinstva, negu dece, porodične finansije, savetovanje i druge službe. U vreme katastrofa, društvena služba nudi pomoć u odeći, hrani, prevenciji bolesti, pružanju prve pomoći i pružanju utehe. Ako je katastrofa većih razmera nego što su mogućnosti mesne crkve, da bi se pružila odgovarajuća pomoć, treba se obratiti koordinatorskom centru u oblasti/misiji.

Službe u društvenoj zajednici ponekad vrši Samarićansko odeljenje, a ponekad Grupe adventističkih muškaraca (Adventist Men). U ostvarenju programa treba tesno saradivati sa crkvenim đakonima i đakonicama.

Kao starešina, nastojaješ da pronađeš način kako bi se duhovni darovi svakog vernika mogli upotrebiti u crkvi. Gore naveden popis službi tako je sveobuhvatan da svi koji poseduju bilo koji duhovni dar mogu da učestvuju u radu za društvenu zajednicu. To može da bude izvrsna prilika za službu novih vernika. U njoj mogu delotvorno da služe oni koji imaju mnogo darova za obavljanje praktičnih poslova, a malo onih za nastup u javnosti.

Služba namenjena porodici. – Svaka crkva mora priznati da porodica snažno deluje na pripremu njenih članova za Hristove učenike. Upravo u porodici se zadovoljavaju naše potrebe za društvenim kontaktom, za pripadnošću, za ljubavlju i bliskošću. Porodica pomaže da ustanovimo ko smo i koliko vredimo. U porodici nam usaduju vrednosti koje nam ostaju za celi život. „Uticao pravog doma na srce i život daleko je snažniji od bilo koje propovedi“ (*Ministry of Healing*, p. 352)

U želji da zadovolji potrebe porodice, crkva bira vođu za Odeljenje za porodicu, sa ciljem da odredi koje su potrebe porodice u crkvi i osigura odgovarajuće informacije i podatke za propovednika ili starešine. Starešine treba tesno da saraduju sa svojim propovednikom i vođom Odeljenja za porodicu u nalaženju porodica koje imaju teškoća i onda da im posluže i ponude posebne programe za porodični život, a tim programima je svrha nega svih porodica u crkvi.

Služba za žene. – Uloga žena u našoj crkvi je veoma važna. U mnogim mestima žene su nosioci crkvene zajednice i stoga je crkvama nužna služba koja je posebno skrojena da izađe u susret njihovim posebnim potrebama.

Muzičko odeljenje. – Muzika ulepšava bogoslužjenje. Ona ima posebnu moć da dopre do srca i otvoriti um. Ona nadahnjuje, podučava i doprinosi duhovnom rastu. Ona podiže misli i srca Bogu.

Da bi u crkvi razvili ovaj dar, dobar deo većih crkava bira vođu muzičkog odeljenja koji planira, vodi i razvija muzički program. Ako propovedaš ili na neki drugi način planiraš bogoslužjenje, saraduj sa vođom muzičkog odeljenja da usaglasite muziku i poruku. Pomozi vođi muzičkog odeljenja da nove vernike ili zainteresovane za evanđelje pridobije za crkveni program pozivajući ih da nastupe u solo tačkama ili da pevaju u horu. Podstiči vođu muzičkog odeljenja da mlade u crkvi aktivira uključivanjem u muzički program crkve.

Misionsko odeljenje. – Svaki vernik je pozvan u neku službu. Neke od njih daju podršku unutrašnjem programu crkve, a neke služe za doseganje onih izvan crkve. Vođa misionskog odeljenja bira se zato da bi podsticao razvoj darova vernika kako bi ih upotrebili u zadobijanju onih koji su izvan crkve. U posebnom smislu, vođa misionskog odeljenja radi na razvijanju sposobnosti

svedočenja kojeg je Bog dao vernicima da bi bili misionari u svojoj društvenoj zajednici. Vođa misionorskog odeljenja organizuje i ostvaruje crkvene programe svedočenja i evangeliziranja.

Kako kao starešina možeš da podržiš svog vođu misionorskog odeljenja? (1) Lično se uključi u neke se od evanđeoskih programa crkve; (2) na subotnom bogoslužjenju velikodušno podupri ostvarenje evanđeoskih programa; (3) deluj tako da u crkvi organizuješ seminar za uvežbavanje u zadobijanju duša; (4) pozovi svog vođu misionorskog odeljenja i druge da pohađaju oblasne seminare za osposobljavanje u misionom delovanju.

Subotna škola. – Subotna škola osigurava vreme za duhovni rast proučavanjem Biblije, zajedništvom u malim grupama i usmeravanjem na propovedanje evanđelja po celom svetu. Njen cilj je da zadobije, zadrži i obuči sve, bez obzira na uzrast da budu sledbenici Isusa Hrista. Podrži subotnu školu vernom prisutnošću. Trudi se oko obrazovanja učitelja subotne škole. Mala grupa koja se okuplja u subotnoškolskom razredu je izvanredna zamisao, ali je delotvorna onoliko koliko je delotvoran njen učitelj. Podstakni organizaciju posebnog razreda subotne škole za one koji uče, u kojem propovednik ili starešina iznosi adventistička verovanja. Razmotri osnivanje ogranka subotne škole kao dela programa rasta tvoje crkve. Elen Vajt je primetila: „Pravilno vođena, subotna škola jedno je od snažnih Božjih sredstava za dovođenje duša do saznavanja istine.“ (*Counsels on Sabbath School Work*, p. 115)

U znak podrške poseti odeljenja za decu i mlade u subotnoj školi. Javno pohvali one koji rade u dečjoj subotnoj školi. Nastoj da se i muškarci uključe u rad u ovim odeljenjima da bi poslužili kao hrišćanski uzor, posebno dečacima. Vodi računa da ima novca za kupovinu odgovarajućih subotnoškolskih pomagala.

Pristavska služba. – Svi smo mi odgovorni Bogu za način kako rukujemo onim što nam je On dao. Sveto pismo nas podseća: „A od pristava se ne traži više ništa, nego da se ko veran nađe“ (1. Korinćanima 4,2). Biti dobar upravitelj (pristav) znači biti veran u upotrebi vremena, prilika, sposobnosti i novčanih sredstava koje nam je Bog poverio. Ukratko, to znači stavljanje celokupnog našeg života, svega što jesmo i što imamo, u Božje ruke da On to upotrebi prema svojoj volji. Stoga je dužnost Odeljenja za upraviteljsku službu i sekretara za ovu službu mesne crkve da ohrabri sve vernike na predanje Bogu kako bi bili dobri upravitelji prema načinu na koji se svako razvija i upotrebljava Božje darove.

Nalaženje sredstava za odvijanje programa crkve jedan je od glavnih problema sa kojim se suočavaju vođe crkve. On dolazi odmah iza nalaženja dovoljnog broja dobrovoljaca. Često su crkvene finansijske glavobolje samo simptom, a ne i primarni problem.

Ako se i dalje javljaju finansijske teškoće, to je najčešće zato što metode koje se koriste za njihovo rešavanje leče simptome, a ne sam problem.

Finansiranje mesne crkve mora se vršiti pomno i uz potporu svih vernika crkve. Svake godine crkveni odbor treba pripremiti popis svih troškova i predložiti ga vernicima na odobrenje. Iz toga proizašli crkveni proračun treba sa sadržati jasno definisan plan za pokriće tih troškova. Običaj je da propovednik crkve, starešine, sekretar odeljenja za pristavsku službu i druge izabrane osobe posećuju domove vernika objašnjavajući crkveni proračun i pozivajući svaku porodicu da se lično obaveže da će podupreti finansijski program crkve planskim davanjem.

Da bi podržao sekretara crkve za upraviteljsku službu, budi veran u vraćanju desetine i davanju darova tako što ćeš sam planski davati. Ne traži od vernika veću žrtvu no što je tvoja, niti da učestvuju u nekom programu upraviteljske službe kojeg nisi sam prihvatio. Iznosi pred vernike upraviteljska načela i finansijske potrebe, ističući da svaka porodica treba da uspostavi program planiranog davanja. Stalnim izveštavanjem crkve i crkvenog odbora upoznaj svoj narod sa finansijskim potrebama crkve. Pripremi obazrivo i sa molitvom pozive za prilaganje darova subotom ujutro.

Mladi. – Mladi u našim crkvama imaju veliki dar i potencijal koji će, ako je pravilno usmeren, doneti veliki blagoslov crkvi. U mesnoj crkvi je Savet crkvenih službi ili Odbor za službe mladih odgovoran za planiranje crkvenih aktivnosti za mlade i Klub prijatelja prirode.

Društvo adventističke omladine. – Društvo adventističke omladine je organizacija za druženje i delovanje mladih u mesnoj crkvi. Ono okuplja mlade od 16 do 30 godina. Iako nikada ne smemo odvajati mlade od ostalih vernika crkve, moramo priznati da njihove potrebe mogu da budu drugačije od potreba ostalih grupa u crkvi druge dobi. Društva mladih pružaju priliku za druženje i duhovni razvoj mladih dok se nalaze u društvu sa svojim vršnjacima.

Primarni cilj Društva mladih je da se mladi zadobiju i povedu u službu. Stoga će aktivnosti društva uključivati elemente bogoslužjenja, zajedništva, podučavanja i svedočenja drugima što će mlade usmeriti ka izgradnji spasonosne zajednice sa Isusom. Idealno je sastanke održavati jednom sedmično, obično petkom uveče ili subotom poslepodne.

Društvo adventističkog podmlatka i Klub prijatelja prirode (Izviđači). - Društvo adventističkog podmlatka okuplja mlade od 10 do 15 godina. Njegovo je sedište najčešće u crkvenoj školi mesne crkve. Njegov je cilj sličan cilju kojeg ima Društvo mladih za mlade iznad 15 godina.

I Klub prijatelja prirode okuplja ovu starosnu grupu. U nekim područjima ovaj klub je zamenio Društvo podmlatka. U njegove aktivnosti ubrajaju se duhovna uputstva, ručni radovi, izleti, logorovanja i sportovi. Ovi programi podstiču razvoj ličnih osobina kao što su urednost, pouzdanost, samosavlđavanje, istrajnost i sportski duh. Podmladak je takođe pozvan da učestvuje u evanđeoskim aktivnostima.

Dečja odeljenja. – Poslednjih godina crkva je počela da naglašava potrebu za sveobuhvatnijom službom za decu. U prošlosti su se za mladu decu obično brinula dečja odeljenja subotne škole. Svesna važnosti ranih dečjih godina za duhovni razvitak, crkva je nedavno osnovala Službu za decu unutar Odeljenja crkvenih službi. Cilj ove nove inicijative je da se podstiče razvoj vere i duhovni rast kod mlade dece, ne samo programima koji se organizuju u crkvi već i pristupom roditeljima u domu i različitim društvenim aktivnostima smišljenima da privuku decu.

Služba za decu danas ima materijale i sredstva da pomogne mesnim crkvama u sledećim specijalizovanim područjima: programima za subotnu školu i biblijske tečajeve za odeljenje beba, predškolske i školske dece; letnjim biblijskim tečajevima; klubovima prijatelja Biblije; podučavanju dece veri i moralnosti; porodičnim i ličnim dečjim bogosluženjima; podršci roditeljima u domu; uputstvima za upraviteljsku službu dece; misionskom i evandeoskom projektu za decu; hrišćanskim centrima za brigu o deci i vrtićima; verskom poučavanju za škole i međukulturalnim programima za decu. Neke crkve biraju koordinate Službe za decu koji organizuju i nadziru neke od ovih ideja i aktivnosti u programima crkve. Ako nemaš takvog koordinatora, ti si kao starešina odgovoran da tvoja crkva postane svesna potrebe duhovnog razvoja svoje dece i nađe načina za uvođenje aktivnosti kojima će da zadovolji njihove potrebe.

Da bi pokazao kako podržavaš mlade u svojoj crkvi, posećuj sastanke mladih. U vreme izbora posebnu pažnju obrati na izbor vođa mladih. Nemoj da popuniš druge službe, a mladima da daješ ostatke. Uključi i roditelje mladih u crkvi. Njima bi trebalo da je najviše stalo do svoje dece. Pobrini se da na raspolaganju budu prostorije za okupljanje mladih i podmlatka. Deluj preko vođa mladih crkve da se mladi uključe u bogoslužjenje i druge programe crkve.

Podrška Odeljenju za komunikacije

Deo zadatka sa kojom se suočava adventistička crkva je kako da prenese našu poruku društvu u kojem živimo. Iako je to zadatak svakog vernika, poseban doprinos treba dati sekretar Odeljenja za komunikacije. Deo rada tvog sekretara za komunikacije je priprema informacija o tvojoj crkvi, njenoj poruci i o aktivnostima vernika za medije, uticajne ljude i celokupno društvo.

Evo nekoliko predloga kako tvoj sekretar za komunikacije može javnosti da predstavi poruku i aktivnosti tvoje crkve: putem vesti za novine, radio i televiziju; objave o javnim službama u lokalnim sredstvima javnog informisanja, preko pisama uredniku o onome što je u vezi sa crkvom; fotografijama sa različitih crkvenih aktivnosti; ličnim upoznavanjem vodećih

ljudi u medijima i javnim službama; oglašavanjem adresa crkava, aktivnosti i bogoslužjenja preko novina, telefona i uprave motela, hotela kao i na oglasnim tablama uz puteve; crkvenim izložbama na sajmovima i drugim javnim priredbama; uključivanjem crkve u zbivanja u gradu i u akcije društvene zajednice; verskim radio i televizijskim emisijama.

Iako je za crkvu važno komuniciranje sa ljudima izvan crkve, bitna je i komunikacija u samoj crkvi kako bi vernici bili upoznati sa programima tvoje crkve. Sekretar odeljenja za komunikacije može da pomogne crkvi izdavanjem glasila, izlaganjem novosti i fotografija na crkvenu oglasnu tablu, podsećanjem vernika na određene emisije na radiju ili televiziji i slanjem redovnih izveštaja i novosti sekretaru za komunikacije pri oblasti/misiji.

Starešine treba da nauče da razmišljaju kao sekretari za komunikacije, uvek postavljajući pitanje: Šta se zbiva u crkvi, a naša okolina bi to trebalo da zna? Šta se događa, a naši bi vernici trebalo da znaju? Odgovore iznesi svom sekretaru za komunikacije.

Podrška hrišćanskom vaspitanju i obrazovanju

Crkva adventista sedmog dana upravlja školskim sistemom kojem je najvažniji cilj obnova Božje slike u učenicima i studentima. U našoj školi uče se uobičajeni školski predmeti uz dodatna uputstva o hrišćanskom pristupu prilagođavanju u društvu, građanskoj odgovornosti, moralnim i etičkim vrednostima i stručnosti u zvanju. Elen Vajt je savetovala: „U najvišem smislu, posao na obrazovanju i delo spasavanja su jedno.“ (*Education*, p. 30) „Gde god ima nekoliko svetkovatelja subote, roditelji bi zajedno trebalo da osiguraju mesto za školu u kojoj bi se školovala njihova deca i mladi.“ (*Testimonies*, vol. 6, p. 198)

Evo nekoliko načina za podupiranje hrišćanskog obrazovanja: promoviši načela hrišćanskog vaspitanja. Ako tvoja crkva i nema škole u kojoj bi školovala svoju decu, po celome svetu postoje adventističke srednje i više škole. Proglasi jednu subotu u godini Danom hrišćanskog obrazovanja. Neposredno pre početka školske godine posveti jedno celo subotno prepodnevno bogoslužjenje hrišćanskom vaspitanju i obrazovanju. Ako tvoja crkva ima školu, pozovi sve nastavnike za propovedaonicu i pomoli se za njih posebnom molitvom posvećenja. Ako je zgodno, uključite u ovo posvećenje decu iz crkvene škole i njihove roditelje. Isto tako možeš da posvetiš mlade koji odlaze u škole sa internatom. Ako čak i nemaš crkvene škole, ipak možeš da promoviraš hrišćansko vaspitanje i obrazovanje.

Podupri hrišćansko obrazovanje tako što ćeš slati u crkvenu školu svoju vlastitu decu. Ako u svom mestu imaš crkvenu školu, pobrini se da bude opremljena kako valja. Podržavaj njene učitelje. Roditelji dece koja pohađaju

crkvenu školu ponekad smatraju da imaju posebna ovlašćenja nad učiteljima. Oni su plaćeni od njihove školarine. Neki se nalaze u odboru koji upošljava učitelje. Kao vernici, oni smatraju školu svojim vlasništvom. Propovednik, starešine i školski odbor moraju da zaštiti učitelje od mešanja roditelja. A ovo treba dvostruko podvući ako si i sam roditelj.

Tamo gde je nemoguće da se osnuje crkvena škola, razmisli o nekim programima koji će da okupi decu, pre ili posle školske nastave, ili za vikend, na poučavanje Biblije i duhovnu negu koju bi imali kad bi postojala crkvena škola.

Prikupljaj novac u fond za dobrog učenika. Upotrebi ga da pomogneš onima u crkvenoj porodici koji sebi inače ne bi mogli da priušte hrišćansko obrazovanje.

Podrška Odeljenju za zdravstvo i umerenost

Crkva adventista sedmog dana u svakoj društvenoj zajednici prednjači kao primer zdravog načina života. Naše propovedanje i praktičan, zdrav život na upečatljiv način prikazuju Isusovo evanđelje. Tvoj vođa Odeljenja za zdravstvo i umerenost neguje ovo područje aktivnosti crkve. Među aktivnosti spadaju programi kao što su plan za odvikavanje od pušenja, seminari za kuvanje, zdravstveni seminari i stres seminari.

Pokaži svoju podršku time što ćeš sam poštovati načela zdravog načina života. Pozivaj svoje vernike da se pretplate na zdravstvene časopise dostupne u tvojoj diviziji. Promoviši čitanje zdravstvene literature Elen Vajt. Pozovi vernike obrazovane na zdravstvenom području da učestvuju u zdravstvenim projektima društvene zajednice.

Prema godišnjem crkvenom kalendaru, postoje tri prilike za naročito naglašavanje predmeta u vezi sa zdravljem i umerenošću. Dan zdravstvene službe obično je poslednje subote u januaru. Tvoja oblast ili misija pobrinuće se za materijal koji će ti pomoći u pripremi subotne propovedi i kojeg možeš da поделиš vernicima. Sedmica posvećena zdravlju obično je druga sedmica u oktobru, kada crkvu treba pozvati da u društvenoj zajednici posluži na području zdravlja ili umerenosti. Obično je druga subota u decembru Dan zdravlja ili umerenosti kad se skuplja poseban dar za promovisanje zdravstvene službe na svakom nivou crkvene organizacije. Tvoja podrška svakome ovom događaju u mnogome će pomoći crkvi u negovanju zdravog načina života.

Podrška radu sa literaturom

Jedno od najboljih sredstava za širenje evanđelja jeste štampana reč. Crkva raspačava Biblije, časopise, traktate, tečajeve Dopisne biblijske škole i

veliki broj raznovrsnih knjiga sa biblijskim istinama. Literarni evanđelisti svake godine odnose naše knjige i časopise u više hiljada domova.

Rad sa literaturom možeš da podržiš tražeći od crkvenog odbora da odobri sredstva za podelu besplatne literature u tvom okruženju. Pozovi vernike da svoje prijatelje upišu u Dopisnu biblijsku školu. Ako u tvom kraju deluje neki literarni evanđelista, omogući mu da za vreme bogoslužjenja ispriča kako Bog koristi ovu službu u tvom kraju. Promoviši kupovinu i podelu naših časopisa i traktata. Pozovi vernike da čitaju knjige u našem izdanju. Izloži u crkvi našu literaturu. Osnuj crkvenu biblioteku. Pozovi darovite vernike da se posvete radu sa literaturom.

ZA LIČNO PROUČAVANJE

Starešine su priznate duhovne vođe svoje crkvene porodice i zato treba da podupiru i hrabre ostale crkvene vođe

---

✓ **DOK ČITAŠ** poglavlje, razmišljaj o načinima na koje možeš da podupireš i hrabriš one koji sa tobom služe u crkvi.

SAZNAJ:

- *U ovom poglavlju, ključna reč za delovanje starešine je „podupirati“.*
- *Kao starešina treba da poznaješ odgovornosti drugih ključnih službenika u crkvi i učiniš sve da bi podržao njihov rad.*
- *Službenicima crkve treba odati priznanje kao vrednim dobrovoljcima u Božjoj službi i javno ih u crkvi pohvaliti i podupreti potrebe u njihovoj službi.* Iskoristi svaku priliku da pohvališ druge službenike u crkvi.
- Imaj na umu da je svaka služba u crkvi od velike važnosti za opšte zdravlje tvoje crkve. Podupiranje službenika crkve najznačajnija je dužnost starešine koji želi da očuva crkvu srećnom i zdravom.

NAUČI:

1. Dovrši sledeću tvrdnju: Posao crkvenog blagajnika
  - 1) nije tako težak kao posao drugih službenika u crkvi.
  - 2) uglavnom je isto tako težak kao posao drugih službenika.
  - 3) često je teži od posla drugih službenika.

2. Najveće odeljenje u adventističkoj crkvi je Odeljenje _____.

Navedi neka pododeljenja ovog Odeljenja:

1)	4)
2)	5)
3)	6)

3. Nabroj četiri načina na koje možeš da podupreš svog vođu misionstva:

1)	3)
2)	4)

4. Koja će ti dva pitanja pomoći u podupiranju sekretara za komunikacije.

1)	2)

URADI:

1. Zamisli da si pre pet meseci zatražio ispisnicu iz svoje mesne crkve, ali još uvek čekaš. Šta bi želeo da ti starešina tvoje nove crkve kaže kako bi te ohrabrio?

2. Kako možeš da ohrabriš đakone i đakonice u svojoj crkvi? Na kojim bi područjima mogao sa njima da saraduješ?

3. Na koji način možeš da pokažeš koliko ceniš rad blagajnika crkve?

4. Šta to trenutno radi tvoja crkva i njeni vernici, a što bi sekretaru za komunikacije trebalo da bude poznato?

7. Nabroj pet načina na koje bi mogao da podupreš rad na sledećim područjima u svojoj crkvi:

- a) Hrišćansko vaspitanje i obrazovanje
- b) Zdravlje i umerenost
- c) Rad sa literaturom

ZA GRUPNO PROUČAVANJE

1. Šta za tebe znači pružati podršku drugim vođama?
2. Kako biste ti lično, kao i cela crkva mogli da pokažete da cenite rad službenika crkve?
3. Na koje praktične načine starešina može da pomogne i podupire vođe raznih odeljenja crkve?
  - Vođu misionstva
  - Blagajnika
  - Učitelje subotne škole
4. Zamisli da si pre pet meseci zatražio ispisnicu iz svoje mesne crkve, ali još uvek čekaš. Šta bi želeo da ti kaže starešina tvoje nove crkve da bi te ohrabrio?
5. Kako možeš da ohrabriš dakone i dakonice u svojoj crkvi? Na kojim bi područjima mogao sa njima da saraduješ?

STAREŠINA I RAST CRKVE

Evandeoski rad je život crkve. Zahvaljujući evandeoskom delovanju crkva raste i širi svoj uticaj po celoj zemaljskoj kugli. Evandeoskim delovanjem mesna crkva poziva ljude i žene u svom okruženju da se priključe Hristovom narodu ostatka. Zahvaljujući evandeoskom delovanju crkva će ostvariti svoju misiju.

U središtu evandeoske poruke je Isus, poslan svetu da svojom bezgrešnom žrtvom vrati izgubljeno čovečanstvo. Sada opet možemo da uspostavimo odnos sa Bogom i da se s Njim ujedinito radi rasta Njegove crkve i Hristovog povratka.

Rast crkve u svetu

Nijedna verska zajednica koja zanemaruje svet izvan svoje zajednice i koja se drži isključivo u svom okruženju ne može biti hrišćanska. Hristos je napustio udoban dom da bi spasao strani svet. Njegova crkva mora da uradi isto. Hrist je sa radošću prihvatio svoj zadatak za naš svet jer je iskreno ljubio one koji su se toliko razlikovali od Njega. Njegova crkva mora preuzeti ovu sveobuhvatnu misiju iz iskrene ljubavi koja nadmašuje svaku rasnu, kulturnu, nacionalnu, jezičku i ekonomsku prepreku.

Prva crkva bila je posvećena misiji širenja evanđelja izvan granica svoje palestinske kolevke. Istoričari procenjuju da se polovina gradskih žitelja u Rimskom carstvu obratila u hrišćanstvo.

Adventistička crkva je počela kao mali, regionalni pokret u Severnoj Americi. Ali, 1870. godine, devet godina nakon organizovanja crkve, osnovano je prvo Inostrano misionarsko društvo. Prvi adventisti su svoju misionarsku filozofiju zasnivali na Svetom pismu: „I propovediće se ovo evanđelje o carstvu po svemu svetu, za svedočanstvo svim narodima. I tada će doći pošljedak“ (Matej 24,14). Oni su se poistovetili sa trojicom anđela iz Otkrivenja koji su imali „večno evanđelje da objavi onima koji žive na zemlji, i svakome plemenu i jeziku i kolenu i narodu „ (Otkrivenje 14,6). Oni su se ozbiljno prihvatili svog zadatka da objave evanđelje celom svetu. Danas, samo

vek i po kasnije, adventisti su prisutni u preko dve stotine od 229 zemalja na svetu.

Kao što je sveopšte poslanje zauzimalo prvo mesto u prvoj crkvi i u prvoj adventističkoj crkvi, tako ono i danas mora da bude na prvom mestu. Program globalne misije adventističke crkve jeste pristup u kojem se sistematski, planirano objavljuje evanđelje, sa adventističkim naglaskom, posebnim područjima ili grupama ljudi koji nisu čuli ili prihvatili poruke trojice anđela. Važno je podupreti ga.

Podupri sveopštu misiju nastojanjem da tvoja subotna škola i dalje naglašava misionisko delovanje. Ozbiljno zastupaj prilaganje misioniskih darova. Ohrabri vernike da daju sebe bilo kao zaposleni ili dobrovoljni misionari. Razmotri usvajanje jedne crkve u drugom delu sveta. Tvoja oblast/misija pomoći će ti u nalaženju neke adventističke crkve, u drugoj zemlji ili kulturi, kojoj biste mogli da pomogne u njenom programu rasta crkve.

Rast mesne crkve

Budući da su svi hrišćani pozvani da budu Božji propovednici, svi oni postaju evanđelisti na ovaj ili onaj način. Neki su dobili darove koji ih osposobljavaju za evanđeoski rad, u drugi koriste svoje darove da podstiču i podupru one koji javno objavljuju evanđelje. A svi svojim doslednim, praktičnim, svakodnevnim svedočenjem pokazuju Hristov karakter svojim odnosom prema onima koji u njihovom društvu nisu hrišćani. Bez obzira na darove, i na to kako se oni mogu koristiti, evanđeoski rad crkve u svim svojim oblicima treba dobro isplanirati i koordinirati da bi se ljudima ne samo pristupilo sa evanđeljem, već da bi oni postali učenici i bili uvedeni u crkvenu zajednicu.

Učestvovanje cele crkve. – Ovce uvećavaju stado, a ne pastir. Vernici treba da se uključe u povećanje broja vernika, ne samo radi izgubljenih, već i radi sebe samih. „U veliki dan suda oni koji nisu radili za Hrista, koji su išli kroz život misleći na sebe, brinući se o sebi, Sudija cele zemlje postaviće zajedno sa onima koji čine zlo. Njima će biti izrečena ista osuda.“ (*The Desire of Ages*, p. 641)

Crkva obavlja evanđeoski rad na dva glavna načina. Prvo, ona javno objavljuje Radosnu vest evanđeoskim propovedanjem, putem radija i televizije, literature i drugim sredstvima. Drugo, sa većom snagom, evanđelje doseže druge zahvaljujući ličnim vezama koje su naši vernici uspostavili sa ljudima u svojoj društvenoj sredini. Tako, ravnotežom između javnog i ličnog evanđeoskog rada, tvoja crkva postaje delotvorna svetlost u tvojoj društvenoj sredini.

Zahvaljujući tvojim duhovnim darovima i tvom radu kao starešine moći ćeš da poslužiš svojoj crkvi ako pomogneš u uvežbavanju i upućivanju vernika da koriste svoje darove u različitim oblicima evanđeoskog rada. Obučavanje za zadobijanje duša prema Hristovim metodama mora da obuhvati ne samo teoriju već i lično, opipljivo, praktično iskustvo.

Hristov metod je najbolje prikazan u Njegovoj pripremi dvanaestorice. Pružio im je prednost svoje blizine i primera. „Družeci se sa svojim Učiteljem, učenici su stekli praktičnu obuku za misionarski rad. Videli su kako je On iznosio istinu, kako je rešavao teška i zamršena pitanja koja su se pojavljivala u Njegovoj službi.“ (*Evangelism*, p. 109)

Ako se ne osećaš kompetentnim u nekom području zadobijanja duša, a veruješ da ti je Sveti Duh dao dar da u njemu budeš uspešan ako si pravilno obučan, druži se sa propovednikom ili nekom drugom uvežbanom osobom dok ne naučiš što je potrebno. Ako si u nekom području zadobijanja duša kompetentan, pozovi nekoga da ide sa tobom i uči od tebe tokom vašeg druženja i rada. To je Isusov metod, a Njegovi metodi su delotvorni.

Evangelizacije. – Svaka mesna crkva bi trebalo redovno da održava neku vrstu evangelizacije ili seminarara. Dubinu hrišćanske ljubavi crkve možeš izračunati po tome koliko svog vremena i sredstava troši za evanđeoski rad. Plod je uvek tu, ali je potreban plan i napor da se i pronade.

Svaka crkva treba biti evanđeoski centar i svako bogoslužjenje u crkvi evangelizacija. Čak i slučajni posetilac može brzo reći da li je crkva postala pravi evanđeoski centar ili nije. Ako jeste, subotno bogoslužjenje, subotna škola i svaki drugi program crkve neprekidno drži na umu posetioce koji nisu vernici crkve. Sve što se govori najpre prolazi kroz poseban filter zadobijanja duša: Kako to zvuči osobi koja nije vernik? Kako će to razumeti neko ko nije hrišćanin? Samo su u takvim crkvama vernici sigurni da mogu pozvati prijatelje koji nisu vernici. U odgovarajuće vreme i na diplomatski način dodi do imena i adresa posetioca i postaraj se da ne ostane samo na tome.

Postoji mnogo oblika evanđeoskog delovanja. Evangelizirati se može tradicionalnim evangelizacijama ili seminarima, kao naprimer seminarima iz Otkrivenja. Njih može da vodi gostujući evanđelista, propovednik, neki od starešina ili drugi vernik, ili mladi crkve. Kad je određeno mesto održavanja i vrsta evanđeoskog delovanja, treba uložiti trud da se uključi što je moguće više vernika koji će u radi davanja podrške programu upotrebiti svoje darove. Pažljivo uskladi sposobnosti pojedinca sa zadatkom koji treba da se obavi.

Možda kao starešina želiš da održiš svoju vlastitu seriju evanđeoskih propovedi. Ako ne, postoje mnoga druga područja na kojima ti ili drugi vernici možete da služite podupirući one koji vode. Preporučujemo tri područja:

1. Oslobodi propovednike nekih crkvenih dužnosti da se neko vreme mogu potpuno posvetiti evanđeoskom radu. „Umesto da zadržavaju propovednike na radu za crkve koje već znaju istinu, neka vernici crkava kažu

tim radnicima: Idite, radite za duše koje propadaju u tami. Mi ćemo sami voditi službe u crkvi. Mi ćemo održavati sastanke i držeci se Hrista održavati duhovni život.“ (*Testimonies*, vol. 6, p. 381)

2. Aktiviraj neaktivne vernike. U mnogim crkvama bilo bi dvostruko više prisutnih vernika kad bi se vratili neaktivni vernici. Aktivni, a posebno starešine, mogu biti vrlo uspešni u vraćanju neaktivnih vernika, naročito ako su ranije bili prijatelji i ako su im donekle poznati razlozi njihovog izostajanja iz crkve.

3. Uključi se u post-evangelizacioni rad. Sigurno će biti zainteresovanih pojedinaca koji su posećivali evangelizaciju, ali još nisu sasvim spremni da slede Hrista. Nadi načina da sačuvaš njihovo zanimanje.

Priprema kandidata za krštenje. – Krštenje je simbol ulaska u porodicu Božje crkve. Ono je slika prihvatanja Hristove smrti, ukopa i vaskrsenja za naše grehe. Ono je simbol naše smrti starom grešnom životu i vaskrsenja u novi život s Hristom. „Tako se s Njim pogrebosmo krštenjem u smrt da kao što Hrist usta iz mrtvih slavom Očevom, i mi u novom životu da hodimo.“ (Rimljanima 6,4) Krštenje se ne bi smelo obaviti dok kandidat nije poučen, dok nije iskusio obraćenje Hristu i dokazao ga promenom svog života.

Podučavanje. – Vreme provedeno u pripremi za krštenje podrazumeva i poduže podučavanje. Isus je pozvao svoje sledbenike: „Zato idite i načinite sve narode mojim učenicima,... učeći ih da drže sve što sam vam naložio!“ (Matej 28,19.20) Podučavanje pre i posle krštenja u Crkvi adventista sedmog dana treba da obuhvati glavna učenja i jedinstvena verovanja crkve iznesena na Hristocentričan način.

Oni koji traže primanje u crkvu treba da poznaju načela koja ona zastupa. Ne bi trebalo da se pozivaju na odluku, a da ne znaju za šta se odlučuju. Poučavanje pre krštenja treba obuhvatiti niz važnih stvari – lično čitanje i proučavanje, biblijske časove, javne sastanke, razrede za krštenike i drugo. U proučavanju treba koristiti sve metode uključujući i vizualna pomagala. Ljudi uče na razne načine.

Jedan od najpoznatijih i najdelotvornijih načina poučavanja u crkvenom evanđeoskom programu je propovednikov razred. On je obično sastavljen od kršteničkog razreda i razreda za nove vernike. Ako propovednik ne može da bude učitelj u tom razredu, onda to treba da bude osoba kojoj je na srcu zadobijanje duša. Taj razred se najčešće sastaje tokom redovnog proučavanja pouke u subotnoj školi. U tom razredu bi trebalo da budu samo prijatelji, novi vernici i vernici koji dovode prijatelje.

Zbog mnogih obveza propovednici su često sprečeni da proučavaju Bibliju sa svakim novim vernikom. Ti možeš istinski da budeš od pomoći ako sa tim ljudima proučavaš i upoznaš ih sa biblijskim istinama.

Obraćenje. – Važno je imati na umu da za krštenje treba puno više nego što je samo poznavanje verovanja crkve. Tokom perioda podučavanja

potrebno je imati više prilika da kao učitelj lično upoznaš svakog kandidata. Ovo će ti dati vremena za proučavanje i molitvu sa njima kao i mogućnost da proceniš njihove potrebe i duhovno stanje. Za njih će to biti prilika da postavljaju pitanja i izraze svoju radost ili zabrinutost. Trebalo bi da budeš svestan da li ljudi koje podučavaš razumeju dovoljno jasno koje mesto imaju u Božjem planu spasavanja kao i šta su im dužnosti i odgovornosti kada postanu vernici Njegove crkve.

Elen Vajt je zahtevala: „Krštenicima je potrebna vrlo temeljita priprema. Potrebno im je još savesnije poučavanje od onoga koje obično primaju. Onima koji su tek poznali istinu treba detaljno objasniti načela hrišćanskog života... Čitajte im šta Biblija uči o obraćenju. Pokažite im šta je plod obraćenja, dokaz da ljube Boga.“ (*Testimonies*, vol. 6, pp. 91.95)

Na samom početku njihovog duhovnog iskustva obraćenike treba voditi korak po korak kako bi postali Božja deca. Imaćeš priliku da vidiš kako napreduju kroz pokajanje, priznanje i oproštenje. Pokaži im kako da u svoj život prime Isusa Hrista kao Gospoda i Spasitelja; kako da nadvladaju iskušenje; kako da razviju snažan život lične pobožnosti; kako da jačaju svoju veru u Boga i razviju živahan, zreli hrišćanski stil života.

U vreme svog krštenja većina kandidata dobro razume doktrinalne posebnosti Crkve adventista sedmog dana. Na nesreću, podučavanje i razumevanje na upravo spomenutim duhovnim područjima ne iznose se uvek sa istom revnošću. Kad ljudi shvate svoju potrebu za Hristovim spasenjem i odgovore prihvatanjem Njegove ljubavi, dosledan odgovor na izlaganje doktrinalne istine će biti posledica pravilne pobude. Isus je rekao: „A kad ja budem podignut od zemlje, sve ću privući k sebi.“ (Jovan 12,32) Srca omekšana Isusovom ljubavlju radosno će prihvatiti Njegove zahteve u vezi sa svojim životom.

Ukratko, kada su kandidati spremni? Da bi bili spremni za krštenje, moraju da dokažu da je Isus gospodar njihovog života (1. Jovanova 4,15; Rimljanima 10,9; Matej 10,32). Mora biti vidljivo da je došlo do pokajanja i obraćenja (Dela 2,38; 3,19). Oni treba da pokažu aktivnu veru i pouzdanje u Isusa (Marko 16,16). Mora se videti da postoji svakodnevna, spasonosna zajednica sa Isusom. Kandidati bi trebalo da završe jedan ili više tečajeva proučavanja nauke Svetog pisma i posebnih biblijskih učenja Crkve adventista sedmog dana (Matej 28,20). Treba da budu pripremljeni za odgovorno pripadništvo Božjoj crkvi ostatka. Osim toga mora da bude vidljivo da su se počeli da se uklapaju u novu društvenu sredinu. Propovednik ili starešina mesne crkve treba da ih posete kod kuće da bi utvrdili njihovu spremnost za krštenje. Odobrenje za krštenje kandidata mora dati mesna crkva.

Odobrenje crkve. – Završni ispit kandidata za krštenje može da se obavi pred celom crkvom ili pred predstavničkom grupom kao što su starešine ili odbor mesne crkve. Bez obzira kako se obavlja ovaj ispit, nije mudro, a i

teološki je sumnjivo, da evanđelista, pa čak i okružni propovednik sam preuzme odgovornost. Nijedna osoba niti grupa, pa čak ni Odbor Generalne konferencije nema ovlašćenja da upiše ili briše bilo čije ime iz crkvene knjige. Ta odgovornost počiva jedino na mesnoj crkvi. Crkva će mnogo ozbiljnije shvatiti svoju odgovornost ako prilikom primanja novih vernika bude uključena više nego što je dizanje ruke prilikom prijema novih vernika. Posebno je važno da ti kao starešina ne samo primiš novokrštene vernike, nego da se i sam obavežeš da ćeš ih podupirati i negovati. Idealno je da nađeš priliku za lično upoznavanje i prihvatanje svakog pojedinog vernika.

Deca iz crkve. – Za krštenje je potrebno dosta zrelosti i pripreme. „Krštenje je najsvetiji i najvažniji obred. Trebalo bi da postoji temeljito razumevanje njegovog značenja. Ono podrazumeva kajanje zbog greha i predstavlja vrata koja vode u novi život sa Isusom Hristom. Ne bi smelo biti nepotrebnog požurivanja za primanje tog obreda.“ (*Testimonies*, vol. 6, p. 93)

Isusov savet učenicima je savet kojeg i danas upućuje svojoj crkvi: „Pustite decu neka dolaze k meni, i ne branite im; jer je takovijeh carstvo Božje.“ (Luka 18,16) Treba podstaknuti malu decu da svoj život predaju Hristu i dobiju sigurnost spasenja. „Nemojte nikada dopustiti da vaša deca zaključe da nisu Božja deca dok nisu dovoljno odrasla za krštenje. Krštenje ne čini decu hrišćanima niti ih obraća.“ (*Child Guidance*, p. 499)

U određeno vreme prikladno je da ti, kao crkveni vođa, taktično pozoveš dete na razmišljanje o krštenju. Ponekad vernici smatraju da je krštenje njihove dece sumo po sebi razumljivo. Učini da krštenje dece iz crkve bude veliki događaj u životu crkve. Krštenje predstavlja čin koji za adventističku decu znači promenu. Ona postaju punopravni članovi zajednice. Oni čeznu da ih njihova crkva shvati ozbiljno. Dokaži svojoj deci prilikom njihovog krštenja da su za crkvu važna u da će i crkva biti njima važna.

Osnivanje novih crkava. – Nemoj se bojati da osnivaš nove crkve. Majke crkve koje svrsishodno podupiru stvaranje novih zajednica retko kad zbog toga trpe. Ponekad i one ožive. Tu važi biblijsko načelo: „Dajte i daće vam se.“ (Luka 6,38) Kad grupa ljudi u novom području pokaže želju da se pridruži Božjem narodu ostatka, razmisli o osnivanju ogranka subotne škole ili grupe. Nakon što je grupa organizovana, tvoja crkva je može podržati pomaganjem u njenim bogoslužnjima i drugim programima.

Rađanje nove crkve imaće dvostruki učinak: više će se vernika uključiti u rad crkve i osnovaće se nova crkva u novom području koje takođe treba da čuje za našu vest. Najbolji način za proizvodnju voća je saditi više voćaka. Nove crkve pridobijaju nove vernike. Nove crkve pridobijaju *bivše* vernike. Studije o rastu crkve pokazuju da nove crkve lakše oživljuju neaktivne vernike od starih crkava.

Briga za vernike koji su se odvojili od crkve

Izgubljeni vernici. – Isus je ispričao priču o izgubljenoj ovci. Prema njoj pastir je ostavio devedeset i devet ovaca u toru i otišao da traži izgubljenju. Kad je našao, podigao je s ljubavlju i doneo kući radujući se (Luka 15,4-6). U svom crkvenom toru i ti imaš izgubljenih ovaca kojima treba pomoći da nađu put natrag.

Zašto se vernici odvajaju od crkve? – Postoje mnogi razlozi zbog kojih vernici postaju neaktivni ili prestanu da dolaze u crkvu. Možda nisu nikada pozvani da upotrebe svoje darove; možda nisu razvili značajno lično bogoslužjenje; možda su ušli u brak sa osobom koja ne veruje ili imaju druge bračne probleme; možda su počinili preljubu; možda su u svađi sa nekim vernikom; možda su se upustili u nešto nezakonito; možda su stekli neke nehrišćanske navike, bili izloženi disciplinskim merama crkve, radili subotom; možda su se razboleli, zaključili da je crkva hladna i ravnodušna ili smatraju da je crkva nevažna i dosadna.

Popis je dug, ali su duše dragocene. Evo plodne službe u koju kao starešina možeš da se upustiš. Kada bi ih sa ljubavlju posetili i saosećajno saslušali, mnogi bi se među njima mogli vratiti Hristu i Njegovoj crkvi.

Načini planove za vraćanje vernika koji su se odvojili od crkve. – Program za vraćanje bivših ili neaktivnih vernika zahteva planiranje. Lista sa njihovim imenima može da se sastavi na osnovu crkvene knjige, a imena mogu da se dobiju od vernika i rodbine. Literarni evanđelisti, zdravstveno osoblje, poslovni ljudi i drugi vernici koji rade na javnim poslovima često dolaze u dodir sa bivšim vernicima. Stoga treba načiniti planove nabranjem metoda koje će se upotrebiti za posećivanje takvih vernika. Budući da se radi o delikatnoj službi, treba mudro birati i brižljivo uvežbati ljude koji će odlaziti u posete vernicima koji su se odvojili od crkve.

Posećivanje vernika koji su se odvojili od crkve. – Kad posećuješ vernike koji su se odvojili od crkve, važno je da im pristupiš prijateljski, otvoreno i bez osude. Budući da znaju da si iz crkve, oni će se pitati šta želiš od njih. Evo sedam smernica koje će ti pomoći prilikom poseta:

1. *Postavljaj pitanja taktično.* Postavljaj im pitanja koja će ih navesti da govore o sebi, ne bi li im pomogao da se opuste. Spontano se raspitaj za njihovu porodicu i posao. Ljubazno prokomentariši o njihovoj deci, kući ili hobiju. Pažljivo navedi razgovor na njihovu raniju vezu sa crkvom pitanjem koji ih je propovednik krstio ili gde i kada su prvi put došli u crkvu. Pitaj ih jesu li ikada razmišljali o povratku u crkvu. Pitaj ih da li postoji nešto što bi ih sprečilo da se vrate.

2. *Pažljivo slušaj.* Njihove odgovore slušaj pažljivo i sa molitvom; obrati posebnu pažnju na osećanja kojim su praćeni. Kad počnu slobodno da

govore, podstakni razgovor pažljivim slušanjem, bez prekidanja. U ovoj fazi posete mogu početi da iznose neke nagomilane boli koje ih vraćaju u vreme kad su prestali dolaziti u crkvu. Pusti ih da govore. Možda je ono što su doživeli bolno pa treba to da iskažu. Neki se, dok govore, mogu jako naljutiti. To je vreme da prebrodiš oluju, dopuštajući da iskale svoju ljutitost. U većini slučajeva ljudi se osećaju bolje kad su dali maha svojim osećanjima.

3. *Pozovi ih da se pouzdaju u Božju ljubav.* Prilikom poseta neaktivnim vernicima važno je da u razgovoru ostaneš neutralan. Ne pristaj ni na čiju stranu. Cilj tvoje posete je da im pružiš priliku da nadvladaju problem koji ih je naveo da prestanu da dolaze u crkvu. Tvoj cilj je da se vrate Hristu. Bez obzira na problem, uveri ih u Božju neprolaznu vernost i nastoj izgraditi njihovo poverenje u Njegovu ljubav i oprostjenje.

4. *Poštuj poverljivost.* Neki neaktivni i bivši vernici napustili su crkvu zato što su bili uključeni u incident u kojem su osramoćeni. Ako ti se povere, poštuj njihovo poverenje. Obratili su ti se sa poverenjem i to poverenje nemoj izigrati pričajući drugima o tom događaju. Dužan si da ih uveriš da njihov greh nije toliko veliki da ga Isus ne bi mogao oprostiti. Pomozi im da svoje grehe stave pred Njegove noge i prihvate Njegovo obećanje očišćenja (1. Jovanova 1,9).

5. *Moli se za njih.* Pre nego što napustiš dom vernika koji su se odvojili od crkve, moli se za njih. Moli se da Bog blagoslovi njihov dom. Moli se za poimence za svakog člana porodice. Kad se vratiš u crkvu, zatraži od ostalih službenika i vernika da se ujedine u molitvi za njihovo vraćanje.

6. *Pozovi ih natrag u crkvu.* Uveri vernike koji su se odvojili od crkve da mogu da se vrate kad god to žele. Možda neće odmah da se vrati; zapravo možda će biti potrebno da ih posetiš više puta pre nego što se vrate. Neki kažu da ćeš trebati da ih posetiš najmanje jednom za svaku godinu njihove neaktivnosti. Međutim, važna poruka koju želiš da im ostaviš jeste – tvoja crkva brine o njima i želi njihov povratak. Kad dođe vreme povratku, potrudi se da im ga olakšaš. Nazovi ih u subotu ujutro i otprati u crkvu. Pripremi vernike na ponovno viđenje sa njima. Pripremi put za glatko i radosno vraćanje u zajednicu vernih.

7. *Pokaži im ljubav.* Važno je reći vernicima koji su se odvojili od crkve da ih voliš. Još je važnije, ali i mnogo teže, to pokazati. Za vreme posete tvoje ponašanje može da odluči hoće li se vratiti u crkvu ili će zauvek ostati izvan nje. Dok govoriš, nemoj ih postideti niti u njima izazivati osećanje krivice. Budi sličan Bogu: „Jer Bog ne posla Sina svojega na svet da sudi svetu, nego da se svet spase kroza nj.“ (Jovan 3,17) Iako znaš da su ljudi živeli ili žive u grehu, na tebi nije da ih osuđuješ. Pokaži im duh razumevanja i prihvatanja.

Ne prepiri se sa vernicima koje posećuješ čak ni onda kad znaš da nisu u pravu. Poštuj njihovo gledište. Pokaži da si iskreno zainteresovan za njihovu nevolju. Pomozi im da progovore o svojoj mucu. Izvini se u ime crkve za povređenost koju osećaju. Pokušaj više da slušaš nego što ćeš govoriti.

Izbegavaj da deliš savete. Pokaži razumevanje i strpljenje; daj im na znanje da u tebe mogu imati poverenja. Pokaži im hrišćansku ljubav. Budi prijatelj.

Elen Vajt savetuje: „Nemojmo ih opterećivati nepotrebnim ukorima; neka nas Hristova ljubav podstiče da budemo puni razumevanja i nežnosti, da možemo plakati nad onima koji greše i koji su se udaljili od Boga. Duša ima beskrajnu cenu. Njenu vrednost možemo proceniti jedino cenom koja je plaćena za njen otkup.“ (*Testimonies*, vol. 3, p. 188)

Nega novih vernika

Isus je svojim učenicima rekao: „Vi mene ne izabrate, nego ja vas izabrah i postavih vas da vi idete i rod rodite i da vaš rod ostane.“ (Jovan 15,16)

Previše je adventističkih crkava slično ribaru koji je ulovio ribu, ali nema šta da pokaže jer ih je stavio u vreću sa rupom na dnu. Bog je blagoslovio našu crkvu uspehom u ribarenju ljudi, ali ne zadržavamo dovoljno onoga što ulovimo. Krpljenje rupa na vreći ne može da zameni ribarenje. Crkva koja ne evangelizira pretvoriće se u fosil. Mi moramo postati svesniji da je naš posao i ribarenje i čuvanje ulova.

Duhovna dojenčad. – Sveto pismo upoređuje nove hrišćane sa novo-rođenim bebama (Jevrejima 5,12-14; Jovan 3,5). Važno je da ova dojenčad dobiju odgovarajuću hranu. Kako rastu, tako se polako navikavaju na tvrdu hranu koju koristi i ostatak porodice. Na kraju uče da hodaju i govore. Zahvaljujući zaštiti i nezi svojih porodica oni se razvijaju u zdravu decu. Na kraju postaju odrasli ljudi koji svojim znanjem i sposobnostima doprinose svetu oko sebe. Ali, za rast treba mnogo vremena.

Na sličan način novi hrišćani se „rađaju“ u crkvu. I njima je potrebna podrška i ljubav crkvene porodice da osigura posebnu hranu koja će im pomoći u njihovom početnom duhovnom razvoju. Za mnoge je hrišćanski način života sasvim novo iskustvo. Stoga će ovim novim hrišćanima biti potrebna posebna zaštita i vođstvo crkve dok ne otkriju svoju duhovnu ličnost i na kraju maksimalno doprinesu jačanju crkve. Budi strpljiv sa njima. Za rast je potrebno vreme.

Vreme teškoća. – Kad odluče da se krste i priključe crkvi, ljudi obično postaju podložni zahtevnim društvenim promenama. Rođaci i prijatelji ih često pogrešno razumeju, pa pokazuju da se protive njihovom krštenju. Ponekad će njihova odluka da slede Isusa prouzrokovati to da ih porodica ili prijatelji odbace. Naravno, to za nove hrišćane predstavlja priličan stres.

Kad ljudi odluče da postanu adventisti sedmog dana, u njihovom načinu života često dolazi do vrlo dramatičnih promena. Neki će da napuste članstvo u drugoj crkvi da bi se pridružili tvojim vernicima. Drugi će morati da

napuste jednu vrstu posla i potražiće drugi, na kojemu se od njih neće zahtevati da rade subotom. Neki će morati da se odreknu određenih društvenih i kulturnih običaja koji nisu u skladu sa hrišćanskim načinom života. Takve promene se ne rade olako.

Kad su ljudi pozvani da promene svoj sistem verovanja, svoj posao i iza sebe ostave podršku i sigurnost prijatelja i porodice, izloženi su vrlo jakoj nape-tosti. Mnogi ostavljaju poznato i sigurno da bi krenuli za onim što je za njih novo i nepoznato. Dok ih vodiš ka prihvatanju novih verovanja i novog načina života, dok im pomažeš da u tvojoj crkvi sklope nova poznanstva, treba da im pružiš posebnu podršku. Pozovi vernike svoje crkve da prihvate nove ljude i ulože poseban trud da se sa njima sprijatelje. Njihova društvena integracija u tvoju crkvenu porodicu bezuslovno je bitna za njihov dugoročan duhovni rast i sigurnost.

Opasno vreme. – Zapaženo je da prvih osamnaest do dvadeset i četiri meseca može biti razdoblje ozbiljne opasnosti za nove vernike. Tokom tog vre-mena imaju novu veru, ali vrlo malo iskustva u hrišćanskom življenju. Skloni su razočaranju i obeshrabrenju. Ako im u tom vremenu nije ukazana posebna pažnja, razumevanje i prihvatanje, u njima se može javiti osećaj nepripadnosti i započeti proces izostajanja. Važno je da im starešina pomogne u toku te prve dve godine da se utvrde u crkvi.

Svi nose odgovornost. – Evandelistu možemo da uporedimo sa baticom, specijalistom za porođaje, propovednika sa pedijatrom, a vernike sa porodicom. Novorođenče raste u porodici. „Sa onima koji su nedavno prihvatili veru treba postupati strpljivo i nežno i dužnost je starijih vernika crkve da nađu načine i sredstva kako bi pomogli, pokazali razumevanje i dali uputstva onima koji su se radi istine svesno odvojili od drugih crkava, a time izgubili pastoralnu negu na koju su bili navikli.“ (*Evangelism*, p. 351)

Priključujući se tvojoj crkvenoj porodici novi hrišćani postaju tvoja braća i sestre. Ti postaješ odgovoran za njihovu dobrobit. „Mi koji smo jaki moramo da nosimo terete sumnji i iznemoglost slabih, a ne samo da idemo našim omiljenim putem. Treba da se postaramo za dobro naših bližnjih i pomognemo im da izgrade karakter.“ (Rimljanima 15,1.2, – Phillips)

Evo četiri osnovna načina na koja možeš da pomogneš u „izgradnji“ i nezi novih vernika:

1. *Sprijatelji se sa njima.* Već smo govorili o društvenim prilagođavanjima i promeni načina života koje novi vernici moraju učiniti kad se priključe tvojoj crkvi. Možda je najkorisniji način u pružanju pomoći njihovoj integraciji u crkvenu zajednicu da se sa njima sprijateljiš i da im stвориš osećaj pripadnosti. Upoznaj nove vernike sa drugim vernicima. Istraživanja pokazuju da novi vernici koji su u prvih šest meseci stekli šest do osam adventističkih prijatelja gotovo uvek ostaju u crkvi.

Izaberi pogodne ljude između svojih vernika i pozovi ih da preuzmu odgovornost duhovnih stražara za novog vernika. Predloži im da ove nove vernike povremeno pozovu u svoj dom. Možda ih mogu pratiti na bogoslužjenja i druge crkvene aktivnosti – pa čak i sedeti sa njima. Mogu se moliti sa njima ili ih pozvati da se pridruže grupi koja proučava Bibliju. Nakon što novi vernici posle nekog vremena u propovednikovom razredu za krštenike duhovno sazreju, njihovi duhovni stražari mogu ih pozvati da se pridruže njihovom subotnoškolskom razredu. Kad su novi vernici u nevolji, njihovi duhovni stražari su tu da pruže podršku i pomognu. Najvažnije od svega jeste to što su oni prijatelji koji ih prihvataju i koji su tu kad su potrebni.

Članovi porodice se retko kad pravilno hrane ako ne jedu za stolom. Ako ništa drugo, u svoju formulu stvaranja učenika uključi subotnu školu i pohađanje bogoslužjenja. Kad vernik ne dođe u crkvu, treba ga odmah posetiti i pružiti mu potrebnu pomoć i ohrabrenje. Čim novi vernik zaredom izostane sa tri subotna bogoslužjenja, starešina ili propovednik treba da ga posete.

Možda ćeš razmisliti o godišnjem svečanom ručku ili večeri na kojoj će se predstaviti oni koji su kršteni tokom godine. Još jedan koristan program je da oblast/misija organizuje godišnji susret novih vernika koji će okupiti sve nove vernike da bi se međusobno upoznali i da im vođstvo oblasti posluži.

2. *Pouči ih.* „I budite željni razumnoga i pravoga mlijeka, kao novorođena deca, da o njemu uzrastete. (1. Petrova 2,2) Niko još ni na jednom ručku nije jeo dovoljno za čitav život. Nema evangeoske serije ili biblijskog tečaja koji bi mogli osigurati dovoljno duhovne hrane da potraje do kraja života. Nakon krštenja nastavi sa poučavanjem. Uputi ih u hrišćanska načela kao što su upraviteljska služba i svetkovanje subote. Pomozi im u otkrivanju darova koje im je Sveti Duh dao, a zatim ih uputi kako da ih korisno upotrebe u pomaganju drugima.

Ako tokom subotne škole propovednikov krštenički razred priprema kandidate za članstvo u crkvi, novi vernici treba neko vreme da ostanu u tom razredu. Na tom mestu se već ugodno osećaju. Ako nema takvog razreda može da se organizuje subotnoškolski razred za nove vernike u kome će učitelj biti neko ko vodi računa o posebnim potrebama novih hrišćana. Pomozi im da izgrade naviku dolaženja u subotnu školu.

Postaraj se da u domove novih članova dođe adventistička literatura. Gledaj da otpočinu negovati delotvorno lično bogoslužjenje.

3. *Posećuj ih.* Da biste nove vernike ohrabрили u njihovom rastu, treba ih redovno posećivati. Možda će ti se činiti mudrim da nastaviš sa proučavanjem Biblije u njihovom domu. Možeš ih zamoliti da pozovu porodicu i prijatelje da učestvuju u takvim proučavanjima. Tako se novi vernici utvrđuju u biblijskoj nauci, a uz to otvaraju dom za objavu svoje vere. Ili se mogu proučavati predmeti posebno sačinjeni samo za nove vernike, predmeti koji naglašavaju hrišćanski stil života. Pozovi ih u svoj dom. Od tvog vlastitog primera u tvom

domu nema boljeg načina za poučavanje o zdravstvenoj reformi i svetkovanju subote.

4. *Uključi ih u rad.* Da bi u svom hrišćanskom iskustvu mogli da rastu i sazrevaju, novi vernici moraju da se uključe u crkvene aktivnosti. Nastoj da se uključe u programe mladih, u grupe koje proučavaju Bibliju, subotna bogoslužjenja, projekte u društvenoj zajednici, pevačke grupe, društvene programe, evanđeoski rad i aktivnosti svedočenja. Imaj na umu da se novi vernici retko kad automatski uključuju u ove programe. Možda im je potrebno ohrabrenje i poziv.

Nije mudro prebrzo imenovati nove vernike za teške rukovodeće odgovornosti. Njihov najbolji prvi zadatak je da zadobiju članove svoje porodice i prijatelje. Jedan od najsigurnijih znakova da su novi vernici postali učenici je kad počnu činiti druge učenicima. „Kad se duše obrate, odmah ih zaposlite. Radeći prema svojim sposobnostima ojačaće. Kad se suprotstavimo protivljenju, mi se utvrđujemo u veri.“ (*Evangelism*, p. 355)

Nakon svog obraćenja vernici mogu da budu uspešniji u zadobijanju duša nego ikada kasnije. Iako prevladava prijateljstvo sa adventistima, isprva su njihove porodice i prijatelji većinom neadventisti. Zajednička delotvornost uticaja novog vernika na stare prijatelje i privlačan primer promenjenog života snažna su sredstva za zadobijanje duša.

Nije čudo što je Isusov prvi zadatak dotad opsednutom čoveku glasio: „Idi kući svojoj k svojim i kaži im šta ti Gospod učini, i kako te pomilova“ (Marko 5,19)

ZA LIČNO PROUČAVANJE

Evanđeosko delovanje je život crkve. Zahvaljujući evanđeoskom radu crkva u svetu raste i širi svoj uticaj. Evanđeoskim delovanjem mesna crkva poziva ljude i žene u svojoj društvenoj sredini da se pridruže Hristovom narodu ostatka. Crkva će evanđeoskim radom ostvariti svoju misiju.

- ✓ **DOK ČITAŠ** poglavlje razmišljaj o novim načinima na koje tvoja crkva može da obavlja evanđeoski rad. Zapitaj se: „Kako me Bog osposobljava za takvo delo?“ Zapazi šta sve uključuje priprema za krštenje.
-

SAZNAJ:

- *Podrška i promovisanje globalne misije crkve je važno područje delovanja starešine mesne crkve. Dok tvoja crkva služi u svom lokalnom okruženju, ne zanemari i ne zaboravi crkvu u svetu.*
- *Stado povećavaju ovce, u ne pastir. Vernici se moraju uključiti u povećanje broja vernika, ne samo radi izgubljenih već i radi sebe samih.*
- *U pripremi za krštenje potrebna je i pouka i obraćenje.*
- *Deca su važan deo crkve i tako se prema njima treba odnositi.*
- *Prilikom posete neaktivnim vernicima budi im prijatelj. Ne prepiri se sa njima, čak ni onda kad nisu u pravu. Poštuj njihovo gledište. Slušaj ih i ne deli savete. Pokaži zanimanje i razumevanje.*

NAUČI:

1. Crkva obavlja svoj evanđeoski zadatak na dva glavna načina. Koja?

- 1)
- 2)

2. Navedi tri načina na koja ti i drugi vernici možete da služite podupirući one koji vode evangelizaciju.

- 1)
- 2)
- 3)

3. Zašto bi se crkva trebalo da brine o neaktivnim vernicima?

4. Pri planiranju vraćanja vernika koji su se odvojili od crkve, kako treba birati ljude za ovu značajnu službu?

5. Navedi sedam predloga za posećivanje vernika odvojenih od crkve.

1)	4)
2)	5)
3)	6)

6. Koje razdoblje može da bude najopasnije za nove vernike? Zašto?
Navedi neke razloge:

7. Koja četiri koraka možeš da preduzmeš da izgradiš i zadržiš nove vernike?

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

URADI:

1. Navedi više načina na koje ti i tvoja crkva možete promovisati i doprineti globalnoj misiji crkve.
2. Razmišljajući o evanđeoskom delovanju, nabroj oblike rada koji su u prošlosti tvoje crkve bili uspešni.
3. Kojim bi novim načinima mogao dopreti do društva u kojem živiš?
4. Navedi kojim praktičnim načinima, kao starešina i kao crkva, možete podupreti i negovati nove vernike.
5. Na koje neposredne načine ti i tvoja crkva možete dosegnuti neaktivne vernike?
6. Koje bi programe mogao da sprovedeš kako bi sačuvao nove vernike?

ZA GRUPNO PROUČAVANJE

1. Zašto je evanđeoski rad značajan za crkvu u svetu,

Mesnu crkvu,

Tebe lično?

2. Šta možeš da učiniš da bi pokazao kako su deca važan deo crkve i da se prema njima tako treba i odnositi?

3. Šta ćeš da učiniš ako neaktivni vernici prilikom posete kažu nešto što je sasvim pogrešno?

4. Šta praktično možeš da uradiš da bi podržao one koji su uključeni u evanđeoske sastanke (evangelizaciju)?

5. Zašto bi se crkva trebalo da brine o neaktivnim vernicima?

6. Treba li svakome ko to želi prepustiti traženje neaktivnih vernika?

7. Koje su to osnovne stvari koje možeš da učiniš da izgradiš i sačuvaš nove vernike?

8. Koji su oblici evanđeoskog delovanja u tvojoj crkvi bili uspešni?

9. Kojim bi novim načinima mogao objaviti evanđelje u svojoj društvenoj sredini?

10. Šta je tvoja crkva organizovala da zadrži nove vernike?

11. Šta bi prema tvom mišljenju trebalo da bude deo tog programa?

STAREŠINA I BRIGA O CRKVI

Ljubav i jedinstvo su zahtevi hrišćanstva. „Mi znamo da pređosmo iz smrti u život, jer ljubimo braću; jer ko ne ljubi brata ostaje u smrti“ (1. Jovanova 3,14) „ Po tom će svi poznati da ste moji učenici ako uzimate ljubav među sobom.“ (Jovan 13,35)

Jedinstvo daje snagu crkvi. „Kad se navrší pedeset dana, bijahu zajedno svi apostoli jednodušno.“ (Dela 2,1) „Kad među pojedinim vernicima u crkvi vladaju skladni postupci, kada brat prema bratu pokazuje ljubav i poverenje, u istoj će meri biti snage i sile u našem radu za spasavanje ljudi“. (*Testimonies to Ministers*, p. 188)

Uprkos razlikama hrišćanska ljubav donosi jedinstvo. „A pre svega imajte neprestanu ljubav među sobom; jer ljubav pokriva mnoštvo greha.“ (1. Petrova 4,8) Plamen hrišćanske ljubavi spaljuje trosku klasne mržnje, rasnih sukoba, društvene netrpeljivosti i manjih teoloških sukoba.

Kako možeš da podstakneš veću ljubav i jedinstvo među svojim narodom? Negujući ga. Gladne životinje se bore. Kad su site, mirne su. Evo nekih od načina, osim subotnih bogoslužjenja, za brigu o tvojim vernicima.

Posećivanje vernika

Posećivanje je nužno. – Posećivanje vernika može da bude od najveće važnosti za njihovu duhovnu negu i rast. Na nesreću, starešine ovo područje službe često zanemaruju. Sačuvaj ravnotežu između javne i lične službe za tvoj narod. To je bila metoda po kojoj je delovala prva hrišćanska crkva. „Svaki dan u crkvi i po kućama ne prestajahu učiti i propovedati jevandjelje o Isusu Hristu.“ (Dela 5,42) „...da vas poučim javno i idući od kuće do kuće.“ (Dela 20,20. – Čarnić) Crkvene vođe u Novom Zavetu su sačuvale ravnotežu između lične i javne službe.

Mnogi od tvojih vernika nose terete o kojima nisu nikada govorili. Ako učiniš posećivanje delom svoje redovne službe, sve će te više poštovati i u tebe imati poverenja. Otvoriće svoje srce i imaćeš priliku da ih uputiš Isusu kada traže oprostjenje, milost i snagu. Ova vrsta službe jedan je od najdelotvornijih načina na koji starešine mogu da služe svom narodu.

Lična služba može da se obavlja i u crkvi. Dođi rano na bogoslužjenje, ostani nešto duže nakon njega. Nemoj da se družiš samo sa svojim prijateljima; potraži one za koje znaš da se bore. Srdačno ih pozdravi i, kad god je potrebno, saslušaj šta žele da ti kažu. Lična služba može da se obavlja i putem telefona, tamo gde su dostupni. Međutim, najdelotvornija lična služba u većini mesta je poseta domu.

U većini kultura propovednik ili starešina koji obilaze domove stvaraju vernike koji dolaze u crkvu. Za tvoj narod je važno posećivanje u domu jer tako zna da ti je do njega stalo. Za tebe je posećivanje važno jer ćeš bolje razumeti svoj narod i, nadajmo se, više ga voleti kad znaš kako žive kad nisu u crkvi.

Planiranje poseta. – Planiranje poseta domovima treba da bude deo dnevnog reda na zasedanju odbora starešina ili crkvenog odbora. Popis osoba koje treba posetiti može da se подели vernicima koji mogu da pomognu u službi posećivanja. Takve izabrane vernike treba uvežbati i svakako im odrediti područje, ili grupu ljudi o kojima će da brinu. Nastoj da posetioci budu usklađeni prema onima koje posećuju – oni koji su nekoga izgubili smrću sa ožalošćenima, mladi sa mladima, ljudi određenog zvanja sa takvima, i slično.

Drugi način je uvođenje plana područja ili potpastira; подели svoje vernike u područne delove. Jedan od starešina, uz pomoć đakona ili đakonice, može da bude odgovoran za jedno takvo područje. Propovednik će sa starešinom prednjačiti u planiranju poseta kao i u drugim programima koji izgrađuju duhovnu snagu u toj grupi. Međutim, nije pošteno pretpostaviti da svaki starešina, đakon ili đakonica ima dar ili zanimanje za takvu službu. Svakome treba dopustiti da upotrebi svoje darove.

Biblijski plan posećivanja „dva po dva“ je delotvoran. Muž i žena čine dobar tim za posete. Ako te bračni drug ne prati, povedi sa sobom nekoga koga ćeš uvežbavati u posećivanju. Ako tokom posete proučavate, činiš dve dobre stvari u isto vreme. Crkva treba da ima plan neodložnog posećivanja novih vernika da bi im izrazili ličnu dobrodošlicu u ime crkve. To je odličan zadatak za starešinu. Poseti ne samo novokrštene već i novopridošle vernike. Posebno vodi računa o tome da posetiš domove tek krštene dece. Deca nisu navikla da im se pridaje takva važnost. Ona neće nikada da zaborave da je nekom vodi crkve bilo toliko stalo do njih da ih je posetio.

Jedan način pripreme ličnih poseta je planiranje svih poseta u istom kraju u toku istog dana, kako bi uštedeo vreme. Druga mogućnost je posećivanje posebnih grupa, ili posećivanje prema posebnim potrebama. Na primer, možeš da odlučiš da jednog dana posetiš sve bolesne i one koji ne mogu da napuste kuću. To ti omogućuje da sebe i svoje misli pripremiš posebno za tu grupu.

Ako je ikako moguće, posete dogovori unapred. U mnogim delovima sveta posetiti nečiji dom bez najave ne samo što nije učtivo nego je i gubljenje

vremena, jer ćeš doći na vrata kada kod kuće nema nikoga. Poseta sa najavom može da bude dvostruko delotvorna upotreba vremena. Možda tvoj bračni drug ili neki dobrovoljac iz crkve može da ugovori tvoje posete.

Šta poseta sadrži. – Evo sedam saveta, koji pokazuju okvir poseta, a lako se pamte:

1. *Pripremi se.* Pripremi srce moleći Boga da ti pomogne da kažeš i učiniš ono što će doneti najveći blagoslov svakome domu. Pripremi kratak tekst iz Svetog pisma sa ciljem da ga pročitaš u svakom domu. Odabranim obećanjima istakni ono što je pozitivno. To mogu da budu tekstovi poput ovih:

Psalam 46,1.2.10.11.

Psalam 103,1-5;

Psalam 121.

Matej 11,28-30.

Jovan 14,1-3.

Otkrivenje 21,1-7.

8. *Budi prijatelj.* Kad dođeš u dom, zapodeni uobičajeni, svakodnevni razgovor; uključi i one koji nisu vernici ukoliko su za to spremni. Govori pozitivno o porodici, domu, vrtu i drugome. Sedi iskreno zadivljen dok ti pričaju o svojim posebnim interesima. Većina muškaraca želi da govori o svom poslu, u većina žena o svojoj porodici.

9. *Čitaj.* Nakon nekoliko minuta, kad se ukaže prilika, u razgovoru pređi na duhovnu tematiku. To je prilika da čitaš ili navodiš iz Biblije, u zavisnosti od doma, kulture ili tvoje ličnosti. Mnoge starešine nose sa sobom džepnu Bibliju. Oni je ne vade odmah po dolasku kako nehrišćanima ne bi izgledali previše svetački. Ali se mogu njome poslužiti kad je prikladno.

Možda ćeš reći nekoliko reči o onome što si pročitao, ali ne drži propoved. Komentar ne bi smeo da bude duži od minut-dva. Jednostavno daješ duhovni ton za ono što sledi.

10. *Pitaj.* Pitaj ih za šta ili za koga bi želeli da se moliš? Tako im omogućuješ da iznesu svoje probleme i brige. Jedan od načina je da na listiću u svojoj Bibliji imaš ispisane tekstove Božjih obećanja za posebne probleme koji tište ljude. U tom slučaju pročitaj odgovarajući tekst. Međutim, pazi! Nisi tu da deliš mudre odgovore, nego da pokažeš brigu iz ljubavi.

11. *Moli se.* Ako je prikladno, kleknite. Pozovi decu ili druge da vam se pridruže. Posebno se moli za upravo izrečene potrebe. Do tog trenutka bi trebalo da zapamtiš svako ime i sada se moli za svakoga ponaosob. Ako su prisutni, uključi i one koji nisu vernici. Moli za odsutne članove porodice. Uvek traži blagoslov nad domom.

12. *Napusti dom.* Idi odmah dok još vlada duhovni ton molitve. U većini kultura 30 minuta je dovoljno za posetu. Duže posete prelaze u druženja. Nemoj vernicima dati priliku da pomisle kako njihov starešina nema drugog posla nego da po celi dan sedi i priča. Sa druge strane, nemoj da

provedeš sve vreme sedeći na ivici stolice, kao da jedva čekaš da odeš. Sedi, opusti se, saslušaj, ali samo jedno određeno vreme. Ti si u carevoj službi i moraš da ostaviš utisak da je on i obiman i zahtevan.

13. *Zapiši.* Kad si odmakao od kuće, zapiši imena ukoliko to već nisi učinio. Zaboravi da možeš da zapamtiš i seti se da si sklon zaboravljanju. Zapiši gde su odsutna deca. Zabeleži porodične brige i svoje utiske. Kada se tokom narednih sastanaka ili poseta setiš tih pojedinosti, uveričeš porodicu u svoje iskreno zanimanje.

Savetovanje

Jedan od razloga zašto postoje crkve je da se osiguraju mesta na koja mogu da dođu ljudi koji su u nevolji i da u zajedništvu i brizi vernika nađu snagu i podršku. Vernici tvoje crkve se s vremena na vreme suočavaju sa krizama koje zahtevaju pomoć nekoga spolja dok se ponovo ne priberu. Ove krize mogu da budu posledica gubitka voljene osobe ili žalosti; mogu da budu duhovne, ili u vezi sa odnosima ili ponašanjem. Iako nisi školovan za profesionalnog savetnika, postoje načini na koje im možeš pomoći.

Svi koji su brižni, savetuju i ohrabruju. – Postoje dva razloga zbog kojeg brižni ljudi savetuju i ohrabruju: (1) budući da su brižni i zainteresovani, ljudi dolaze; i (2) budući da su brižni, ne mogu, a da ne pomognu. Isus je u tome bio savršen primer. Kad je video potrebu ljudi, „sažali se nad njima“ (Matej 14,14; Marko 1,41; Marko 6,34). Budući da se očito videlo da je brižan, čak su se i mala deca usuđivala da priđu k Njemu. Jovan 3,1-21 pokazuje kako je Isus u ličnom savetovanju pomogao zato što je bio brižan.

Ne samo što svako ko je brižan savetuje, već je takvo savetovanje obično delotvorno. Iznenaduje istraživanje da su obični ljudi koji su brižni, bilo da su osposobljeni ili ne, od pomoći koliko i većina profesionalnih savetnika. Možda je lični odnos razlog zašto neko dolazi običnom čoveku, a lični odnos pomaže više od profesionalne ekspertize.

Da bi kao starešina bio delotvoran savetnik, ti moraš ne samo da budeš brižan, nego moraš da poseduješ i zdravo rasuđivanje i izuzetnu moć zapažanja. Neki će ti doći zato što im je više stalo do sažaljenja i pažnje nego do pomoći. Ako im se pomogne u rešavanju njihovog problema, više neće imati izgovora da traže tvoje sažaljenje. Brini za njih, ali pokaži svoju brigu i time što ćeš odbiti da im budeš štaka koja će ih sprečiti da hodaju samostalno.

Drugi će doći da traže dopuštenje, a ne pomoć. Tu se krije posebna opasnost za hrišćanske savetnike. Takvi idu od vođe do vođe u crkvi dok ne nađu onoga koji će im biti savest. Kad nađu nekoga ko odobrava ono što žele da učine, spremni su da celog života citiraju tog propovednika ili starešinu kao izgovor za svoje loše ponašanje. Starešine ponekad postaju sentimentalni iz

ljubaznosti, nedostatka stručnosti u savetovanju ili zbog ličnog ega koji traži da za sve moraju da imaju konačni odgovor.

Smernice za savetovanje. – Evo pet smernica koje mogu da ti pomognu u delotvornom savetovanju:

1. *Nauči da slušaš.* Cilj savetovanja nije da rešavaš probleme ljudi umesto njih samih. Tvoj prvi cilj je da pokažeš da si brižan. Slušanje laska. Njime pokazuješ da ih smatraš važnima. Drugi cilj je pomoći im da usmere misli sa emocionalnog na racionalni nivo, kako bi mogli da razborito razmisle o svojim problemima.

Samo po sebi, govoriti je izvanredna terapija. Ono je slično vešanju rublja. Dokle god je mokro rublje natrpano u košarici, teško je videti šta sve imaš. Ali, kad je obešeno na uže, to se lako uoči. Govorenje o svojim problemima pomaže ljudima da ih sortiraju, identifikuju i jasnije vide.

Oklevaj da daš savet. Najbolje ćeš pomoći ne tako što ćeš im reći šta treba da učine, već tako što ćeš im pomoći da sami prepoznaju glavne elemente svog problema, a zatim ih podržiš kad se s njim uhvate u koštac.

Slušanje takođe pojašnjava problem savetniku. Dok govoriš, ne učiš. Kad se previše koncentrišeš na nalaženje odgovora, može se da dogodi da pogrešno razumeš neka od pitanja. Jedna reč koja je u savetovanju po svemu sudeći bolja od svih drugih zajedno jeste reč „da“. Ona pokazuje da slušaš i podstiče govornika da nastavi. Isto tako, povremenim vraćanjem na neke od glavnih tačaka razgovora pokazuješ da slušaš i pomažeš u pojašnjenju problema.

Prihvati sve i nemoj se da šokiraš onim što čuješ. Nemoj da osuđuješ kao što ni Isus nije osudio ženu uhvaćenu u preljubi. Ono što čuješ svakako zadrži za sebe. Ako to ne učiniš, osobe koje savetuješ shvatiće da se ne mogu pouzdati u tebe. A ako u tebe nemaju poverenja, ne možeš ni da im pomogneš.

Saslušaj obe strane. U svakom problemu u vezi sa odnosima nikada nemoj pretpostaviti da je ono što čuješ sa jedne strane potpuno tačno – ili da te osoba namerno laže. Pre će biti da osoba gleda slučaj iz svog ugla. Laskanje izazvano činjenicom da je osoba tebe izabrala za savetnika može da te navede da u svom razmišljanju budeš na njenoj strani. Uostalom, ko god ima zdravog razuma da potraži tvoj savet ne može da bude previše kriv. Nikada ne pretpostavljaj pre nego što saslušaj obe strane.

2. *Usredsredi se na rešenja.* Provedi veći deo svog vremena radeći na rešenjima, a ne na problemima. Ne odobravaj ljudima da se stalno vraćaju na isti problem, a odbijaju da porade na rešenjima. Neki žele da provedu mnogo vremena u okrivljavanju, posebno u bračnim ili drugim situacijama kad su u pitanju odnosi. To ne vredi. Dokle god ne shvate da su odgovorni za svoje lično ponašanje, neće moći da ga poboljšaju. Saosećaj sa njihovim bolima, ali se koncentriši na rešenja.

3. *Pomozi im da izaberu plan.* Ljudi se lakše koncentrišu na rešenja ako vide različite mogućnosti. Pomozi im u izboru najbolje mogućnosti i planiranju njenog ostvarenja. Neki savetnici u takvom trenutku skiciraju pismene ugovore. Tada je tvoja dužnost da ih ohrabriš da ostvare vlastitu odluku. Ako ljudi ne ulože ozbiljan napor da sprovedu svoj plan, pitaj se da li je mudro gubiti sa njima još puno vremena.

4. *Moli se.* Molitva sa ljudima ne može da zameni vreme kad ih slušamo ili s njima razmišljamo o problemu, ali ona treba da bude vrhunac svakog hrišćanskog savetovanja. Molitva usmerava pažnju na najsigurniji, najtrajniji izvor pomoći – na Boga.

5. *Prepoznaj kada treba da se potraži stručna pomoć.* Uputi na drugoga ako nisi dovoljno stručan. Praviti se da si stručnjak za savetovanje, ako zapravo nisi, može da bude ne samo štetno po čoveka kojeg savetuješ, već može da stvori pravne teškoće za tebe i crkvu. Odlučujući hoćeš li ih ili ne uputiti na stručnu osobu, razmotri sledeće činioce: Koliko snažno osoba doživljava ožalošćenost, ljutitost, ljubomoru, krivicu, usamljenost, ogorčenost ili zbunjenost? Da li je osoba toliko svladana ovim osećanjima da ne može normalno da deluje? Ili se radi samo o nemiru sa kojima se osoba bori, dok istovremeno može normalno da deluje? Da li se problem javio nedavno ili se već dugo ponavlja?

Obrati pažnju na neodgovarajuće reakcije kao što su nelogični govor, osećanja koji se ne mogu kontrolisati, zurenje pred sebe ili nepažnja, krajnja potištenost, nesposobnost za donošenje jednostavnih odluka, uverenje da drugi žele da ih uhvate i gubitak kontrole pri jedenju i drugim navikama. To mogu da budu psihički simptomi, pa one koji ih pokazuju treba uputiti stručnom hrišćanskom savetniku ili psihijatru koji je stručnjak za lečenje takvih ozbiljnih stanja.

Verovatno ćeš početi tako što ćeš savet potražiti od svog propovednika. Obojica treba unapred da znate kome u vašoj sredini možete da uputite slučajeve za koje niste kvalifikovani. Uglavnom to možeš da saznaš ako se raspitaš na Odeljenju za mentalno zdravlje u svojoj bolnici.

Vernike uputi stručnjaku, ako si lično previše uključen. Dobro je pravilo da ne savetuje osoba drugog pola. Takvo savetovanje krije podmukle elemente ozbiljne opasnosti. Ne savetuj osobu suprotnog pola u potpuno privatnom okruženju. Koliko privatnosti zahteva savetovanje? Dovoljno da se osigura poverljivost, ali ne toliko da se omogući neodgovarajuća intimnost. Ima trenutaka kad je potrebno da budete sami, ali neko treba uvek da bude u blizini. Dobra mera opreza je da neko, tvoj bračni drug ili drugi starešina, bude sa tobom tokom savetovanja.

Da bi pomogao u crkvenom programu savetovanja, organizuj grupe za podršku u kojima ljudi sa sličnim problemima mogu ne samo da razmene iskustva i potraže rešenja svojih problema, nego i da se mole jedan za drugoga

i međusobno podupiru. Na primer, mogao bi da osnuješ grupu onih koji su ne tako davno izgubili svoje voljene.

Crkva isto tako može da osnuje centar za pomaganje. Korisno je imati priručnu biblioteku sa knjigama i traktatima sa praktičnim informacijama i uputstvima o tome kako da se izide na kraj sa određenim problemima.

Male grupe i njihova služba

Mojsije je organizovao Izrael u grupe po deset (2. Mojsijeva 18). Isus je izabrao grupu od dvanaest učenika i sa njima proveo veći deo svoje službe. Često je podučavao u domovima (Matej 13,36;17,25; Marko 9,33;10,10). Novozavetna crkva je svoje delovanje usredsredila na male grupe: u zajedničkom životu, proučavanju, deljenju, moljenju i uzimanju hrane (Dela 2,42.46). U Delima nalazimo devet tekstova o održavanju hrišćanskog bogoslužnja u domovima.

Elen Vajt naglašava: „Osnivanje malih grupa kao osnove hrišćanskog rada je plan kojeg mi je pokazao Onaj koji ne može pogrešiti. Ako crkva ima veliki broj vernika, neka se oni organizuju u manje grupe koje će da rade ne samo za vernike crkve nego i za one koji ne veruju.“ (*Evangelism*, p. 115)

Deset najvećih mesnih crkava u svetu narasle su do svog sadašnjeg broja zahvaljujući malim grupama. Zapravo, nedostaci velike crkve gube se ako se podeli u male grupe. Zamisli crkvu kao veliki krug. Unutar njega je mnogo manjih krugova koji predstavljaju male grupe. Vernici koji pripadaju jednom od malih retko kad napuštaju veliki krug, Jedan propovednik velike adventističke crkve bio je ugodno iznenađen kad je proučavajući duhovno zdravlje nedavno obraćenih otkrio da nijedan koji je pripadao maloj grupi nije napustio crkvu.

Život tela je u njegovim ćelijama. Ako ćelije umru, umire i telo. Ako su ćelije zdrave, telo napreduje. Kad se ćelije množe, telo raste. Jedna studija o crkvenim pokretima pokazuje da je na svako veliko versko probuđenje uticao slobodan pristup Bibliji i okupljanje vernika u malim, prisnim grupama.

Svrha postojanja malih grupa. – Mala hrišćanska grupa se može definisati kao grupa u kojoj nema manje od četiri ni više od petnaest osoba, koje se sastaju obično u crkvi ili u domu kako bi negovali zajedništvo, proučavali Bibliju i molili se. Primeri malih grupa u crkvi uključivali bi razrede subotne škole, misionijske grupe, grupe koje u domovima neguju biblijsko zajedništvo, molitvene sastanke po domovima, grupe žena koje proučavaju Bibliju, grupe za podršku određenih potreba pa čak i crkveni hor. Vreme sastajanja i vrsta ljudi koji učestvuju u grupi određuju potrebe. Sastanci su po obliku fleksibilniji i ličniji od redovnih bogoslužnja u crkvi.

Naše doba je poznato po pokretljivosti i masivnoj selidbi, Ljudi se odvajaju od porodice i prijatelja. Mnogi odlaze u udaljene gradove. Ključna reč našeg vremena je usamljenost. Mala grupa postaje značajna za porodicu i ispunjava neku posebnu sadašnju potrebu. Ona pomaže strancima da se osećaju prihvaćenima, bez obzira na kulturnu, etičku ili religioznu baštinu. U njoj su voljeni bez obzira na stas ili glas. (U engleskom jeziku igra reči „sin or skin“ – „greh ili boju kože“, prim. prev.)

Male grupe pouzdano stvaraju atmosferu u kojoj njeni članovi mogu da uživaju u korisnom bogoslužjenju i proučavanju Biblije u okruženju koje pruža osećaj pripadnosti. Male grupe su idealna sredina za učenje i lečenje. U malim grupama su individualne potrebe za duhovnim rastom i zajedništvo zadovoljene na način koji je često daleko ličniji od onoga kojeg omogućuje veći skup u crkvi. Kad članovi grupe zajednički proučavaju i mole se, među njima se stvara povezanost koja podstiče na praktičan hrišćanski život.

Neformalna atmosfera u malim grupama čini ih sastancima na koje učesnici lako pozivaju svoje prijatelje i članove porodice koji nisu vernici. Male grupe bi trebalo da budu idealno misionosko sredstvo crkve, a ne da služe isključivo vernicima. Grupe koje ne neguju misionoski duh sklone su samogašjenju.

Male grupe u domu. – Grupe koje proučavaju Bibliju u domu treba da za cilj imaju probuđenje vernika i privlačenje onih koji još nisu vernici. One su izvanredno sredstvo za podsticanje neaktivnih vernika. Istraživanja pokazuju da većina dolazi u crkvu ne toliko iz doktrinalnih razloga, već zato što je za njih dolaženje u crkvu hrišćanski sistem podrške. Na ovaj način većina ljudi prestaje da dolazi u crkvu ne zato što više ne veruju u učenje crkve, već zato što u toj crkvi ne nalaze potrebnu podršku. Jedan od dosad najproverenijih hrišćanskih sistema podrške jesu grupe koje se okupljaju u domu.

U takvim grupama posebno je istaknuto zajedništvo. Mali broj učesnika i domaća atmosfera više podstiču zajedništvo od uobičajene atmosfere u crkvi. Čak i oni koji ne žele da se poistovete sa crkvom osećaju se udobnije u opuštenoj atmosferi grupe koja se okuplja u domu.

Sastanci grupe u domu obično traju sat do sat i po, a čine ih četiri osnovna dela:

1. *Razgovor.* Većina grupa na početku sastanka obično međusobno porazgovara o radostima, blagoslovima i razočaranjima. To je prirodni način za početak sastanka. Tako nestaje napetost, svi se smatraju iskreno prihvaćenima i osećaju toplinu zajedništva. Dijalog je ključ uspeha. Nikome se ne sme dopustiti da dominira grupom.

2. *Proučavanje.* Najbolje je proučavati Bibliju. Grupa se može odlučiti za proučavanje neke biblijske knjige. Vernici tokom sedmice proučavaju sami kod kuće, a o proučenome razgovaraju sa ostalima na sedmičnim sastancima.

Vođa nastoji da dobije odgovore na pitanja kao što su: „Šta pisac kaže u ovom tekstu?“ i „Šta Bog kaže meni ovim tekstom?“

3. *Molitva*. Grupa obično vodi popis potreba za molitvu. Od članova grupe se traži da se u svojim ličnim bogoslužjenjima svakog dana sete jedan drugoga.

4. *Služba ili misionarski rad*. Grupa namerno nastoji da pozove i uključi prijatelje u svoju sredinu.

Male grupe u crkvi. – Naravno, male grupe se mogu sastajati i u crkvi. Na primer:

Grupe subotne škole. Energičan razred subotne škole, ispravno poučen, ima gotovo neograničene mogućnosti za napredovanje dobru. Na nesreću, premalo subotnoškolskih razreda zaista i deluju kao razredi. Nastoj da razredi budu mali i uvežbaj svoje učitelje za vođenje razgovora u vezi sa Biblijom, a ne da samo drže govore. Generalna konferencija poseduje mnogo materijala za podršku rada malih grupa subotne škole.

Seminarske grupe. Ljudi su često skloni dolasku u crkvu nakon venčanja, rođenja deteta, promene stana, rastave, smrti voljene osobe i sličnog. Zato crkva treba da organizuje redovni program seminara koji će privući ljude sa takvim posebnim interesima. Nastoj organizovati seminare za porodični život, za roditelje, za savladavanje određenih teškoća, časove za proučavanje Biblije i niz seminara koji obrađuju telesno, umno i duhovno zdravlje.

Grupe za podršku. Organizuj grupu koja će pružati podršku u području porodičnog ili bračnog života. Razmisli o organizovanju grupa za podršku neoženjenima i neudatima, ženama, muškarcima, starijim ljudima i onima koji se oporavljaju od gubitka voljene osobe.

Organizovanje malih grupa. – Da bi bila uspešna, maloj grupi je potrebno posebno planiranje i organizacija. Prvo, tvoji vernici će hteti da se poistovete sa onim potrebama koje postoje u njihovoj crkvenoj zajednici i da odluče koja vrsta malih grupa može najbolje da ih zadovolji. Na primer, možda postoji potreba da se stvori grupa za podršku novim vernicima, ili grupa koja će se moliti za crkvene službenike, za osnivanjem grupe koja će proučavati Bibliju sa učenicima iz crkvene škole ili za misionarskom grupom koja treba da se prijatelji sa neadventistima.

Kad se odluči kakva je vrsta grupe potrebna, treba izabrati i podučiti odgovarajuće vođe za svaku grupu. Ovo je verovatno najvažniji doprinos propovednika i starešina programu malih grupa. Vođe obično lično pozivaju vernike u svoje grupe. Vođe moraju redovno da se sastaju kako bi proverili napredak svojih grupa i da se uzajamno podupru i ohrabre. Sastanke svake grupe treba najaviti na bogoslužjenju u crkvi.

Pri osnivanju malih grupa u domovima prvi sastanak je obično posvećen pripremom zajedničkog dogovora. On treba da sadrži sledeće:

- Sastajemo se jednom sedmično tokom određenog broja sedmica.
- Prisutni smo na svakom sastanku, osim u slučaju bolesti ili putovanja.
- Za svaki sastanak proučavamo zadano gradivo.
- Sačuvaćemo u poverenju sve što je rečeno.
- Ne dajemo negativne izjave o drugim ljudima ili organizacijama.
- Pozivamo druge u grupu.

Onima koji ne mogu da prihvate dogovor načinjen na prvom sastanku treba omogućiti da se mirno povuku.

Gradivo za male grupe. – U mnogim delovima sveta dostupno je mnoštvo različitog materijala koji može da pomogne tvojoj crkvi u vođenju malih grupa i u uvežbavanju njihovih vođa. Ovaj materijal bi trebalo da bude dostupan preko Odeljenja za crkvene službe u tvojoj oblasti/misiji ili preko hrišćanske knjižare. Knjige ove vrste obično sadrže pomagala za planiranje i vođenje malih grupa, kao i nacrt odgovarajućih biblijskih proučavanja i predmeta za diskusiju. Pažljivom pripremom i organizacijom male grupe mogu da postanu bitan način za razvoj duhovnog života tvoje crkve i sredstvo za stvaranje prijateljstava u tvojoj društvenoj zajednici.

Služba molitve

Prvenstvo molitve. – Žive crkve gotovo bez izuzetka ističu službu molitve. Mnogi naši vernici se bore da održe svoju veru. Molitvom sa njima i za njih, možeš da ih sjediniš sa Nebom i pomogneš im da sačuvaju pouzdanje u Boga.

U Isusovoj službi posrednička molitva je imala središnje mesto. Njegov običaj je bio da provede više sati, dana ili noći moleći za Očevu pomoć za one kojima je služio (Matej 14,23; Marko 1,35; Luka 5,16). Najveće molitve u celome Svetom pismu su one u kojima se On molio za druge (Matej 6,9-12; Jovan 17,b-26). I apostol Pavle je negovao službu posredničke molitve (Rimljanima 1,9; Efescima 1,16; Kološanima 1,3). Apostoli su tražili da crkva izabere đakone koji će pomoći u obavljanju poslova u crkvi, „a mi ćemo u molitvi i službi reći ostati“ (Dela 6,4). Za njih je molitva bila jednako važna kao propovedanje.

U tvom radu, privatno i u domovima tvog naroda, kao starešina moli se za Božji blagoslov, snagu, izlečenje, oprostjenje, mudrost i prosvetljenost svojih vernika. U crkvi koja se zajedno moli stvara se sila. Kad se vernici udruže u molitvi za druge i vide da su dobili odgovor na svoje molitve, crkva biva prožeta novom snagom i živošću.

Molitveni sastanak. – Molitveni sastanci treba da postanu središnji događaj za proslavljanje Boga i zajedništvo u tvojoj crkvi. Elen Vajt je

primetila: „Oni koji se zaista trude da održavaju vezu sa Bogom videće se na molitvenim skupovima.“ (*Steps to Christ*, p. 98)

Možemo razmotriti mnoge načine za jačanje molitvenog sastanka, ali moramo početi sa jednim upozorenjem: kako god planirali ovo bogoslužjenje za sredinu sedmice, na njemu treba dati prvenstvo molitvi. Sazovite ga u prikladnije vreme ili na prikladnijem mestu, ali se molite. Molite se u malim grupama, vodeći računa o popisu za molitvu ili o kutiji za molitvu, ali se molite. Molitveni sastanak je određen za molitvu.

Molitveni sastanak treba da se iz sedmice u sedmicu razlikuje da bi podsticao živost i zanimanje. Međutim, za njegov uspeh bitna su četiri osnovna elementa:

1. *Plan.* „I ovde je potrebno tražiti mudrost kako bi molitveni sastanci bili zanimljivi i privlačni. Ljudi su gladni hleba života. Ako ga nađu na molitvenom sastanku, oni će dolaziti da ga prime.“ (*Testimonies*, vol. 4, p. 70)

Propovednik i starešine su odgovorni za pripremu i vođenje molitvenog sastanka. To može da bude izvanredna prilika za starešinu koji ima potrebne darove da ga vodi namesto propovednika. Često će biti od koristi ako tražimo da vernici odrede vreme i mesto održavanja molitvenog sastanka, predmete proučavanja, redosled službe i drugo.

Održi molitveni sastanak u prikladnoj prostoriji. Mala grupa u velikom prostoru umanjuje prisnost, guši zajedništvo i podrazumeva poraz. Pre dolaska ljudi, u prostoriji treba da bude ugodna temperatura. Neka uđu u dobro osvetljenu prostoriju. Dok dolaze, neka bude muzike – ne smeta ako je i snimljena. Započni na vreme; ne čekaj da svi stignu; počni sa nečim što ne traži prisutnost svih.

Razmisli o održavanju crkvene večeri tokom sedmice. Koliko bi bilo korisno za zaposlene porodice, uključujući i porodicu starešine, kad bi svi večernji programi bili tako organizovani da bi porodice mogle provesti zajedno više večeri. Crkveno veče to omogućuje. Počni sastanak zajedništva rano uveče sa lakom večerom. Za ostatak večeri različiti programi se mogu odvijati istovremeno ili jedan za drugim – molitveni sastanak, Prijatelji prirode, odborske sednice, vežbe hora, rekreacija i drugo.

Možda nije zgodno da uz molitveni sastanak vežete zajednički obed. Međutim, pažljivim planiranjem osmisliceš druge događaje koji će sedmični molitveni sastanak učiniti središnjim događajem u tvojoj crkvi.

Na primer, umesto da se za molitveni sastanak okupe u molitvenom domu neke crkve sastaju se u privatnim domovima, često u domovima starešina. Druge se, prema područjima, mogu podeliti u manje grupe i sastati se u različitim domovima. Postoje mnoge prednosti takvog sastajanja. U manjim grupama stvara se prisnija atmosfera nego u crkvenoj zgradi. To pomaže da se grupe povežu u čvrstu zajednicu. Pripadnici grupe učestvuju slobodnije u manje formalnoj sredini molitvene grupe u domu. I opet je

potrebno brižljivo planiranje da bi za sastanak bili izabrani najpogodniji domovi, da bi bili izabrani i osposobljeni ljudi koji će voditi razne grupe i održati ih duže vreme.

2. *Proučavanje.* Molitveni sastanak obično obuhvata vreme za proučavanje Biblije. Ne zaboravi, ovaj sastanak je više predviđen za poučavanje nego za propovedanje. Izlaganja obično ne bi trebalo da traju duže od 20 minuta. Izgradi svrsishodan plan za vođenje dijaloga.

Molitveni sastanak obično privlači ljude usmerene na proučavanje Biblije. Planiraj seriju na kojoj će se zajednički raspravljati o nekoj biblijskoj knjizi, biblijskom poglavlju, biblijskim osobama, adventističkim verovanjima, proroštvu ili drugome. Održi seminar za proučavanje *Svedočanstava za crkvu* ili neki drugi sličan seminar.

Starešine koje moraju često da propovedaju obično imaju problem da nađu vremena i materijala za svoje propovedi. Reši oba problema povezivanjem molitvenog sastanka sa tvojom propovedi sledeće subote. Najavi glavni tekst svoje buduće propovedi u biltenu ili tokom davanja obaveštenja. Pozovi narod da ga prouči pre molitvenog sastanka. Iznesi na molitvenom sastanku kratku egezezu tog teksta, a zatim traži od malih grupa da u razgovoru zaključe kako se on primenjuje na njihov život. Neka svaka grupa ostalima iznese sažetak svog razgovora. Ovi podaci mogu da ti posluže kao materijal za subotnu propoved.

3. *Podela sa drugima.* Ljude neizbežno privlači svako mesto na kojemu osećaju toplinu zajedništva. Molitveni sastanci treba da obuhvate vreme za svedočanstva, za razmišljanje i za podelu sa drugima. Važno je omogućiti da ljudi ispričaju kako je Bog odgovorio na njihove molitve. Dokaz Božjeg vođstva i sile u životu jednog člana grupe ohrabruje druge i tako jača njihovu veru u Boga.

Elen Vajt naziva molitveni sastanak društvenim sastankom, ali uz to upozorava na zloupotrebu vremena određenog za iskustva: „Duge, dosadne propovedi nisu nigde poželjne, u posebno ne na molitvenim sastancima. Oni koji izlaze napred i uvek su spremni da govore, sprečavaju bojažljive i povučene da iznose svoja iskustva. Najpovršniji imaju obično mnogo toga da kažu.“ (*Testimonies*, vol. 4, pp. 70-71)

Neka iskustva budu kratka i nedavno doživljena. Upitaj: „Šta je Gospod učinio ove sedmice za tebe?“ „Koju ti je molitvu ovog meseca uslišio?“ „Koje si iskustvo u zadobijanju duša imao ove godine?“ Obuzdaj one koji žele voditi glavnu reč, u ohrabri stidljive. Zadađ predmete o kojima će se dati svedočanstvo: omiljeni biblijski tekst, kako si postao hrišćanin, i druge. Ponekad je mudro unapred da zamoliš jednog ili dva vernika, za koje znaš da su nedavno dobili odgovore na svoje molitve, da svoje iskustvo iznesu ostalima. Kad čuješ kako je Bog izbavljao i vodio ljude za koje se tvoja grupa molila, iznesi to na sastanku.

Podstiči iznošenje iskustava koja su u vezi sa drugima. Iskustva u kojima se „ja“ stalno ističe, obično zamaraju. Oni koji svedoče o onome što su učinili drugi pojedinci ili crkva kao celina stvaraju atmosferu zajedništva.

4. *Molitva*. Molitveni je sastanak namenjen molitvi – umesnoj, određenoj, posredničkoj, razumnoj, učesničkoj molitvi. Elen Vajt upozorava na tipični problem molitvenog sastanka: „Njihove su molitve duge i zamarajuće. One zamaraju anđele i narod koji ih sluša. Naše molitve treba da budu kratke i određene. Duge i zamarajuće molitve neka se ostave za klet ako ima ljudi koji upućuju takve molitve. Otvorimo svoja srca Božjem Duhu i on će proterati iz njih svu suvu formalnost.“ (*Testimonies*, vol. 4, p. 71)

Kad si spreman za molitvu, pozovi okupljene da se mole za određene potrebe. Traži od vernika da se više mole za druge nego da iznose lične zahteve. Taktički predloži da ne mole duge, nesuvisle molitve i da to vreme ne smatraju prilikom za iznošenje propovedi ili ličnih jadikovki. Možda će se svima svideti da pripreme popis za molitve koji sadrži imena osoba ili projekata koje bi želeli da se stave pred Boga moleći za pomoć. Ovo je dobar način usmeravanja molitava u grupi.

Načini na koje se moli mogu se razlikovati od sastanka do sastanka. Možete se svi moliti zajedno kao grupa ili podeliti u manje grupe. Možete se moliti u krug ili svako može da se moli kad oseti da je spreman. Ponekad molitve mogu slediti izlaganje teme kao što su proslavljanje, zahvaljivanje, oprostjenje i druge. Nema utvrđene forme za molitvene sastanke; zapravo, što su molitve otvorenije i prirodnije, time su i korisnije.

Društvene aktivnosti

Ljudima je potrebno zajedništvo. Ako ga ne nalaze u crkvi, potražiće ga na drugom mestu. Svaki vernik koji sa gledišta društvenosti dugo ostane izvan crkvene porodice, verovatno će osetiti i određenu duhovnu otuđenost. Vernik treba da oseti da je društveno prihvaćen pa da se uključi i bude koristan u određenoj crkvenoj grupi. Zbog toga tvoja crkva treba da organizuje aktivnosti i programe koji podstiču osećaj pripadnosti i međusobno povezuju vernike.

Ljudi su četvorodimenzionalna bića. Crkva je zainteresovana za njihov razvoj, ne samo duhovan i umni već i fizički i društveni. Društveni događaji pomažu takvom uravnoteženom razvoju. Crkva takođe nastoji da održi ravnotežu između mladih i starih. Njih, možda, neće uvek da privuče isti događaj, ali i jednima i drugima su potrebni društveni programi. Nikada ne smemo zanemariti naše mlade, ali ne smemo zapostaviti ni starije. Mnogi su sami i gotovo da nemaju druge prilike za druženje osim one koje pruža crkva.

Društveni sastanci pomažu da upoznaš svoj narod. Ljudska narav se pokazuje drugačijom u nekoj društvenoj prilici nego na bogoslužju u crkvi. Druženje i događanja u crkvi privlače porodice i prijatelje vernika.

Trebalo bi da postoji odbor za druženje koji će da planira i sprovesti aktivnosti za društveni napredak crkvene porodice. Aktivnosti mogu da budu: izleti, igre, zajednički obedi, šetnje, logorovanja tokom vikenda, boravak u crkvenim domovima za odmor, grupno pevanje i drugo. Takvi događaji okupljaju crkvenu porodicu na prijateljski, opuštenu način pa ljudi mogu da upoznaju jedni druge i da razviju prijateljstva.

Neki vernici su vrlo otvorene osobe koje se lako upoznaju i sprijatelje sa drugima. Drugi u crkvenoj porodici su tihi i povučeni. Pomozite prvima da svoju društvenost vide kao duhovni dar kojeg treba da upotrebe u služenju drugima i u podsticanju da se uključe u crkvene društvene aktivnosti.

Druženja omogućuju razmenu iskustava, a razmena iskustava povezuje. Kada ljudi nešto zajedno rade, oni stvaraju zajedničke uspomene koje ih međusobno povezuju.

ZA LIČNO PROUČAVANJE

Ljubavi i jedinstvo su zahtevi hrišćanstva. Jedinstvo osnažuje crkvu a hrišćanska ljubav stvara jedinstvo uprkos razlikama.

✓ **DOK ČITAŠ** poglavlje, napravi plan kojim možeš da se poslužiš prilikom posećivanja. Takođe zapazi kako trebalo da izgleda mala grupa. Šta bi mogao da učiniš da bolje izađeš u susret potrebama drugih?

SAZNAJ:

- *Posećivanje, lično savetovanje, male grupe, služba molitve i druženje korisni su načini za negu tvoje crkve*
- *Posećivanje vernika pomoći će ti da budeš bolji vođa i da bolje služiš u svom okruženju. Posećivati se može pre odlaska na bogoslužjenje, u vreme i nakon njega. Ova služba se može vršiti telefonom ili posetom u domu.*
- *Za delotvorno posećivanje potrebno je pažljivo planiranje i priprema. Kad posećuješ, služi se dobro promišljenim planom, pa ćeš biti delotvorniji.*
- *Savetovanje obuhvata: slušanje, naglasak na rešenju problema, pomaganje toj osobi da izabere neki plan, molitvu i sposobnost da se prepozna kada da se osobi preporuči obraćanje stručnjaku. Da bi u savetovanju bio delotvoran, moraš da pokažeš ne samo da si zainteresovan da pomogneš, već ti treba i zdravo rasuđivanje i izuzetno zapažanje.*

- *Vrednost malih grupa poznata je još iz vremena kada je Mojsije vodio Izrael kroz pustinju.* Takve su grupe glavni oslonac crkava koje danas brzo rastu.
- *Male grupe su delotvorne jer zadovoljavaju niz potreba, kako pojedinca tako i cele crkve.*
- *Vitalni delovi svake male grupe su razgovor, proučavanje i molitva.* Da bi bile uspešne, malim grupama je potrebno posebno planiranje i organizacija.
- *Planiranje, proučavanje, razgovor i molitva četiri su osnovna sastojka molitvenog sastanka.*
- *Za crkvu su bitne društvene aktivnosti, jer okupljaju porodice i pružaju vreme za druženje (međusobno približavanje) i službu.* Ljudima je potrebno zajedništvo; ako ga ne nalaze u crkvi, potražiće ga na drugom mestu.

NAUČI:

1. Zašto je posećivanje u domu bitno za tvoje vernike?

Kakvu korist ti nalaziš u tome?

2. Nabroj sedam elemenata koji treba da sačinjavaju posete:

1)	5)
2)	6)
3)	7)
4)	

3. Koja su dva razloga zbog kojih brižna osoba kojoj je stalo savetuje druge?

- 1)
- 2)

4. Kakva je razlika između malih grupa koje se okupljaju u domu i malih grupa koje se okupljaju u crkvi?

U čemu su slične?

5. Koji je prvi, a koji drugi korak u planiranju male grupe?

6. Ljudi su četvorodimenzionalna bića i crkva treba voditi računa o njihovom razvitku. Navedi ove četiri dimenzije:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

URADI:

1. Sa svojim propovednikom i drugim starešinama izradi program poseta. Kakav će pristup biti najdelotvorniji?

Nabroj nekoliko saveta o načinu obavljanja poseta:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

2. Na koje načine tvoja crkva može savetovanjem da zadovolji potrebe ljudi? Kojim će se pristupom poslužiti tvoja crkva?

3. U kojim službama male grupe već deluju u tvojoj crkvi?

4. Osmisli kreativne načine za poboljšanje molitvenih sastanaka. Možda pomoću malih grupa koje se okupljaju u domu, porodičnih večeri, novim rasporedom, nečim drugim.

5. Šta tvoja crkva može da učini na društvenom području kako bi ojačala svoje zajedništvo?

ZA GRUPNO PROUČAVANJE

1. Kako mogu posećivanje, podrška, male grupe, služba molitve i društvene aktivnosti da pomognu u brizi za tvoje vernike?
2. Zašto je za starešinu važno da potraži one kojima je potrebno ohrabrenje?
3. Jesi li se ikada tokom poseta držao određenog plana kako bi bio delotvorniji?

Što može da bude deo tog plana i zašto?

4. Jesu li male grupe deo službe tvoje crkve? Zašto?

Što su po tvom mišljenju neki od ključeva za uspešne male grupe?

5. Održava li tvoja crkva molitvene sastanke?

Kojim bi kreativnim načinima poboljšao molitveni sastanak?

STAREŠINA I BOGOSLUŽENJE

Razumljivo je da u odsutnosti propovednika starešina bude odgovoran za vođenje subotnog bogoslužnja. Upravo zato je potrebno ga poznać. Šta je zapravo bogoslužnje?

Mnoge crkve su godinu za godinom, deceniju za decenijom imale isti raspored bogoslužnja, davale ista obaveštenja, pevale iste pesme i molile na isti način. Kao voditelji bogoslužnja trebamo da poštuemo razlike u načinu bogoslužnja kada su one posledica razlika u postojećim kulturama, ali smo skloni strahovanju da se naše bogoslužnje ne prilagodi savremenim promenama u društvu.

Istorija pokazuje da je crkva ponekad izgubila uticaj jer nije izvršila promenu, ali je isto tako stradala kad su ljudi postali toliko opsednuti promenom da su propustili da sačuvaju jasne ciljeve bogoslužnja.

Svrha bogoslužnja

Bogoslužnje je susret sa Bogom. – Hrišćansko bogoslužnje okrenuto je ka Bogu. Dok bogoslužnja širom sveta mogu da imaju različite oblike i koriste različite simbole, izražaji bogoslužnja, javnog ili privatnog, istinski su samo ako vode ličnom susretu sa Bogom. Svakom pravom bogoslužnju središte je Bog.

Budući da je bogoslužnje susret sa Bogom, treba mu uvek prići smisleno i sa molitvom. „Od svetosti koja je bila obeležje zemaljskog Svetišta hrišćani mogu da nauče kako treba da se odnose prema mestu na kojem se Bog sastaje sa svojim narodom...

Dom je svetište za porodicu, a klet ili priroda najpovučenije mesto za lično bogoslužnje; ali molitveni dom je svetište za crkvu. Treba da postoje pravila o vremenu, načinu i mestu bogoslužnja. Prema onome što je sveto, što se odnosi na bogoslužnje, ne sme se postupati nebriljivo i nemarno...“

Nadahnuo pero nastavlja da opisuje atmosferu nužnu za bogoslužnje: „Ako vernici dolaze na mesto bogoslužnja sa pravim poštovanjem prema Gospodu, svesni da se sada nalaze u Njegovom prisustvu, onda će u

tišini biti prijatne rečitosti. Šapat, smeh i razgovor, koji ne moraju biti grešni na nekom običnom poslovnom mestu, ne smeju se odobriti u domu gde se slavi Bog. Um treba da se pripremi da sluša Božju Reč kako bi ona imala pravu težinu i odgovarajući uticaj na srce.“ (*Testimonies*, vol. 5, pp. 491, 492)

Bogoslužnje uključuje obožavanje. – Isus je rekao: „Bog je Duh; i koji mu se mole, duhom i istinom treba da se mole.“ (Jovan 4,24) Pravo bogoslužnje je tako više zaokupljeno stavom kojim pristupamo bogoslužnju nego formom ili redosledom kojim se ono odvija. To je razlog zašto vreme posvećeno bogoslužnju treba da omogući iskazivanje obožavanja: vreme da sa strahopoštovanjem osetimo Njegovu veličinu i moć (Psalam 95,3-5; Jovan 4,19-26). Takvo obožavanje će biti izraženo pesmom i molitvom (Psalam 95,1; 96,1-6). Ono potvrđuje Božju dobrotu, prepoznaje Njegovu dostojnost (Otkrivenje 4,11) i klanja se Njegovom prisustvu (Psalam 111,9; Jevrejima 11,28). Kad je Hristos središte našeg bogoslužnja, iz nas će poteći hvala i zahvaljivanje (Psalam 33,1-3; 35,2; Efescima 5,13; 2. Korinćanima 4,15; Otkrivenje 15,3).

Previše je adventističkih vođa bogoslužnja zajedno sa svojim vernicima vaspitano da isključe osećanja. U pravu smo kad se protivimo preteranoj osećajnosti. Ali mi se ne smemo toliko bojati osećanja da se bojimo osećanja uopće. Mi pogrešno pretpostavljamo da branimo svoje pionire ako branimo samo ono što je formalno i izuzetno racionalno. Bogoslužnje prvih adventista sedmog dana obilovalo je sa daleko više osećanja nego što ih danas ima u mnogim našim crkvama.

Bogoslužnje uključuje objavljivanje. – Bogoslužnje je vreme za objavljivanje Božje Reči. Ono obuhvata proučavanje Boga, a posledica proučavanja Boga jesu ljubav i radost što Ga bolje poznajemo. Ono je vreme za podsećanje kako je Bog u prošlosti vodio svoj narod (1. Korinćanima 10,11), za uzdizanje Hristovog krsta (Jovan 14,15;12,32), za doživljavanje osećaja poslanja u saznanju da zahvaljujući prisutnosti Duha i Njegovim darovima možemo proslaviti Boga životom i službom (Jovan 14,16.17.23; Rimljanima 12,1; Luka 10,27).

Bogoslužnje uključuje obnovu. – Formalno bogoslužnje bi se moglo uporediti sa osobom koja se obukla za izlazak, ali nikako da pođe. U takvom bogoslužnju su svi različiti delovi bogoslužnja pažljivo pripremljeni, ali se u suštini ništa ne događa.

Bogoslužnje treba da dovede do obnove. Ono obuhvata razmatranje, molitvu i duboko razmišljanje (Matej 6,9; Efescima 6,18; Luka 21,36). Ono je vreme za pokajanje i traženje Hristovog oprostjenja (Isaija 57,15; Dela 2,38; Luka 5,32). Vreme za doživljavanje celovitosti i mira u Isusu (Psalam 46,10; Matej 11,28-30; Jovan 10,10; 14,27; 1. Solunjanima 5,23). Delotvornost bogoslužnja se najbolje određuje obnovljenim posvećenjem službi zadobijanja duša. Oni koji su stvarno došli da se poklone Bogu, odlaze da služe.

Zajedničko bogoslužjenje je zajednički susret sa Bogom

Bogoslužjenje uključuje zajedništvo. – Iako kao pojedinci možemo lično da se poklonimo pred Bogom, zajedničko okupljanje crkve na bogoslužjenje od najveće je važnosti za održavanje snage Hristovog tela. Isti Bog koji u Isusu Hristu svakoga od nas prima kao svoje dete, poziva nas da se ujedinito sa ostalim vernicima u bogoslužbenu zajednicu. „Ne ostavljajući skupštine svoje, kao što neki imaju običaj, nego jedan drugoga svetujući, i toliko većma koliko vidite da se približuje dan sudni“ (Jevrejima 10,25) „Reč Hristova se bogato useli među vas, u svakoj premudrosti učeći i svetujući sami sebe sa psalmima, pojanjem i pesmama duhovnim.“ (Kološanima 3,16)

Uzajamno davanje i uzimanje na javnom bogoslužjenju osnažuje lični hrišćanski razvoj. Vernicima je potrebno uverenje da ih Bog prima i ljubi, a to, oni koji vode bogoslužjenje, često mogu pokazati ponašanjem. Ljudima je osim toga potrebno zajedništvo drugih vernika, osećaj pripadnosti crkvenoj porodici.

Hladna, formalna atmosfera u crkvi može da umrtvi uticaj bogoslužjenja i ljude otera iz crkve. Zato je dobro izabrati prijateljski raspoložene vernike koji će na ulazu u crkvu dobrodošlicom dočekivati one koji dolaze na bogoslužjenje. Starešine, zajedno sa drugim crkvenim vođama, treba da primete one koji se možda osećaju odvojenima od ostalih vernika. Ohrabri svoje vernike da otvoreno primaju sve koji sa njima dolaze na bogoslužjenje. Niko, bio vernik ili posetilac, ne bi smeo otići sa bogoslužjenja u da nije primljen dobrodošlicom.

Bogoslužjenje uključuje učestvovanje. – Pojačaj osećaj zajedništva u svojoj crkvi podsticanjem vernika da učestvuju u bogoslužjenju. Učestvovanje treba da obuhvati pevanje, molitvu, prilaganje darova ili vreme razmene iskustava. Vernike možeš pozvati da učestvuju u naizmeničnom čitanju biblijskih tekstova. Deca mogu da izađu pred propovedaonicu da čuju priču za njih. Vernike možeš da ohrabriš da se uključe u hor i druge muzičke grupe.

Nakon krštenja novim vernicima može da se uputi posebna dobrodošlica u crkvu. Na sličan način crkva treba dobrodošlicom da primi vernike koji su ispisnicom preneli svoje članstvo. Još jedan način da vernicima pokažemo koliko je crkvenoj porodici do njih stalo jeste sećanje na godišnjice, rođendane i druge posebne događaje.

Bogoslužjenje zaslužuje planiranje. – Uspešno bogoslužjenje nije plod slučaja. Bogoslužjenja ne smeju postati rutinska. Budući da su plod koordinacije aktivnosti i talenata mnogih ljudi, moraju biti dobro isplanirana. Radio i televizija su okružili našu zemaljsku kuglu pa su dostupni većini naših vernika. Programi sa ovih mas-medija detaljno se planiraju i pedantno organizuju. Ljudima smeta i postiduje ih kad to nije slučaj sa bogoslužjenjem.

U nekim velikim crkvama odbori za bogoslužjenja saraduju sa propovednikom u planiranju i pripremi bogoslužjenja. U drugim crkvama

bogoslužbene programe koordinira odbor starešina koji se redovno sastaje sa propovednikom.

Pre svakog bogoslužjenja, one koji učestvuju treba obavestiti o njihovoj dužnosti i dati im dovoljno vremena za pripremu. U saradnji sa propovednikom crkve i drugim starešinama pripremi raspored sa imenima osoba odgovornih za pojedine tačke bogoslužjenja. Raspored bogoslužjenja treba da dobiju svi koji izlaze za propovedaonicu.

Planiranje podrazumeva i nastojanje da samo osobe koje za to imaju odobrenje propovedaju ili vode bogoslužjenje. Osobe koje su isključene iz crkve ili propovednici koji su otpušteni iz propovedničke službe ne mogu da vode bogoslužjenje. U odsutnosti propovednika kao starešina odgovoran si za poštovanje ovog pravila.

Delovi bogoslužjenja

„Naš Bog je nežni, milostivi Otac. Bogoslužjenje ne bi smelo da se smatra nekom žalosnom, otužnom službom. Trebalo bi da nam predstavlja uživanje da se poklonimo Bogu i učestvujemo u Njegovom delu.“ (*Steps to Christ*, p. 103) Prema tome, samo bogoslužjenje i vođstvo bogoslužjenja treba da ostavi prijatan utisak. Ali, kako da se bogoslužjenja u crkvi učine prijatnijim i smislenijim?

Ne postoji propisan redosled ili oblik subotnog jutarnjeg bogoslužjenja. Pa ipak, postoje određeni elementi, osim propovedi, koji doprinose značaju bogoslužjenja i treba ih prilikom planiranja službe imati na umu. U nastavku slede objašnjenja pojedinih bogoslužbenih elemenata. Oni mogu ići bilo kojim redom koji se smatra prikladnim za delotvorno bogoslužjenje.

Muzika. – Izvedena sa ukusom, muzika ima neodoljiv uticaj na uzdizanje srca k Bogu. Ona je deo bogoslužjenja jednako kao i molitva. Zapravo, duhovna iskustva koja su zapisali hrišćanski kompozitori himni i pesama postaju molitve vernih dok ih pevaju.

Izaberi među svojim vernicima odgovarajuću osobu ili osobe za planiranje muzike za bogoslužjenje. Traži od njih da, kad god je moguće, usklade temu muzike sa temom propovedi. Treba da se uključi i vokalna i instrumentalna muzika, ako je na raspolaganju. Vodeći računa o svojoj kulturi, postaraj se za uključivanje instrumentalne muzike koja će pomoći u stvaranju atmosfere bogoslužjenja. Iako nekim vernicima više odgovara samo melodija koja će ih povesti bliže Bogu, mnogima su potrebne reči. Zato, uopšteno govoreći, vokalna muzika ima prednost nad instrumentalnom.

Horovi su veliki blagoslov na bogoslužjenju, ali ne smeju da zamene zajedničko pevanje. „Retko kad samo nekoliko njih treba da peva. Sposobnost

pevanja je uticajan dar i Bog želi da ga svi neguju i upotrebe na slavu Njegovog imena.“ (*Evangelism*, p. 504)

Obaveštenja. – Vreme davanja obaveštenja može na bogoslužjenju da izazove dilemu. Crkvene vođe mogu da zaključe da nemaju podršku ako im se uskrati najava njihovih programa. Vernici, sa druge strane, mogu smatrati da iznošenje obaveštenja ometa njihovo bogoslužjenje.

Dobro je da se obaveštenja napišu. Ako objavljujete bilten, koristi ga. Neki ne mogu da imaju biltene, a drugi su odlučili da ih nemaju kako bi u bogoslužjenje uneli više spontanosti. Ako je moguće, nađi način da se obaveštenja daju u pisanom obliku. Dobro je pravilo: kada se radi o informaciji, napiši je, a kada se radi o nadahnuću ili naglašavanju, govori.

Dobar vođa bogoslužjenja može da osveži obaveštenja. Neka obaveštenja stvaraju atmosferu topline i zajedništva. Učini ih delom života crkve. Nazovi ih drugačije, na primer: vreme za druženje, prilike za službu Bogu, Carevi poslovi i slično.

Poziv na veličanje Boga. – Svrha pozivanja na veličanje Boga jeste da se podstakne narod na bogoslužbeno ponašanje i stav. Za one koji idu za propovedaonicu držanje i ponašanje o kojem je reč treba da započne pre izlaska na podijum. Organizovanje i podela dužnosti za propovedaonicom treba da se obavi brzo, a preostalo vreme pre početka bogoslužjenja provede u molitvi. Dobro je da su tada prisutne sve starešine, čak i kad ne služe za propovedaonicom.

Poziv na veličanje Boga obično se upućuje nakon što su vođe bogoslužjenja zauzeli mesta na podijumu. Pozivajući vernike na proslavljanje Boga, jedna od osoba za propovedaonicom može pročitati neki tekst, najaviti tihi ili javnu molitvu, ili kazati nekoliko reči o prednosti bogoslužjenja. Verni mogu da učestvuju tako što će da pevaju odgovarajuće pesme ili da se pridruže u litaniji. (Litanija je naizmenično čitanje prilikom kojeg vođa čita ili izgovara određen tekst, a prisutni uzvraćaju izgovarajući iste ili neke druge, već određene reči. – prim. prev.)

Nije dobro da se počne bogoslužjenje tako što će govornici da izađu za propovedaonicu i kleknu, a da crkva nije ni svesna da je bogoslužjenje započelo. Jedno rešenje je da vernici ustanu kada grupa koja služi izađe na podijum. Ako nema hora, vernici mogu tiho da pevaju odgovarajuću pesmu, kao što je, na primer „Videti želim ja Isusa moga“, i na taj način da se posvete u pesmi dok propovednici kleče i sebe posvećuju u molitvi.

Analiziraj početak vašeg bogoslužjenja. Da li delotvorno priprema narod za veličanje Boga? Ako ne, pokušavaj dok to ne ostvariš. (U ovom odeljku najčešće se koristi engleska reč *worship* koja znači sâmo bogoslužjenje – obavljanje verskog čina, ali i: poštovati, diviti se, obožavati, klanjati, moliti se Bogu. – prim. prev.)

Molitva. – Molitva kao deo bogoslužjenja podrazumeva obraćanje Bogu u ime naroda. Može se smatrati najznačajnijim delom bogoslužjenja. Mnogo češće nego propovednici, prvu molitvu na subotnom bogoslužjenju imaju starešine. To je jedan od najznačajnijih zadataka koji ti je poveren i zaslužuje da ga dobro naučiš.

Klečanje je najpoželjniji stav prilikom molitve, a budući da je molitva otvaranje srca Bogu kao prijatelju, stanje srca i uma je važnije od položaja koljena. Stav u molitvi je važan, ali samo simbolično. Sveto pismo savetuje: „Razderite srca svoja, a ne haljine svoje!“ (Joilo 2,13) Bog smatra unutrašnje izražavanje važnijim od spoljašnjeg. Oholost, koja svoju odeću smatra previše skupocenom, a naša kolena previše nežnima za klečanje pred Stvoriteljem, dokaz je tragičnog nepoštovanja. Isto tako iskazujemo nepoštovanje ako zbog svoje oholosti ostajemo u duši uspravni, a spolja gledano klečimo.

Sastavi unapred svoju javnu molitvu. U molitvi treba imati na umu sedam elemenata. Nisu svi neophodni u svakoj molitvi, ali pri sastavljanju svoje molitve povedi računa o njima. Njihov poredak je značajan, zasnovan na pravilu da prvo treba da iskažemo poštovanje prema Bogu, a onda sve srediti sa Bogom pre nego što od Njega išta tražimo.

1. *Oslovi Boga.* Ne zaboravi, Božje je ime sveto. Izgovori ga na početku svoje molitve, ali ga ne ponavljaj bez razloga.

2. *Daj hvalu.* Slavi Božje ime, zahvali Mu za ono što je učinio.

3. *Pokajanje.* Moli Boga da oprostí ono što se u prošlosti dogodilo.

4. *Posvećenje.* Moli za Njegovu snagu u budućnosti. Predaj Mu se pre nego što od Njega nešto zatražiš.

5. *Opšte posredovanje.* Posreduj za Božje delo, vodstvo crkve u svetu, za svoje vernike, uključujući mlade i stare, roditelje, bolesne, obeshrabrene i druge.

6. *Posebne molbe.* Ne zaboravi na posebne molbe tokom molitve; moli se za sam sastanak i za govornika.

7. *Zaključak.* Završi potvrdom prava kojim pristupamo prestolu milosti: U Isusovo ime.

„Za običnu molitvu dovoljne su jedna ili dve minute.“ (*Testimonies vol. 2*, p. 581) Molitve znaju biti dugačke ne toliko zato što imamo mnogo toga da kažemo, već zato što svaku stvar kažemo od početka, od kraja i onda opet od sredine u oba pravca. Ove sklonosti ćemo se rešiti ako budemo u mislima imali redosled nalik ovom koji je upravo naveden.

Darovi. – Prilaganje darova je temelj bogoslužjenja. Poziv na darovanje treba da bude kratak, razborit i povezan sa veličanjem Boga. Njime se pruža izvanredna mogućnost za pouku o osnovnim hrišćanskim pojmovima samoodricanja, žrtve i pouzdanja. Stoga poziv na darovanje mora da istakne duhovnu pobudu, ali istovremeno i da objasni novčanu potrebu. Njime treba

reći zašto dajemo novac i za koje potrebe će da se upotrebi. Ako je duhovno motivisan i osvedočen o praktičnoj potrebi, narod će dati.

Služba za decu. – Jedna od značajnih potreba je da se odrede delovi bogoslužjenja prilagođeni deci. Treba li im posvetiti posebno vreme? Neki to smatraju obaveznim jer tako pokazujemo deci da nam je do njih stalo. Drugi smatraju da decu treba imati na umu za sve vreme bogoslužjenja, a ne samo da im se da mali deo kao da se preostalo bogoslužjenje na njih ne odnosi.

Jedna mogućnost je da se deo vremena u propovedi odvoji za priču posvećenu deci. Za slušanje priče deca izlaze i zajedno sedaju pred propovedaonicom. I ona i vernici uživaju ako je sve kratko i zanimljivo. Za to vreme na podijumu sa njima sede učesnici programa bogoslužjenja. Time se pokazuje zanimanje crkvenih vođa za decu, a pripovedaču pomaže u nadziranju.

Drugi dobar način je promena šeme programa. U jednoj prilici treba pričati priče, a u drugoj uključiti decu na različite načine:

- Pripremi listu sa pitanjima koja se odnose na propoved sa molbom da napišu odgovore.
- Posveti deci ilustracije koje iznosiš u svojoj propovedi.
- Povedi dete za propovedaonicu da pročita biblijski tekst ili izgovori blagoslov.
- Planiraj subote kada će celo bogoslužjenje biti u vezi sa decom; možda za Dan hrišćanskog vaspitanja ili Dan prijatelja prirode.

Šta god činio, zamisli svoje bogoslužjenje tako da deca u tvojoj crkvi odrastu u uverenju da je bogoslužjenje lep doživljaj i da je pripremljeno za njih.

Čitanje biblijskog teksta. – Sveto pismo je središte hrišćanskog bogoslužjenja. Isus je otpočeo svoju javnu službu u Nazaretu čitanjem iz Pisma (Luka 4,14-21). Pavle je zahtevao da se njegove poslanice čitaju po crkvama (Kološanima 4,16; 1. Solunjanima 5,27).

Tekstove treba birati prema značaju tog dana. Na nesreću, vernici retko kad vide ovu povezanost. Neke vođe bogoslužjenja izostavljaju posebno čitanje Svetog pisma i pozivaju vernike da za vreme propovedi otvore Bibliju, a možda i glasno da pročitaju neke tekstove. Za takav pristup potrebno je da u klupama budu Biblije kako bi svi mogli da čitaju iz istog prevoda.

Dobro pripremljeno čitanje biblijskog teksta može da ostavi snažan utisak. Kada su leviti služili „čitahu knjigu, zakon Božji, „ i „, plakaše sav narod slušajući šta govori zakon.“ (Nemija 8,8.9).

Pozovi prisutne na učestvovanje. Upotrebi naizmenično čitanje (litaniju). Menjaj osobe koje čitaju iz Svetog pisma i tako pokaži raznolikost u tvojoj crkvi; muško-žensko, mlado-staro, one u braku - one van braka, različite etničke grupe. Snimi čitanje biblijskog teksta vernika koji ne može da dolazi u

crkvu i pusti snimak subotom. Pripremi ilustrovano čitanje Svetog pisma. Mnoge psalme moguće je ilustrovati slikama iz prirode, itd.

Javno svedočanstvo. – Ponekad je dobro pozvati vernike da na bogoslužnju ispričaju neki događaj iz svog života u kojem ih je Bog vodio na poseban način. Posebno su korisna svedočanstva koja pokazuju kako je verniku pomogla služba drugog vernika. Takva svedočanstva su javna demonstracija Božje sile i delovanja usred crkvene porodice.

Verovatno nećeš, a možda nije ni mudro, uključiti sve gore navedene mogućnosti u bogoslužnje svake sedmice. Vernici vole da postoji temeljna jednakost bogoslužnja, ali isto tako vole malo promene, nešto drugačije i posebno. Zato u svom planiranju razmisli o svim ovim mogućnostima, ali njihovim uključivanjem u bogoslužnje unesi povremeno malo raznolikosti. U protivnom tvoja bogoslužnja će biti ili preduga ili će preostati premalo vremena za propoved koja mora da ostane srž adventističkog bogoslužnja.

Redosled bogoslužnja

Bogoslužnja ne samo što treba da obuhvate prave delove ili elemente nego oni moraju ma imaju i svoj redosled. „Jer Bog nije Bog nereda, nego mira... Samo sve neka bude pristojno i uredno!“ (1. Korinćanima 14,33.40, – Čarnić) Svaki deo bogoslužnja mora da bude povezan sa celinom, i kulminirati u odgovoru, reakciji vernika. Treba ga planirati tako da se razvije i dovede do predanja.

Učestvovanje vernika. – Bogoslužnje nije čin za gledaoce. Skloni smo da zaključimo kako bogoslužnje podrazumeva propovednika kao glumca, Boga kao šaptača, a vernike kao publiku. Ali, pravo bogoslužnje zapravo obuhvata vernike kao glumce, propovednika kao šaptača i Boga kao publiku. „Veći se deo javnog bogoslužnja sastoji od slavljenja i molitve i svaki Hristov sledbenik treba da se uključi u takvo bogoslužnje.“ (Ellen White, in *Signs of the Times*, June 24, 1886.)

Prema ovome, za svakoga ko je na bogoslužnju ono mora da bude događaj u kojem i on učestvuje. Svaki vođa bogoslužnja dužan je da ga planira tako da vernici ne samo učestvuju u pravoj srazmeri nego da to čine i u pravim razmacima. Drugim rečima, učestvovanje vernika ne treba da bude nagomilano u jednom delu bogoslužnja, nego planski podeljeno na celokupno bogoslužnje.

Jutarnja molitva, prikupljanje darova, pa čak i slušanje propovedi, treba da pruže priliku za učestvovanje. Međutim vernici obično najaktivnije učestvuju na sledeća dva načina:

1. *Pevanje.* Vernici ne samo što učestvuju u pevanju pesama već mogu da pevaju i za početak, kao odgovor na molitvu i na blagoslov. Delotvorna je

pesma koja se peva za vreme prikupljanja darova. Postoji više pesama koje su prikladne za ovakve prilike.

Za zajedničko pevanje koristi vreme između subotne škole i službe Božje. Ponekad ovo pevanje može da vodi mala grupa pevača sa pesmama, bilo iz crkvene pesmarice ili iz drugih izvora.

2. Litanija (naizmenično čitanje). Naizmenično čitanje je prikladno za poziv na veličanje Boga, za čitanje Pisma, za posvećenje dara ili kao odgovor na propoved. Tekst možeš da staviš u bilten ili se može čitati iz crkvene pesmarice, ali središnje mesto Biblije na bogoslužju se ističe ako narod čita neposredno iz Biblije. Međutim ovo zahteva malo uvežbavanje vernika kao i nabavku Biblija za crkvu kako bi se svi mogli služiti istim prevodom. Čitanje se može podeliti na mnogo različitih načina: voditelj, žene, muškarci, pevački zbor, leva strana, desna strana, galerija, svi ili drugačije.

Primeri rasporeda bogoslužnja. – Preporučujemo dva primera rasporeda. Crkveni pravilnik sadrži još nekoliko primera.

DUŽI OBLIK:

Uvod	Instrumentalna muzika ili zajedničko pevanje.
Početak	Crkveni hor, instrumentalna muzika ili zajedničko pevanje.
Poziv na veličanje Boga	Mogu učestvovati vernici
Doksologija	Nije potrebna ako je crkva pevala za početak.
Prizivanje	(Božje prisutnosti)
Pesma hvale	
Molitva	
Dobrodošlica i obaveštenja	Možeš uključiti i misionско odeljenje. Možda obaveštenja želiš da daš ranije, ali neće biti prisutna cela crkva. Druga mogućnost je da se obaveštenja iznesu neposredno pre molitve i da se ovaj deo završi sa zahtevima za molitve. Negde se mogu uključiti iskustva i razgovori u vezi sa zadobijanjem duša, bar povremeno. To možemo da učinimo za vreme davanja obaveštenja ili za vreme prikupljanja darova.
Prikupljanje darova	Ako prikupljanje darova ne privlači pažnju crkve, upotrebi ovo vreme za svedočanstvo i razgovore ili pozovi decu da izađu pred propovedaonicu radi priče. Crkva može da peva dok se dar donosi pred propovedaonicu i blagosilja, i tako istakne da je davanje čin veličanja Boga.

Biblijski tekst

Muzika Posebna muzička tačka ili zajednička pesma pre propovedi.

Propoved

Pesma poziva ili posvećenja

Blagoslov Odgovara hor, muzički instrument ili crkva.

Instrumentalna muzika

KRAĆI OBLIK:

Uvod Crkva stoji u tihoj molitvi ili peva dok govornici kleče.

Pesma Crkva ostaje stajati.

Molitva Uključuje prizivanje Božje prisutnosti.

Obaveštenja Mogu obuhvatiti i misionske aktivnosti.

Prikupljanje darova

Propoved

Blagoslov

Nemoj se držati nekog rasporeda samo zato što se to očekuje, nego zato što omogućuje delotvoran susret sa Bogom. Bogoslužjenje je susret.

Propovedanje

Propovedanje je po tradiciji i svrsi stožer adventističkog bogoslužjenja. Svaki starešina ne mora da bude propovednik, ali Biblija savetuje da bude „kadar poučiti“ (1. Timotiju 3,2, – Čarnić). Prilikom svoje poslednje posete apostol Pavle je sazvaio sastanak efeskkih starešina i savetovao: „Pazite dakle na sebe i na sve stado u kome vas Duh Sveti postavi vladikama da pasete crkvu Gospoda i Boga koju steče krvlju svojom“ (Dela 20,28). Starešine su kao i propovednici pastiri, a glavni posao pastira je da napasa stado.

Neke starešine propovedaju redovno, druge vrlo retko. Međutim, svima može da koristi poznavanje načela propovedanja. Navodimo pet pravila za delotvorno propovedanje:

1. Lično upoznaj Hrista. – Petar i Jovan su sreli oduzetog čoveka na vratima hrama. Čovek je molio za novac, ali je Petar odgovorio: „Srebra i zlata

nema u mene, nego što imam ovo ti dajem: u ime Isusa Hrista Nazarećanina ustani i hodi.“ (Dela 3,6) Nema ništa teže nego pokušavati da damo drugima ono što sami nemamo. Iako nije imao novca, Petar je učinio čudo zato što je imao Hrista. Ako sam nemaš Hrista, ne možeš Ga ni dati drugima. Ali ako Ga imaš u svom vlastitom životu, tvoje propovedi mogu da učine čuda u životu slušaoca.

Propovedanje je slično prelivanju. Prazna čaša ne može da se prelije. Ako ti se čini da ne znaš šta bi propovedao, onda gledaš u praznu čašu svoje duše i pokušavaš iz nje drugima da natočiš ono što nedostaje tebi. Prvo napuni svoju čašu. Samo tada ćeš moći da iz nje nešto drugima natočiš. Sa druge strane, prepuna čaša se mora prelivati. Kad si ispunjen Isusom, onda je o Njemu lakše da se govori nego da se čuti. Tada jedva čekaš svoju sledeću propoved.

2. Propovedaj biblijski. – Možda je najbolji savet ikada dat o propovedanju bio Pavlov nalog: „Propovedaj reč“ (2. Timotiju 4,2)! Adventističko propovedanje uvek mora biti Hristocentrično i zasnovano na Bibliji. Naš narod želi i mora da zna šta uči Biblija. Priče, sociološke ili filozofske rasprave, kada se Biblija gotovo i ne otvara, neće nahraniti dušu niti dovesti do probuđenja i reforme.

Da li ti se dešava da oklevaš da propovedaš jer se bojiš da nećeš imati šta da kažeš? Biblijsko propovedanje je najbolji prijatelj propovedniku. Kad otpočneš na biblijski način, imaćeš neiscrpan izvor gradiva za propovedi, koji zasigurno neće nikada presušiti.

Biblijsko propovedanje je mnogo više nego čitanje mnoštva biblijskih tekstova. Prava biblijska propoved nije samo zasnovana na Bibliji, ona počinje sa Biblijom. Biblijski propovednici su u pripremi svoje propovedi prvo pošli od Biblije. Što je više moguće oni joj prilaze sa ispražnjenim umom, imajući pred sobom samo svoj tekst ili predmet. Oni je ne otvaraju tražeći nešto što bi odgovaralo onome što žele reći. Oni je otvaraju da bi našli ono što im ona želi kazati.

Ne propovedaj sa propovedaonice svoja lična tumačenja Pisma ili istine koje izazivaju raspru. Nemoj nikada da dopustiš da ponos zbog tvojih otkrića potkopa veru slušalaca. „Ima na hiljade iskušenja koja sakrivena vrebaju one koji imaju svetlost istine, i jedina sigurnost za svakoga od nas je da ne prihvatimo nijedno novo učenje, nijedno novo tumačenje Pisma pre nego što ga iznesemo na ocenu iskusnoj braći. Iznesite ga pred njih u duhu poniznosti i poslušnosti, sa usrdnom molitvom; i ako oni ne vide u njemu svetlosti, potčinite se njihovom sudu, jer je 'mudrost u mnoštvu savetnika'.“ (*Testimonies*, vol. 5, p. 293)

3. Propovedaj u vezi sa današnjicom. – Biblija je od značaja za naš svakodnevni život i tebi je ostavljeno da pronađeš kako možeš da je primeniš na one koji će slušati. Pokaži kako Biblija odgovara na današnje potrebe, kako

njena tema spasenja još uvek vredi. U svom propovedanju poruku Reči učini primarnom.

Ako su ti dostupni, vidi kako biblijski komentari, komentari Elen Vajt i drugih hrišćanskih pisaca primenjuju tvoj tekst na praktičan hrišćanski život. Upotrebi sadašnje događaje, prirodu i iskustva iz ličnog života da svoje propovedi povežeš sa životom kojim žive tvoji slušaoci.

4. Propovedaj pozitivno. – Pre nego što zatraže spasenje, ljudi moraju znati da su grešnici. Međutim, tvoj prvi zadatak nije da osудиš greh, već da oglasiš spasenje. Uspešno propovedanje uvek je usredsređeno na nadu. Nemoj nikada da pošalješ narod kući sa probušenim gumama. Reč evanđelje u prevodu znači radosna vest. Ako ne propovedaš radosnu vest, onda ne propovedaš evanđelje.

5. Pripremi se dovoljno rano. – Dobre propovedi nisu posledica užurbanih priprema. Pa ipak je, s obzirom na tvoje ostale obaveze, vreme za pripremu propovedi ograničeno. Rana priprema omogućuje delimično i praktično rešenje problema vremena. Evo kako funkcioniše:

Proučavaj Bibliju i čitaj nekoliko dana pre nego što si na redu za propoved. Nastavi sa tim tako dugo dok nisi siguran da znaš šta Bog želi da kažeš. Tvoj um treba da upije ideje. Moraš naći ilustracije i praktične primene.

Posveti se obavljanju svojih ostalih dužnosti. Dopusti propovedi da lebdi umom, tamo negde između svesnog i nesvesnog. Ako sa izradom svoje propovedi počneš rano, smanjiće se pritisak a povećati kreativnost. Stvaralaštvo ne voli rokove. Propovedi u zadnji čas daju prvorazredne čireve na želudcu i trećerazredne propovedi. Ako na mozak vršimo preveliki pritisak, on će se zaglaviti. Ali ako smanjiš pritisak, on može dati bogate rezultate.

Kada se na vreme započeti sa izradom propovedi, štedi se vreme. Umesto zurenja u plafon ili listanja knjiga ne bi li našao kakvu priču, tokom sedmice će se pojaviti ilustracije. Tako tvoja propoved postaje praktična i zanimljiva. Dok radiš neki posao, putuješ ili razgovaraš sa svojom porodicom, zapitaj se: „Da li bi to moglo pomoći mojoj propovedi?“ ili „Ima li tu nečega čime bih mogao da ilustrujem svoju propoved?“ Propovedi u kojima ilustracije i praktične primene proizlaze iz života i primenjive su na život.

6. Složi propoved logičnim redom. – Logičnim redom složena propoved ima tri glavna dela. U *uvodu* cilj ti je da pobudiš zanimanje slušalaca i upoznaš ih sa temom. Tema je cilj tvoje propovedi izražen jednom rečenicom, misao koju želiš da narod ponese kući. Glavni deo propovedi (telo) *rasprava* je o temi, u kojoj logičnim redosledom nižeš glavne pouke koje si naumio da izneseš. Iznesi svaku pouku, dokaži je iz Biblije, a zatim dodaj ilustraciju i/ili praktičnu primenu. U *zaključku* ukratko ponovi temu i glavne tačke, a zatim pozovi svoje slušaocce na ličnu odluku za Hrista.

7. Govori razgovetno. – Prilikom izlaganja propovedi govori tako da slušaoci mogu da čuju i razumeju. „I čitahu knjigu, zakon Božji, razgovetno, i

razlagahu smisao, te se razumevaše što se čitaše.“ (Nemija 8,8) Elen Vajt dodaje: „Kultivisanje glasa i njegova pravilna upotreba jako su zanemareni... Mnogi čitaju i govore tako tiho da se ne mogu razumeti. Neki govore muklo, nerazumljivo; drugi govore visokim glasom, oštrim, vriskavim tonovima koji paraju uši slušaocima... Istrajnim trudom svi mogu da steknu sposobnost da čitaju razumljivo i govore punim, jasnim, zaokruženim glasom, određeno i uticajno. Time, kao Hristovi radnici, možemo u mnogome da povećamo svoju delotvornost“ (*Christ's Object Lessons*, pp. 335.336)

8. Planiraj propovedi za celu godinu. – Da bi uštedeo vreme, planiraj svoje propovedi godinu dana unapred. Planiranje zahteva razmišljanje u oba smera; zato prvo načini popis propovedi koje si izneo tokom protekle godine ili nekoliko godina unatrag. Šta si zanemario, a šta pre naglasio? Na osnovu svojih zapažanja, crkvene i svetovne kalendarske godine, potrebe svojih vernika i svojih posebnih interesa i zapažanja, izaberi predmete i tekstove za propovedanje tokom sledeće godine.

Planiranje za godinu dana osigurava uravnoteženo propovedanje. Propovednici koji vole svoj narod osiguraće mu hranu koja je ne samo ukusna i hranjiva već i raznolika. Ako si svoje vernike hranio uvek istom hranom, onim što se tebi najviše sviđa, planiranje propovedi za čitavu godinu prisiliće te da se suočiš sa tom činjenicom.

Krivoverje i zabluda često nisu rezultat propovedanja neistine, već nepotpunog izlaganja evanđelja. One dolaze kao posledica pre naglašavanja jedne istine na račun drugih. Rezultat planiranja za celu godinu je uravnoteženo propovedanje, a njegov rezultat su uravnoteženi hrišćani.

ZA LIČNO PROUČAVANJE

Bogoslužnje je važan deo crkvenog života. To je ono vreme u sedmici kad je cela crkva na okupu pa je to najvažnije vreme za duhovnu negu i rast.

✓ **DOK ČITAŠ** poglavlje nastoj da nabrojiš elemente koji čine bogoslužnje.

SAZNAJ:

- *Bogoslužnje ima određeni cilj – to je vreme susreta sa Bogom.*
- *Nema određenog rasporeda ili oblika subotnog jutarnjeg bogoslužnja, ali postoje određeni elementi koji doprinose smislenom bogoslužnju.*
- *Bogoslužnje obuhvata proslavljanje, objavljivanje, obnovu, zajedništvo, učestvovanje i zato zaslužuje planiranje.*
  - ✓ Obnova na bogoslužnju uključuje razmatranje, molitvu, duboko razmišljanje i primenu.
  - ✓ Učestvovanje može da obuhvati pevanje, molitvu, prilaganje darova, naizmenično čitanje ili vreme svedočenja.
  - ✓ Molitva je obraćanje Bogu u ime naroda i značajan je deo bogoslužnja.
  - ✓ Prilaganje darova je osnovni element bogoslužnja. Poziv na darovanje treba da bude kratak, razborit i povezan sa veličanjem Boga.
  - ✓ Sveto pismo je središte hrišćanskog bogoslužnja jer je ono središte ličnog hrišćanskog iskustva.
  - ✓ Propovedanje je po tradiciji i svrsi stožer adventističkog bogoslužnja. Ne zaboravi da je biblijsko propovedanje mnogo više od upotrebe mnoštva biblijskih tekstova.

- *Bogoslužnje treba planirati tako da postepeno vodi ka predanju.* U svom planiranju misli na sve ove elemente bogoslužnja i osiguraj raznolikost povremenim uključivanjem nekih od njih.
- *Starešine su pastiri i njihov glavni posao je da hrane stado.* Da bi mogao da hraniš stado, treba da održavaš ličnu vezu sa Hristom.
- *Ne zaboravi da je hrišćansko propovedanje uvek prožeto nadom.*
- *Rezultat planiranja propovedi za celu godinu je uravnoteženo propovedanje.* Planiraj sa svojim propovednikom za naredne mesece.

NAUČI:

1. Šta znači pojam proslavljanje i u kakvoj je vezi sa bogoslužnjem?
2. Koji je značaj objavljivanja unutar bogoslužnja?
3. Zašto je važno planirati bogoslužnje?
4. Nabroj osam elemenata koje treba imati na umu pri planiranju bogoslužnja:
  - 1)
  - 2)
  - 3)
  - 4)
  - 5)
  - 6)
  - 7)
  - 8)
5. Dovrši sledeću rečenicu:
„Dobro je da se obaveštenja _____.“
6. Zlatno pravilo pri davanju obaveštenja glasi: „Kada se radi o _____, napiši je, a kada se radi o _____, govori“
7. Šta je svrha pozivanja na iskazivanje poštovanja Boga?
8. U Priručniku je rečeno da u molitvi treba voditi računa o sedam elemenata. Da li svi oni treba da budu prisutni u svakoj molitvi?

Koji su to elementi

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

- 5)
- 6)
- 7)

9. Koliko je minuta, po sestri Vajt, „dovoljno vreme za običnu molitvu“?

10. Da li je klečanje najvažniji stav u molitvi?

11. Na koje se različite načine može naizmenično čitati da bi se istaknula raznolikost?

12. Prema Priručniku, bogoslužjenje treba da bude sastavljeno ne samo od pravih delova ili elemenata, već oni treba da budu poredani u odgovarajućem redosledu. Dovrši sledeću rečenicu:

„Svaki deo bogoslužjenja mora biti _____ i _____.“

13. Na koja tri načina vernici učestvuju u bogoslužjenju?

14. Nabroj osam pravila za delotvorno propovedanje:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)
- 7)
- 8)

15. Tri glavna dela svake propovedi jesu:

- 1)
- 2)
- 3)

URADI:

1. Šta treba da se učini da bi vernici više učestvovali u bogoslužjenju?

2. Da li početak vašeg bogoslužjenja delotvorno priprema narod za veličanje Boga?
3. Koji su načini da se to ostvari?
4. Na koji način možeš pojačati doživljaj molitve na bogoslužjenju?
5. Šta tvoja crkva može da učini da uključi decu u bogoslužjenje?
Možete li da uvedete priču za decu, da podelite nacrt propovedi ili da ih uključite u čitanje biblijskog teksta ili molitvu? Koje bi nove načine mogao da uvedeš kako bi bogoslužjenje bilo korisnije za dete?
6. Porazgovaraj sa decom iz svoje crkve. Šta ona predlažu da bi imali veće koristi od bogoslužjenja?
7. Šta treba da učiniš da bi izabrani biblijski tekst bio usklađen sa temom tog dana, ali i blizak narodu?
8. Na koje se posebne načine učestvovanje slušaoca može podeliti na celo bogoslužjenje?
Načini jednostavan program bogoslužjenja koji će uključivati različite vidove poštovanja kao i nekoliko njih sa povremeno drugačijim elementima.
9. Na sastanku sa propovednikom i ostalim starešinama porazgovarajte o vašem bogoslužjenju. Da li ostvaruje svoj cilj – omogućuje narodu susret sa Bogom? Šta bi se moglo da doda ili izostavi da bi se ovaj cilj bolje ostvario?
10. Budući da planiranje propovedi za čitavu godinu osigurava uravnoteženo propovedanje, pokušaj da sedneš sa svojim propovednikom i da nađeš mogućnosti da svi govornici saraduju. Možda kao tema propovedi mogu da posluže Isusove priče, s tim da svako obradi po jednu, ili možda biblijske knjige. Sedi i porazgovaraj o potrebama naroda kojemu služiš, sa iskustvene i doktrinalne strane; pronađi kako se godišnjim rasporedom propovedi te potrebe mogu najbolje zadovoljiti.

ZA GRUPNO PROUČAVANJE

1. Da li ti se sviđa bogoslužjenje u tvojoj mesnoj crkvi? Kako bi se na njemu osećao nehrišćanin?
2. Kako je moguće da se na tvom bogoslužjenju bolje istakne obnova u vezi sa veličanjem Boga (razmatranje, molitva, duboko razmišljanje i primena)?
3. Kako tvoji vernici učestvuju na bogoslužjenju? Čime se vernicima može pomoći da se osećaju uključenim u bogoslužjenje?
4. Zašto je važno da molitve i pozivi na prilaganje darova budu kratki, razboriti i prožeti veličanjem Boga?
5. Koje je mesto Biblije u bogoslužjenju tvoje crkve?
6. Zašto, prema tvom mišljenju, u našoj crkvi ne postoji određeni redosled bogoslužjenja?
7. Šta možeš da učiniš da tvoje propovedi budu više biblijske, a da pritom ne upotrebljavaš mnoštvo tekstova?
8. Šta za tebe znači rečenica: „Hrišćansko propovedanje uvek je usredsređeno na nadu“?
9. Kako sa svojim propovednikom možeš da načiniš plan za propovedanje godinu dana unapred?
10. Šta je za tebe središte bogoslužjenja? Šta bi moralo da se uključi u bogoslužjenje kako bi imao osećaj da si se poklonio Bogu?
11. Šta može da učini tvoja oblast/misija da bi te poduprla i pomogla ti u planiranju programa bogoslužjenja?

STAREŠINA I POSEBNE SLUŽBE

Posebne službe obično vode propovednici, ako su na raspolaganju. Starešine su pomoćnici propovednicima i ne treba da očekuju da umesto njih vode posebne službe. Sledeće smernice će ti pomoći u vođenju kad je propovednik odsutan ili kad te zamoli za pomoć.

Celi ovaj priručnik namerno se služi značajnim delovima *Priručnika za propovednike*, jer delovanje propovednika i starešine mora da bude uporedno. Ovo poslednje poglavlje će biti posebno odraz *Priručnika za propovednike*. Treba da se slede iste smernice za posebne službe, bilo da ih vodi propovednik ili starešina. Kod prilagođavanja *Priručnika za propovednike* nećemo se služiti navodnicima. Ne citiramo ga kao autoritet; oba su pomagala pripremali isti ljudi, a stalno će biti nekih adaptacija, što upotrebu navodnika čini zamornom.

Krštenje

Krštenje je simbol smrti starog i početak novog života u Isusu. Ono je izraz čovekove želje da postane član Božje porodice. Njime pokazujemo spremnost za primanje Svetoga Duha i za upotrebu Njegovih darova u službi bližnjima.

Starešine i krštenje. – Crkvene starešine imaju značajnog udela u službi krštenja. Starešine su često posećivale, hrabrile i proučavale Bibliju sa kandidatima i pripremali ih za krštenje. Na dan krštenja starešine često imaju posebnu ulogu u organizovanju, upravljanju i pružanju podrške tokom službe.

U stvari, i same starešine pod određenim uslovima obavljaju krštenja. U *Crkvenom pravilniku* stoji: „U odsutnosti rukopoloženog propovednika starešina treba da zatraži od predsednika oblasti ili misije da se pobrine za organizaciju krštenja za one koji su izrazili želju da se pridruže crkvi.“ Predsednik može da odgovori slanjem rukopoloženog propovednika da obavi krštenje ili da ga ovlašćena starešini.

Mesto krštavanja. – Krštenje se može obaviti unutra ili napolju, u crkvenoj krsionici ili u reci, jezeru i moru. U nekim prilikama krštenja su obavljena u rezervoarima za vodu, kupalištima, bazenima pa čak i u bačvama i

kadama. Odgovara svako mesto na kojem ima dovoljno vode za uronjavanje krštenika i na kojem taj čin može da se obavi dolično, sa ukusom i pristojno.

Pripremanje krštenja. – Treba da se najavi i oglasi vreme i mesto krštenja. Oni koji su uključeni u službu treba da budu svesni svojih dužnosti i poučeni kako da ih izvrše. Pripremu mesta za krštenje vrše đakoni i đakonice.

Odeća za krštenje. – Savetuj kandidate o odgovarajućoj odeći. U nekim mestima crkva ima pripremljenu odeću za krštenje i kandidati treba da donesu samo rublje za presvlačenje. Čuvaj se odeće koja pri ulasku u vodu ostaje na površini ili se prilikom izlaska iz vode lepi za telo. U porub kršteničkih haljina treba ušiti utege. Kad su mokre, tamne boje manje otkrivaju.

Ako nema kršteničke odeće, kandidate treba uputiti da donesu odeću koja, kad se smoči, neće biti prozirna. Trebaće doneti ručnik i odeću za presvlačenje. Sve treba pažljivo unapred isplanirati da se prilikom krštenja sačuva dostojanstvo i pristojnost, a i da niko ne bude neugodno iznenađen ili povređen.

Ako je planirano da se krštenje obavi napolju, treba se pobrinuti za mesto za presvlačenje. Ako je kandidat stariji, bolestan, fizički hendikepiran ili izuzetno krupan, pri krštavanju je nužna pomoć starešine ili đakona.

Prihvatanje kandidata. – Budući da krštenje ima posebno veliko lično značenje za kandidate, mnoge od napomena izgovorenih tokom službe treba da se upute neposredno njima. Ako je za tu službu predviđena propoved ili kratak govor, neka to budu praktični saveti koji će kandidatima pomoći da vode uspešan hrišćanski život. Uveri ih da se pridružuju porodici u kojoj će kao potporu imati mnogo braće i sestara. Pozovi vernike da ovim novim vernicima pokažu ljubav i prihvatanje.

Ne postoji nikakav ustaljeni raspored službi za krštenje, ali postoje neki osnovni elementi koji svakako treba da se uključe. Kandidate treba pažljivo ispitati i dati im priliku da posvedoče svoju veru. To se može učiniti pred izabranom grupom pre krštenja ili pred vernicima na samom krštenju. Svakako da je potrebna i posebna molitva za blagoslov i posvećenje.

U pogodno vreme kandidate treba zvanično primiti u crkvenu porodicu. Ovo se primanje može obaviti pre krštenja ili neposredno nakon njega. U jednom ili drugom slučaju kandidati će sa propovednikom ili starešinama ustati pred narodom, a vernici će glasanjem izraziti svoje prihvatanje i podršku. Zatim će vođe crkve da im upute reči dobrodošlice u ime vernika i stiskom ruke ili na neki drugi način, u zavisnosti od kulture, primiti ih u zajedništvo vernih.

U nekim crkvama prijatelji kandidata i članovi njihovih porodica sede ispred vernika blizu onih koji će da se krste. Često se između vernika u crkvi kandidatima dodeljuje zreo hrišćanin, koji postaje njihov duhovni vodič. Svaki od njih stoji pred crkvom kao dokaz ljubavi i prihvatanja kandidata i želje da ih podupre u njihovoj odluci da slede Hrista.

Čin krštenja. – Đakon ili đakonica vode kandidate pred službujućeg propovednika ili starešinu. Pre samog krštenja prikladno je da, u nekoliko reči, objasne kako su upoznali i prihvatili Isusa. U nekim slučajevima možda žele da daju kratko svedočanstvo. Uobičajeni način krštavanja je da se krštenik obema rukama čvrsto uhvati za članak tvoje leve ruke. Zatim ćeš podići desnu ruku i reći nekoliko reči, kao na primer: „Draga sestro/dragi brate, zbog tvoje ljubavi prema Isusu i zato što je tvoja želja da život predaš Njemu i Njegovoj crkvi, ja te radosno krštavam u ime Oca i Sina i Svetoga Duha. Amin.“

U tom trenutku stavićeš desnu ili levu ruku (u zavisnosti od toga koja ti više odgovara) iza leđa krštenika i nežno ga spustiti leđima u vodu. Neki od onih koji krštavaju pripreme svakom kandidatu ili ga savetuju da donese maramicu ili mali ručnik kojim će sprečiti da mu tokom krštavanja voda uđe u nos i usta. Takav ručnik možeš držati u drugoj ruci i staviti na usta i nos u trenutku kad krštenika uronjavaš u vodu, da bi mu nakon toga njime mogao obrisati lice.

Jedan đakon ili đakonica treba da pomognu krštenicima pri izlaženju iz vode, pokrivajući ih da se ne prehlade i da se sačuva čestitost. Treba ih povesti do mesta presvlačenja.

Opasnosti pri krštavanju. – Ako se krštenje obavlja u reci ili u moru, krštavaj kandidate okrenute glavom nasuprot struji ili u smeru iz kojega dolaze talasi. Tako ćeš ne samo sprečiti da ti voda otrgne krštenike, nego će ti pomoći prilikom njihovog dizanja iz vode, a osim toga neće im zapljusnuti nos ili usta. Pazi da u brzim rekama ne ideš preduboko, a ni u moru predaleko kada su veliki talasi. Budi svestan da se neki ljudi boje vode. Smiri njihov strah umirujućim rečima. Dok si u vodi, nikada ne diraj mikrofon. Strujni udar može biti smrtonosan.

Dobrodošlica nakon krštenja. – Nakon krštavanja poslednjeg kandidata dobro je da se prisutni pozovu da ponovo posvete svoj život Isusu. Pozovi one koji još nisu vernici da se pripreme za krštenje. Tom pozivu može da sledi molitva posvećenja.

Postoje različiti običaji izražavanja dobrodošlice novokrštenim vernicima. Negde vernici stoje u krugu, drže se za ruke i zajednički pevaju. Ponegde se novokrštenima uručuje cveće, mali darovi ili druge prigodne stvari za sećanje. Izmenjuju se zagrljaji i rukovanje. U nekim mestima vernici organizuju svečanu zakusku na kojoj novokršteni zauzimaju počasna mesta. Bez obzira kakav je običaj, važno je da se novi vernici povežu sa crkvenom zajednicom i budu prihvaćeni i voljeni.

Posvećenje deteta

Novi Zavet ne zapoveda takvu službu kao što je posvećenje deteta. Međutim način na koji je Isus postupao sa decom ohrabruje na posvećenje

novorođenčadi Bogu (vidi Matej 19,13-15; Marko 10,13-16; Luka 18,15-17). „Neka sluge Evanđelja uzmu malu decu u naručje i neka ih blagoslove u Isusovo ime. Uputite malenima reči najnežnije ljubavi, jer Isus je uzimao u naručje jaganjce iz stada i blagosiljao ih“ (*Evangelizam*, pp. 349.350)

Razumljivo je, međutim, da će posvećenje deteta izazvati pitanja kod onih koji ga zbog svog porekla povezuju sa crkvama koje praktikuju krštavanje male dece. Zbog toga u adventističkoj crkvi nema kumova ni kuma. Ovo nije služba u kojoj se detetu daje ime, već vreme kada se sami roditelji posvećuju Bogu u odluci da podižu svoje novorođenče ili malo dete.

Služba posvećenja deteta treba da se organizuje tako da se istaknu četiri osnovna cilja:

1. Da se zahvali Bogu za čudo ovog rođenja.
2. Da se pozovu roditelji na zavet da će dete podizati u Isusovoj ljubavi.
3. Da se pozovu vernici da osiguraju mogućnosti i da se pruži podrška roditeljima u ostvarenju njihovog zadatka.
4. Da se blagoslovi dete i posvetiti Bogu. Ako nema propovednika, službu posvećenja deteta može da obavi i starešina. Međutim, starešina ne treba da vrši ovu službu bez odobrenja propovednika mesne crkve.

Planiranje službe. – *Mesto.* U nekim kulturama „donošenje deteta“ obavlja se u domu. Međutim, u većini slučajeva idealno je da se posvećenje deteta obavi tokom drugog dela subotnog bogoslužjenja. Budući da je jedan od ciljeva posvećenja da se dobiju obećanja vernika, treba ga obaviti kad je prisutan najveći broj vernika.

Vreme u godini. U crkvenom godišnjem kalendaru treba predvideti datume za posvećenje deteta, ali i kad se ukaže prilika. Vodi računa o vremenu kad rodbina roditelja može da prisustvuje posvećenju. Objavi posvećenje deteta nekoliko sedmica unapred, pozivajući roditelje da planiraju učešće u službi. Učini da ova služba bude evandeoska tako što ćeš ohrabriti učesnike da pozovu svoju porodicu i prijatelje.

Starost deteta. Deca se mogu posvetiti čim su roditelji spremni da ih donesu ih u crkvu. Retko kad se posvećuju deca školskog uzrasta. Izuzetak bi mogla da bude deca novih vernika.

Obavljanje službe. – Uobičajena služba posvećenja ima četiri dela:

1. *Poziv roditeljima da dođu napred.* Učini da posvećenje deteta bude važan porodični događaj. Pozovi bračne drugove neadventiste da budu prisutni kad se vrši posvećenje njihove dece. Uključi u službu posvećenja i drugu decu koja bi se možda osećala zapostavljenom zbog sveopšte pažnje koja se posvećuje novorođenčetu. Možda u službi žele da učestvuju deke i bake. Iako to nije idealno, događa se da će deka ili baka doneti dete na posvećenje, čak ako roditelji i ne žele da dođu.

Dobro je pozvati roditelje da izađu napred za vreme pevanja početne pesme koja je izabrana prema prilici. Ovako izabrana pesma ne samo što

predstavlja uvod u službu posvećenja nego štedi vreme, jer bi se ionako pevalo. Poslednja strofa pesme mogla bi se pevati posle posvećenja, kad roditelji odlaze sa podijuma.

Cela služba posvećenja ne bi trebalo da traje više od četiri do pet minuta. Poruka mora da bude vrlo kratka. Inače, poruke neposredno pre događaja kao što su venčanja, krštenja ili posvećenje deteta nisu jako delotvorne: očekivanje samog događaja toliko je snažno da narod i ne čuje ono što se ranije kaže.

Osim toga i roditelji se boje da će novorođenče plakati. Pet minuta im se čini kao večnost. Ako je poruka duža od jedne do dve minute, treba je izneti dok roditelji još sede u crkvi, možda u prvom redu.

2. *Kratka propoved.* Roditelji treba da stoje okrenuti licem crkvi. Ima nekog duhovnog značaja da otac, kao duhovni vođa, drži dete. Sa druge strane, možda je majci lakše da održati novorođenče mirno. Najbolje je da se odluka prepustiti roditeljima i mesnim običajima.

Poruka treba da istakne zavet roditelja i obećanje koje crkva daje. Određene misli možeš naći u tekstovima kao što su:

5. Mojsijeva 6,4-7. „I često ih napominji sinovima svojim.“

1. Samuilova 1,27.28. „Molih se za ovo dete... zato i ja njega dajem Gospodu.“

Priče 22,6. „Uči dete prema putu kojim će ići „

Matej 18,2-6.10. „Gledajte da ne prezrete ni jednoga od malih ovih „

Matej 19,13-15. „Tada privedoše k Njemu decu da metne ruke na njih i da se pomoli Bogu.“

Efescima 6,4. „... nego ih gajite u nauci i strahu Gospodnjemu.“

Završi svoju poruku ovim ili sličnim rečima:

„Roditelji, pre nego što posvećenjem predate svoje dete, pozivam vas da načinite zavet sa Bogom. Donoseći ovo malo dete na hrišćansko posvećenje vi pred Bogom prihvatate svete odgovornosti očinstva i majčinstva. Ovim simboličnim činom izražavate svoju veru da je ovo malo stvorenje ne samo vaše nego i Božje dete.

Crkva vam se pridružuje u posvećenju ovog dragulja Bogu, spremna da vam pomogne u pripremi deteta za dan u koji će ovom činu posvećenja u odgovarajućem uzrastu slediti krštenje, kada bude postao punopravan i srećan član ove crkvene porodice.

Stoga, vi kao roditelji, obećavate da ćete učiniti sve što je u vašoj moći da vaspitate ovo dete u nauci i strahu Gospodnjem. Obećavate li?“

Roditelji odgovaraju: „Obećavamo.“

3. *Molitva*. Propovednik ili starešina i roditelji treba kleknuti za vreme molitve posvećenja. Vernici obično ostaju da sede. Važno je da za vreme posvećenja vlada priyatna atmosfera. Da bi to postigao, propovednik može da drži novorođenče za vreme molitve, iako treba imati na umu reakciju deteta.

Drugi je način da roditelji drže decu, a ti u trenutku kad u molitvi izgovaraš njegovo ime stavljaš ruke na glavu svakoga deteta. Ako je broj dece veći, polaganju ruku mogu se pridružiti starešine.

U molitvi treba spomenuti četiri gore navedena cilja posvećenja deteta. Idealno je da svako dete i roditelj budu spomenuti imenom. A možeš da povedeš i u moljenju Očenaša, kada propovednik, roditelji i vernici udružuju svoje glasove u posvećenju.

4. *Potvrda i čestitanje*. Nakon molitve posvećenja uobičajeno je da se roditeljima daju potvrde. U ovu službu često je uključeno i primanje u bepsko odeljenje subotne škole, pa ćeš možda želeti da pozoveš vođu tog odeljenja da sa tobom učestvuje u čestitanju roditeljima i predaji potvrda, koje se obično mogu dobiti u adventističkim knjižarama ili preko izdavačkih kuća. Ponekad se pre službe na podijum stavi jedan jedini cvet u vazuu i predaje roditeljima kao deo službe posvećenja.

Posvećenje crkve

Posvećenje molitvenog doma je posebna prilika da Crkva adventista sedmog dana bude primećena u društvu. Za vernike crkve ona predstavlja proslavljanje uspešnog privođenja kraju jednog iscrpljujućeg projekta. U planiranju ovog programa propovednicima itekako su potrebni savet i pomoć starešina.

U službi posvećenja crkve važnu ulogu imaju gosti. Često se na posvećenje pozivaju gradski službenici i propovednici drugih verskih zajednica. Treba pozvati i službenike oblasti/misije i propovednike koji su ranije služili u toj crkvi. Zbog toga, nakon dogovora sa službenicima oblasti/misije, treba dovoljno unapred odrediti datum.

Redosled službe. – Uobičajen raspored službe bio bi:

Pesma

Prva molitva

Istorijat crkve

Čitanje teksta iz Biblije

Posebna ili crkvena pesma

Propoved posvećenja

Čin posvećenja (po izboru)
Molitva posvećenja
Zajednička ili posebna pesma
Blagoslov

Istorijat crkve. – S obzirom na činjenicu da je njihova veza sa vernicima crkve obično bila kratka, propovednici i službenici oblasti ne treba da vode glavnu reč prilikom posvećenja molitvenog doma. Crkveni prostori pripadaju više vernicima nego propovednicima. Bolje je da istorijat te crkve iznese starešina ili neki od vođa crkve koji ima dublje korene u njenoj prošlosti.

Vernici koji pripadaju crkvi od samog njenog osnivanja treba da dobiju odgovarajuće priznanje i čast. Treba da se izrazi odgovarajuće priznanje i onima koji su bili u najneposrednijoj vezi sa gradnjom crkvene zgrade.

Posebno priznanje odaj propovedniku koji je učestvovao u stvaranju planova za gradnju. Često je ovaj propovednik, koji je toliko puno radio i toliko neposredno bio povezan sa gradnjom, morao da se preseli pre nego što je dug otplaćen i zgrada posvećena. Zapravo, problemi koje može da izazove težak proces gradnje ponekad uzrokuje selidbu propovednika. Treba prepoznati učinjenu žrtvu.

Izlaganje istorijata crkve može da se završi objavljivanjem predstojećih planova i programa koji će služiti društvenoj sredini u kojoj se crkva nalazi. Crkva ne treba da ističe svoju prošlost bez naglašavanja budućnosti.

Ova služba ne treba da se koristiti da bi se prikupio novac za isplaćivanje crkvenog duga. Svi dugovi koji su nastali kupovinom ili podizanjem zgrade moraju da budu isplaćeni pre njenog posvećenja.

Čitanje tekstova iz Biblije. – Odgovarajući tekstovi iz Biblije mogu da se izaberu iz 2. Dnevnika 6,14-42 ili 1. O carevima 8,23-53 (Solomonova molitva za posvećenje Hrama).

Čin posvećenja. – Samo posvećenje vrši se tokom molitve posvećenja. Da bi prisutni više učestvovali, pripremi naizmenično čitanje litanije ili neke recitacije pre molitve.

U ovom ili u povesnom delu službe mesto može da nađe spaljivanje dokumenta o dugu ili komada papira koji ga predstavlja. To može da bude vrhunski događaj, posebno ako je crkva bila neko vreme zadužena, a u poslednje vreme se značajno žrtvovala da se dugovi otplate. Dok se spaljuje priznanica zaduženja, prikladno je da se peva pesma kojom se Bog proslavlja (doksologija).

Vikend posvećenja molitvenog doma. – Posvećenje crkve može da se obavi u bilo koje vreme, pa i u subotu pre podne. Ali, budući da je to poseban događaj u životu vernika te crkve, možda možeš da organizuješ održavanje više službi za taj vikend. Na primer:

- Petak uveče – Naša crkva u posvećenju. Ovo veče može da se posveti večeri Gospodnjoj i posebnom muzičkom programu.
- Subotna škola – Naša crkva na proučavanju. U ovom delu službe možeš koristiti vernike sa dugim stažom u crkvi ili propovednike koji su ranije služili ovoj crkvi.
- Služba Božja – Naša crkva na bogoslužjenju. Nastoj da služi gost.
- Subota poslepodne – Naša crkva u posvećenju. Služba posvećenja crkve.
- Subota uveče – Naša crkva u druženju. Prilika za društveno veče. Knjižica izdana povodom posvećenja crkve će biti dragocena uspomena vernicima. Neke crkve ih prodaju kako bi namirili troškove štampanja.

Otvaranje crkve. – Budući da adventisti sedmog dana posvećuju samo zgrade oslobođene od dugova, vernici često ulaze u novu crkvu pre nego što je dovršena i mnogo pre njenog posvećenja. Međutim red je da se i za taj događaj pripremi poseban program, iako ga ne treba smatrati tako značajnim kao što je posvećenje. Naravno, u takvoj svečanosti značajnu ulogu ima muzika.

Može se upriličiti presecanje vrpce. Neke crkve organizuju zajednički prelaz iz stare u novu zgradu. Narod voli da uđe u novu zgradu, ali nije spreman da se odrekne dragih uspomena na staru. Prelaz od starog na novo može da se izvrši tako da se prilikom otvaranja crkve neki predmeti iz stare prenesu u novu zgradu.

Posvećenje crkve i otvaranje crkve u većini mesta su značajni događaji. Koristimo ove prilike da privučemo pozitivnu pažnju društva na crkvu i njen program.

Večera Gospodnja

Jedna od neizbežnih odgovornosti starešinske službe je da pomogne propovedniku prilikom večere Gospodnje ili da tu službu vodi sam. Službu mogu da vode jedino rukopoloženi propovednici i starešine.

Večera Gospodnja je najsvečaniji, ali i najradosniji događaj u našoj crkvi. Iako je to prilika za ispitivanje srca i oprostjenje, ona je isto tako prilika za ohrabrenje i duhovnu obnovu. Zato je vođenje večere Gospodnje jedna od najsvetijih dužnosti koju si kao starešina pozvan da obavljaš.

Obnova odnosa. – Proslavljanje večere Gospodnje pruža učesnicima priliku da obnove i ponovo izgrade odnose sa Bogom i drugim vernicima. Kad se udruže u pranju nogu jedan drugome i u jedenju i pijenju simbola Hristove smrti, to ih podseća na potrebu za Božjom milošću i ljubavlju koja prašta, kao i za tešnjim međusobnim zajedništvom. Služba večere Gospodnje treba da

ujedini sve naše vernike i da im pomogne da se vrate kući obnovljene snage i pouzdanja kako bi nastavili Božju misiju u svetu.

Kada se održava? – U *Crkvenom pravilniku* stoji: „U adventističkoj je crkvi uobičajeno da se večera Gospodnja obavlja jednom u tromesečju.“ Reč uobičajeno samo nagoveštava da je u našoj crkvi bilo uobičajeno da se večeru Gospodnju obavlja svakog tromesečja. Pavle tvrdi: „Jer kad god jedete ovaj hleb i čašu ovu pijete, smrt Gospodnju obznanjujete, dokle ne dođe.“ (1. Korinćanima 11,26) To potvrđuje da Biblija ne određuje učestalost večere Gospodnje. Nije važno koliko često imamo večeru Gospodnju, već koliko često se prisećamo Gospodnje smrti.

Služba večere Gospodnje najčešće treba da se obavi unutar drugog dela subotnog bogoslužjenja. Međutim, mogu postojati i druge ili dodatne prilike kad tvoja crkva odlučuje da obavi ovu službu: za kraj sedmice molitve, na kraju niza sastanaka za probuđenje, sastanka pod šatorima, u crkvenom odmaralištu ili tokom sastanaka mladih.

Kadgod ili gdegod da se obavlja večera Gospodnja, treba da se izvrši pažljiva priprema, a svaki njen detalj da se isplanira i isproba. Da bi se vernici mogli da se pripreme, služba treba da se najavi bar jednu sedmicu unapred. Đakoni i đakonice treba da pripreme hleb i vino dovoljno unapred, kao i molitveni dom i prostorije u kojima će se vršiti služba poniznosti.

Pripremanje simbola. – Za večeru Gospodnju treba da se koristi samo beskvasni hleb i neprevrelo vino. Tamo gde je nemoguće doći do grožđa, grožđanog soka ili koncentrata od grožđanog soka, može da se upotrebi sok od suvog grožđa. U krajevima sveta u kojima ništa od toga nije dostupno, uprava oblasti/misije će dati savet ili pomoć.

Recept za hleb.

1 šoljica fino mlevenog brašna (po mogućnosti od celog zrna)

¼ čajne kašičice soli

2 kašike hladne vode

¼ šoljice maslinovog ili biljnog ulja

Prosej zajedno brašno i so. Nalij vodu i ulje, ali ne mešaj. Dodaj suvim sastojcima i mešaj viljuškom dok brašno ne bude vlažno. Stisni valjkom između dva komada voštanog papira na debljinu debljeg testa za pitu. Stavi na nemasni, brašnom posut lim za pečenje i ostrim nožem obeleži komadiće; pritom pazi da svaki kvadratić probodeš vrhom noža da se ne bi pojavio mehurić. Peci deset do petnaest minuta na temperaturi od 230° C. Pazi poslednjih pet minuta da hleb ne bi zagoreo. Ova količina je dovoljna za pedeset osoba.

Ko može da učestvuje? – Tokom svoje poslednje večere Isus je objavio da je hleb simbol Njegovog tela „koje se daje za vas „ (Luka 22,19). Vino je

bilo simbol Njegove krvi „koja se proliva za sve za oprostaja grehova“ (Matej 26,28, – Čarnić). Isus je dao svoj život za grešnike i On ih poziva da učestvuju u večeri Gospodnjoj u znak sećanja na Njegovu žrtvu koja ih može osloboditi od greha. Svi koji osećaju potrebu za oproštenjem od greha treba u ovoj službi da traže simbol svog čišćenja.

Adventisti sedmog dana imaju večeru Gospodnju otvorenu za javnost. Ne treba sprečavati odrasle koji žele da učestvuju. Crkveni radnici nisu zaduženi da odluče ko može, a ko ne može da učestvuje. „Hristov primer zabranjuje isključivanje iz večere Gospodnje. Istina je da javni greh isključuje krivca. To Sveti Duh jasno uči. Ali, osim ovoga niko ne sme izricati sud. Bog nije prepustio ljudima da odluče ko će da učestvuje u ovakvim prilikama. Jer ko može da čita srca?“ (*Desire of Ages*, p. 656)

Među vernicima može da bude onih koji osećaju da ih njihov greh ili krivica sprečavaju da učestvuju u večeri Gospodnjoj. Upravo je njihov greh razlog zbog kojeg treba da učestvuju! Posebno ohrabri ove vernike da učestvuju. Kaži im da će, kad priđu u pokajanje i prihvate simbole Isusove smrti, naći oprostjenje greha i oslobođenje od krivice.

Propoved. – U našim crkvama je običaj da se pre odvajanja vernika za službu poniznosti održi propoved od deset do petnaest minuta. Tokom te propovedi imaš priliku da objasniš značaj pranja nogu i da ohrabriš vernike da isprave svaki sukob do kojeg je moglo da dođe sa drugima u zajednici.

Ponekad ćeš da izvršiš promenu u službi objašnjavajući nekoliko minuta značaj službe poniznosti, a ostavljajući ostatak propovedi dok se učesnici ne vrate. Ako propoved sačuvaš za trenutak neposredno pre podele simbola večere Gospodnje, moći ćeš potpunije da privučeš pažnju na njeno značenje.

Evo nekoliko predloga tekstova za propovedi na večeri Gospodnjoj:

Jovan 13,13-17.	Isusov primer u pranju nogu.
Matej 26,26.	Večera Gospodnja (Marko 14; Luka 22).
Matej 16,24.	Samoodricanje onih koji slede Isusa.
Jovan 6,53-56.	Jesti telo i piti krv.
1. Korinćanima 10,16.17.	Jedan hleb, jedno telo.
1. Korinćanima 11,23-26.	Smrt Gospoda Isusa Hrista.
2. Petrova 2,21.	Hristovo stradanje

Vidi i *Čežnja vekova*, poglavlja „Sluga slugama“ i „Meni za spomen“.

Pranje nogu. – Pranje nogu je snažan simbol. Kada klečimo jedan pred drugim, kao što je Isus nekada klečao i uzmemo u ruke nečije noge da ih operemo, mi učimo važnu pouku o poniznosti. Ovom službom se rešavaju nesporazumi među vernicima i ispravljaju nepravde (Matej 5,23). Voda kojom neki vernik pere naše noge predstavlja duhovno čišćenje i osveženje do kojega dolazi kad Isus na naš život primeni svoju krv.

Služba poniznosti treba pažljivo da se isplanira. Đakoni treba da pripreme umivaonike, vodu, ručnike, dovoljno prostora i stolica, kao i pogodnu atmosferu. Treba taktično pozvati posetioce, nove vernike, mlade i decu da se pridruže pranju nogu, bilo da učestvuju ili posmatraju. Pomozu prisutnima da nađu osobu sa kojom će da obave ovu službu.

Budući da je pranje nogu prilika da se ispravi ono što nije bilo u redu, možda se može omogućiti porodicama da zajednički peru noge. Često dolazi do otuđenja između muža i žene, roditelja i dece ili između dece. Služba pranja nogu je izuzetan način da porodice počnu iznova. Nastoj da omogućiš porodicama da ovom prilikom budu zajedno.

Kad su vernici okupljeni za pranje nogu, može da se započne sa molitvom. Možda prisutnima ima onih koji bi svog para želeli da zamole za oprostjenje zbog nekog učinjenog zla. Podstiči ovakvo priznavanje među učesnicima. U nekim krajevima vernici tiho pevaju dok jedni drugima peru noge. Neki se tokom službe žele moliti jedan za drugoga. Ceo taj događaj treba da bude prilika za zajedništvo i radost koja sjedinjuje vernike.

Kad završe pranje nogu, vernici mogu svojim partnerima da stisnu ruku ili ih zagrlje ili poljube, u zavisnosti od uobičajenog načina pokazivanja hrišćanske ljubavi.

Večera Gospodnja. – Dobro je da vernici pevaju pesmu dok se ponovo okupljaju u crkvi, a voditelj službe, zajedno sa pomoćnicima zauzima mesto iza postavljenog stola. Oni koji će deliti slede ih i sedaju u prvi red. To je prilika da izneseš nekoliko uvodnih napomena o večeri Gospodnjoj ili održiš kratku propoved, u zavisnosti od rasporeda službe koji si odabrao.

Sad se otkriva hleb i upućuje molitva Bogu za blagoslov nad ovim simbolom Isusovog tela. Đakoni nose hleb i dele ga vernicima. Po njihovom povratku, starešine i ti sam ste posluženi, i ti vodiš crkvu u uzimanju hleba. Isti je postupak i kod podele čase. Tokom služenja hlebom i čašom mogu da se čitaju biblijski tekstovi, kao na pr. 1. Korinćanima 11,23-26, pevaju hrišćanske himne, daju svedočanstva, izvode posebne muzičke tačke i drugo.

U nekim našim crkvama đakoni nose hleb i čašu na istom poslužavniku. Vernici uzimaju jedno i drugo odjednom. Nakon službe, čašice se mogu ostaviti na policama koje se nalaze na stražnjem delu naslona sedala. Ako se tako postupi, đakoni samo jednom prolaze kroz redove pa se tako izbegnu postupci koji nisu u skladu sa ciljem ove službe.

Završetak službe. – Večera Gospodnja treba da završi radosno. Učinjeno zlo je ispravljeno. Gresi su oprostjeni. Vera i nada obnovljeni. Vreme je za radost. Završi svečanom, radosnom muzikom. Raspusti vernike nakon blagoslova ili tihe molitve.

Nakon službe, đakoni i đakonice na dostojanstven način treba da uklone preostali hleb i vino. Ni u kom slučaju ne sme se jesti ili piti što je preostalo.

Oni koji ne mogu učestvovati. – Ima vernika koji zbog bolesti, udaljenosti, starosti i mnogih drugih razloga ne mogu pristupiti večeri Gospodnjoj. Starešine i đakoni treba da posete te ljude i podele im večeru Gospodnju. Ako je osoba bolesna, obično se izostavi pranje nogu.

Početak gradnje

Obeležavanje početka gradnje svečanom službom podstiče vernike na učestvovanje i ujedinjuje ih u podupiranju građevinskog projekta. Njime se podstiče oduševljenje, posebno kad je crkva već duže vreme planirala, molila i prikupljala sredstva. Napokon se događa nešto vidljivo.

Planiranje službe. – U planiranju obeležavanja početka gradnje propovednik i starešine treba da saraduju.

Određiti vreme. – Služba početka gradnje nije u potpunosti verska služba i zato ne pripada suboti. Često je nedelja najidealnije vreme.

Pozvati goste. – Treba da se pozovu predstavnici oblasti/misije. Mogu biti pozvani i mesni politički i društveni službenici. Ponekad će doći i propovednici drugih verskih zajednica. Treba da se obaveste mediji i pozovu da opširnije izveste o službi.

Pripremiti mesto. – Mesto treba očistiti. Možda je potrebno izgraditi podijum i postaviti ozvučenje. Ako će služba dugo trajati, biće potrebne stolice.

Treba na vidljivom mestu da se izlože građevinski planovi. Narod može bolje da zamisli građevinu ako je izložen i njen model.

Ako će biti potrebne lopate, pobrini se za nekoliko njih. Ponekad lopate oboje zlatnom ili srebrnom bojom. Moguće je upotrebiti buldožer za uklanjanje prvog sloja zemlje.

Poseban plan za uključivanje vernika je da zaoru plugom. Priveži za plug dugo uže koje vernici mogu da vuku – lep simbol crkve koja zajednički gradi molitveni dom. Ako je zemljište unapred obeleženo, može se povući brazda oko oznaka tako da se, nakon održane službe, jasno vidi veličina buduće zgrade.

Redosled službe. – Navedeni raspored službe može da se upotrebi kada slušaoci sede i kada si planirao redovnu službu. Međutim, služba može da se skрати, u zavisnosti od mesnih prilika.

Početna pesma   U mnogim crkvama pevanje na otvorenom ne zvuči dobro. Zato se zajedničko pevanje može izostaviti, pogotovo kad je grupa manja.

Molitva   Zamoli propovednika neke druge verske zajednice ili nekog od vođa mesne crkve da uputi molitvu Bogu.

Posebna pesma

Kratka propoved	Propoved treba da bude vrlo kratka. Trebalo bi da se sastoji uglavnom od čitanja biblijskih tekstova i litanije u kojoj svi mogu da učestvuju. Preporučujemo sledeće tekstove: Jezdra 3,10.11;6,14; Matej 21,42; Dela 4,11; 1. Korinćanima 3,9-11; 1. Petrova 2,4-8.
Posebna pesma Govori	Moguće je pozvati posebne goste koji će održati kratke govore; s obzirom na bogat program, treba ih biti samo nekoliko. Neko bi trebalo da iznese istorijat crkve ili sadašnjeg građevinskog projekta i da govori o neposrednim planovima za početak gradnje.
Početak gradnje	Posebni učesnici u ovoj svečanosti su obično propovednik, glavni starešina, predsedavajući građevinskog odbora i predstavnici oblasti/misije, kao i društvene zajednice. Treba uključiti i dete kao predstavnika crkve u budućnosti. Ako je u pitanju škola, uključeni su i predsedavajući školskog odbora, upravnik i jedan učitelj.
Posebna pesma – himna posvećenja Posvećenje	

Polaganje kamena temeljca. – Umesto službe početka gradnje, može da se održi služba polaganja kamena temeljca. Ona se održava nakon što je gradnja započela i sadržava polaganje kamena koji će da bude deo temelja. Služba može da se održi prema istom rasporedu kao i služba početka gradnje.

Blagosiljanje doma

Svrha. – Običaj blagosiljanja doma razlikuje se u zavisnosti od kulture i želja pojedine porodice. Adventistička crkva nema neki redovan običaj za takvu službu. Neke porodice mogu da zahtevaju blagosiljanje kad kupe ili sagrađe svoj prvi dom, neke opet kad otplate zajmove i kad je kuća stvarno u njihovom vlasništvu. Druge opet traže blagosiljanje doma kad god se presele.

Obično se kuća blagosilja kad bude dovršena, kad je dom namešten i kad se porodica uselila. Ovakva služba predstavlja naročitu priliku da se pozovu susedi za ovu svečanu priliku radi boljeg upoznavanja i da se porodica u susedstvu pokaže kao hrišćanski svedok. To i jeste svrha blagosiljanja doma: da se posveti za duhovnu službu porodici i njenom susedstvu.

Ko služi. – Za službu blagosiljanja doma nije potrebna ni punomoć ni rukopoložanje. Može da je obavi starešina, ali uz znanje i saradnju propovednika.

Redosled službe. – Takvoj službi obično su prisutni susedi koji nisu hrišćani. Narod se obično okupi u dnevnoj sobi, pa prostorija može da bude pretrpana. Neki vole da stoje. Zato služba ne bi trebalo da traje duže od trideset minuta.

Preporučujemo sledeći raspored:

Zajednička pesma	Pesmu ne treba smatrati obaveznom, već u zavisnosti od situacije.
Molitva	Budući da su u ovu kratku službu uključene tri molitve, prva i poslednja treba da budu kratke, i ne ponavljaju molitvu blagosiljanja. Ova prva molitva ima za cilj da prizove Božju prisutnost u službi.
Istorijat kuće ili porodice	Može je izneti jedan član porodice, možda glava doma ili porodice.
Poruka	Poruka može da uključí: biblijski tekst, kao na primer: 1. Mojsijeva 24,67; 2. Samuelova 23,15; Psalam 127; Isaija 65,21-24; Mihej 4,4 ili Luka 10,38-42, priču ili poeziju, litaniju, u kojoj postavljaš neformalna pitanja porodici ili se služiš pisanom litanijom i očekuješ njihove odgovore kao posvećenje porodice. Predlažemo pitanja: Obećavate li da ćete ovaj dom da učinite mestom molitve, na kojem će se poštovati porodični oltar i svakidašnje porodično bogoslužjenje? Obećavate li da ćete ovaj dom da učinite mestom porodične ljubavi i jedinstva? Obećavate li da ćete ovaj dom da učinite svetlom i blagoslovom za društvo u kojem živite?
Paljenje sveće	Svoju poruku možeš da završiš paljenjem sveće kao simbola prisutnosti Isusove svetlosti u ovom domu i potrebe da ovom svetlošću svetli u susedstvu. Sveća može da ostane zapaljena tokom preostalog dela službe.
Molitva	Porodica može da klekne u krug držeći se za ruke okružujući propovednika i starešinu. Ostali stoje okružujući porodicu. U svojoj molitvi spomeni blagosiljanje kuće, porodice i susedstva.
Posebna pesma	

Blagoslov	Možda je prikladan formalni blagoslov kao onaj u 4. Mojsijevoj 6,24-26.
Razgledanje kuće	Možda sada porodica želi da pozove goste u razgledanje kuće. Može da se ponudi osveženje.

Pogreb

Različiti običaji. – Zbog velikih kulturnih razlika prisutnih u našim crkvama širom sveta postoje mnogi različiti običaji u vezi sa smrću vernika. Svako društvo ima običaje kojima izražava tugu, pokazuje poštovanje pokojnika i pruža podršku ožalošćenima. Za tebe kao vođu crkve važno je da poštuješ ove običaje i služiš ožalošćenima tako da bi im pomogao. Neki vernici u tvojoj crkvi mogu da budu sasvim drugačijeg porekla od tvog i treba da vodiš računa o njihovim običajima tugovanja. Međutim, moraš da odvojiš naš narod od tradicionalnih običaja koji se suprote hrišćanskim načelima i biblijskom razumevanju smrti, posebno onih običaja koji podrazumevaju besmrtnost duše ili ugađanje duhovima.

Poseta porodici. – Poseti porodicu što je pre moguće nakon što si saznao za smrt nekog vernika. Izrazi svoje saučešće i tugu na kulturno prihvatljiv način. Iznesi neka od Božjih obećanja (Jovan 11,25; 1. Korinćanima 15,51-57; 1. Solunjanima 4,16) i pomoli se sa njima. Možda je od svega što možeš da učiniš najbolje da samo sediš, čak i ako ne možeš ništa da kažeš. Kao starešina, ti si predstavnik Hrista i hrišćanstva. Sama tvoja prisutnost donosi utehu i mir. Povedi svog bračnog druga. U takvim prilikama žene su mnogo bolje od muškaraca, posebno kad treba da se uteše žena i deca.

Ponudi pomoć crkve. – Postoji mnogo načina na koje ti i vernici možete da pomognete ožalošćenim porodicama. Možete da pronadete i obavestite rodbinu o smrti, osigurati hranu, odgovarati na telefon, postarati se za malu decu i srediti pojedinosti oko pogreba.

U nekim zemljama postoje pogrebne službe čiji je posao da uredi sve pojedinosti oko pogreba. U takvim slučajevima možeš da pomogneš ožalošćenju porodici tako što ćeš biti u kontaktu sa takvom službom i ugovarati sa njima. U krajevima u kojima nema pogrebnih službi, ponudi pomoć crkve u pripremi tela za pokop. Nikada ožalošćenju porodici ne nameći pomoć crkve, ali joj daj na znanje da, ako žele, mogu na nju računati.

Pogreb – ko služi? – Obično za obavljanje pogreba nije potrebna punomoć. Ako je propovednik odsutan, pogreb može da obavi starešina. Međutim, to ne treba činiti bez pristanka propovednika. Može da se pozove starešina ili prijatelj ožalošćene porodice da pomaže propovedniku u službi čitanjem nekrologa, biblijskog teksta ili molitvom itd.

U nekim krajevima propovednik ili starešina koji vode pogreb moraju pre pogreba da se uvere da li pokojnik ili pokojnica ima važeću umrlicu izdatu od građanskih vlasti.

Redosled službe. – Uprkos raznolikosti pogrebnih službi, služba treba da bude utemeljena na određenim hrišćanskim vrednostima i postupcima. Treba da se ima vremena za molitvu i za čitanje određenih biblijskih tekstova. Ožalošćene treba ohrabriti da gledaju na Isusa kao pobjednika smrti i Onoga koji ima moć da podigne mrtve. Iznesi reči utehe utemeljene na sigurnim obećanjima Božje Reči. Pomozi ožalošćenima da ovu službu napuste sa nadom, a ne sa očajanjem.

Predložimo sledeći redosled službe koji može da se uskladi sa običajima u tvojoj sredini:

Muzika

Čitanje iz Svetog pisma

Molitva

Životopis pokojnika/pokojnice (nekrolog)

Muzika

Propoved (10-15 minuta)

Spuštanje kovčega (ako se služba održava pored groba)

Završna molitva

Muzika

Biblijski tekstovi. – Dole navedeni biblijski tekstovi mogu da ti pomognu u pripremi čitanja tekstova iz Biblije ili propovedi:

Opšti: Jov 14,1.2.14.15; Psalam 23,1-4; 27,4.5.13.14; 46; 90; 91,1.2.11.12; 121; Isaija 35,15-17.21.22.24; 35,3-10; 40,28-31; 43,1.2; Jovan 14,1-6; Rimljanima 8,14-39; 1. Korinćanima 2,9.10; 15,51-55; Filipljanima 3,20.21; 1. Solunjanima 4,13-18; 5,1-11; Jevrejima 4,14-16; 2. Petrova 3,8-14; Otkrivenje 7,15-17; 14,13; 21,1-4; 22,1-5.

Pogreb deteta: 2. Samuilova 12,16-23; Marko 10,13-16.

Pogreb mlade osobe: Propovednik 11,6-10; 12; Luka 7,11-15.

Pogreb pobožne žene: Priče 31,10-31; Dela 9,36-42; Matej 26,10-13.

Pogreb starije osobe: 1. Mojsijeva 5,24; 15,15; Matej 11,28; 2. Timotiju 4,6-8.

Preuzimanje novog okruga

Adventisti smatraju samo po sebi razumljivim da je novi propovednik prihvaćen u okrugu i u društvenoj zajednici. Zbog toga novi propovednici ostaju sami u nastojanju da pridobiju simpatije vernika. Potreba za pomaganjem u postupku povezivanja novih propovednika i njihovih vernika nije dovoljno naglašena. Neke službe može obavljati samo propovednik; starešina ne može. Preuzimanje novog okruga je posebna služba koju mogu vršiti samo starešine uz saradnju službenika oblasti/misije; propovednici ne mogu. Ako ne istakneš potrebu za ovom važnom službom, vrlo je verovatno da to niko drugi neće.

Teškoće koje izaziva premeštaj. – Premeštaj porodice propovednika iz jednog okruga u drugi može izazvati radosno očekivanje i oduševljenje kako same porodice tako i vernika. Ali, promena može da bude i delikatna i teška. Neizostavno je propraćena nekom vrstom tuge.

Crkva koja tuguje. – U braku gubitak bračnog druga zbog razvoda može biti mnogo teži od gubitka zbog smrti, jer prilikom razvoda voljena osoba je odlučila da ode. To izaziva osećaj odbačenosti, a odbačenost vodi gnevu. Isto tako kad propovednik odluči da se preseli iz jednog okruga u drugi, vernici osećaju neku vrstu odbačenosti i gneva: „Šta to nije u redu sa nama?“ „Zašto naš propovednik želi da nas napusti?“ „Boli me jer volim svog propovednika. Paziću da ne zavolim novoga, pa da opet patim.“

Ako se prethodni propovednik nije preselio svojom voljom već zaključkom oblasti/misije, vernici se mogu naljutiti na oblast i stvarati teškoće onome ko dolazi na njegovo mesto. Ako pak raniji propovednik nije bio na ceni, vernici mogu da osećaju nepoverenje i gnev prema svim propovednicima.

Narod ne voli promene i zato im se opire – posebno konzervativni ljudi, a oni čine veliki deo u većini crkava. Novi propovednici nužno znače i promenu. Zato postoji mogućnost da novi propovednik ne bude voljen i da mu crkva pruža otpor.

Tugovanje porodice propovednika. – Porodica propovednika ima mnogo više razloga za tugovanje od crkvene porodice. Iščupana iz svojih korena i ona doživljava iskustvo koje je posebno poražavajuće za bračnog druga i decu. Odlaze u novo mesto i stranu kuću, što je, gledano sa finansijske i društvene strane, posebno zahtevno. Deca treba da početi iznova u novoj školi. Bračni drug možda treba da potraži novi posao.

Ipak, najozbiljniji problem je to što porodica propovednika mora da napusti svoje prijatelje. Dok vernici možda žale zbog gubitka jedne porodice, nova porodica tuguje zbog gubitka svih svojih prijatelja u ranijem okrugu.

Sve to zajedno stvara potencijalne probleme koji prate propovednikov premeštaj.

Olakšati premeštaj. – Evo nekoliko predloga kako da se olakša prelazak u novi okrug:

Pokopaj starog. Staro se mora odložiti da bi se prihvatilo novo. Vernici mogu da izraze svoje poštovanje i tugu posebno obavljenim i dobro posećenom oproštajnom sastanku sa propovednikom koji odlazi.

Ne vrši zamenu suviše brzo. Neki smatraju da novi propovednik može da preuzme dužnost odmah po odlasku svog prethodnika. Međutim istraživanje pokazuje da je obično potrebno oko tri meseca da vernici budu spremni da prihvate novog propovednika. To vreme omogućuje vernicima da se emotivno odvoje od porodice prethodnog propovednika. Ujedno pruža jedinstvenu priliku za javljanje do tada uspavanog laičkog vodstva. U međuvremenu, vernici ponovo otkrivaju potrebu za službom propovednika.

Proslavite dolazak novog propovednika. Oblast/misija i vernici treba službu uvođenja novog propovednika u okrug da učin što je moguće značajnijim događajem. Kao što je venčanje važan simbolični čin javnog osnivanja novog doma, tako je služba uvođenja za propovednika važan simbolični čin osnivanja novog okruga.

Razlika je u tome što nevesta može da planira svoje venčanje. Propovednici ne mogu da planiraju vreme svog postavljanja u službu. Ovu odgovornost treba da preuzmu starešine i službenici oblasti/misije. Ali, starešine i drugi crkveni službenici to ne treba da učine sami, budući da su propovednici radnici oblasti koja ih i postavlja. Službenici oblasti opet to ne treba da čine sami, kao da oni crkvi autoritativno nameću propovednika. Vernici su društvo, crkvena porodica. Predstavnik oblasti inače nije član te porodice i zato će novom propovedniku teško moći da izrazi dobrodošlicu u njeno ime.

Službenici oblasti/misije najčešće samo kratko predstavu novu porodicu propovednika subotom pre podne. Crkva onda planira samo svetovan, društveni sastanak kao dobrodošlicu. Mnogo je bolje imati zvaničnu duhovnu službu uvođenja novog propovednika. U nekim prilikama mogu se pozvati i propovednici i vernici drugih crkava u tom kraju.

Uvođenje propovednika u novi okrug. – Idealno je da ova služba bude obavljena kao deo drugog dela subotnog jutarnjeg bogoslužjenja kad je prisutna većina vernika. Predloženi redosled službe ističe predstavljanje cele porodice propovednika. Neke porodice propovednika možda ne vole istupanje u javnosti, ali se uz dogovor treba naći način kako da se izrazi dobrodošlica celoj porodici. Verovatno se porodica propovednika, a ne sam propovednik, najmanje oseća dobrodošlom.

<p>Pozdrav upućen predstavniku oblasti/misije</p> <p>Reč predstavnika oblasti/misije</p>	<p>Prvi starešina treba da pozdravi predstavnika oblasti kao osobu koja će predstaviti porodicu novog propovednika.</p>
<p>Dobrodošlica starešine</p>	<p>Predstavnik oblasti treba da objasni svrhu službe uvođenja u okrug: povezati crkvu i porodicu propovednika i posvetiti novi tim crkva-propovednik za službu u društvu. Službenik oblasti isto tako treba da predstavi svakog člana porodice propovednika i o njemu ukratko iznese nekoliko detalja iz života. Druga je mogućnost: službenik oblasti može da iznese pred propovednika poslužavnik sa zapaljenim svećama pri čemu svaka od njih predstavlja jednu crkvu u okrugu, a onda da ga pozove da nastoji da održava svetlost i pomogne da brojčano rastu.</p> <p>Kad izgovara dobrodošlicu, starešina govori u ime mesne crkve, vernika. Može da se pozove cela porodica propovednika na podijum; u tom slučaju bračni drug starešine može da pozdravi bračnog druga propovednika. Jedno dete, vođa mladih ili učitelj crkvene škole od strane vernika može da izrazi dobrodošlicu propovednikovoj deci.</p>
<p>Litanija</p>	<p>Starešina: Došli smo da otvorimo novo poglavlje u istoriji naše crkve – početak službe novog propovednika.</p> <p>Crkva: Primili smo darove od Boga koji nas je osposobio za službu, a sada nam je dao novog propovednika da nas vodi, obučava i hrabri.</p> <p>Porodica propovednika Došli smo sa ciljem da vam služimo, uzdižući Isusa Hrista, da bi smo zajedno rasli.</p> <p>Crkva: Pozivamo vas da nas vodite u našem životu sa Bogom.</p> <p>Porodica propovednika: Očekujemo da nas volite, jer postajemo članovi vaše crkvene porodice.</p> <p>Crkva: Želimo da budete deo naše porodice i zato vam otvaramo srca.</p> <p>Predstavnik oblasti propovedniku: Bog ti je poverio vođenje ovog naroda u njegovoj pripremi za skori dolazak našega Gospoda Isusa Hrista.</p> <p>Propovednik: Prihvatam poziv! Obećavam pred Bogom da ću učiniti sve što je u mojoj moći da uzdignem Njegovo ime.</p>

Predstavnik oblasti: Kao crkva pozvani ste da objavite evanđelje sredini u kojoj živite.
Crkva i propovednik: Prihvatamo poziv da svojim životom i službom prikažemo živoga Hrista.
Svi: Danas činimo zavet, pred Hristom i jedni pred drugima, da ćemo Hristu dati prvo mesto; da ćemo tražiti vođstvo Svetoga Duha i raditi zajedno da ubrzamo Njegov dolazak.

Molitva za uvođenje u okrug

Porodica propovednika može da bude okrenuta crkvi, dok joj je sa jedne strane predstavnik oblasti a sa druge prvi starešina. Mogu da izađu i druge starešine i crkveni službenici i da naprave lanac ljudi od propovednika i starešina na podijumu do prvih sedišta u crkvi. Zatim treba pozvati sve, celu crkvu, da pruže ruke jedan drugome i kleknu na molitvu uvođenja u okrug. Ovaj čin simboliše sjedinjavanje propovednika i naroda. Moli se prvi starešina, pozivajući crkvu da obeća podršku novom propovedniku.

Moli se predstavnik oblasti/misije, zvanično postavljajući propovednika za vođu crkve.

Zatim predstavnik oblasti predvodi starešine u izražavanju dobrodošlice porodici novog propovednika.

Propoved propovednika
Dobrodošlica crkve

Po završetku službe, kad napušta molitveni dom, vernici iskazuju dobrodošlicu propovednikovoj porodici. Zajednički obed je izvrstan način za završetak službe preuzimanja novog okruga.

Molitva za bolesne

Jakov u svojoj poslanici predlaže: ako je neki vernik bolestan, „neka dozove starešine crkvene, te neka čitaju molitvu nad njim i neka ga pomažu uljem u ime Gospodnje. I molitva vere pomoći će bolesniku, i podignuće ga Gospod; i ako je grehe učinio, oprostiće će mu se.“ (Jakov 5,14.15) Ovo je još jedna služba za starešine koja predstavlja veliki blagoslov za tvoj narod.

Molitva treba da bude u središtu službe svakog starešine, a molitva za bolesne je značajan deo takve molitvene službe. Kad posećuješ bolesne, imaj na umu ne samo njihovo telesno već i duhovno stanje. Često se bolesni

osećaju bespomoćnim i obeshrabrenim. Ponekad se njihova vera koleba pa im je potrebno tvoje ohrabrenje i podsećanje da ih Bog ljubi.

Formalna služba pomazanja se obično primenjuje na one koji boluju od posebno teške bolesti. Međutim tekst glasi: „Boluje li ko među vama.“ U njemu ne stoji: „,Umire li ko među vama...“ Službu pomazanja ne treba vršiti u slučaju svake beznačajne telesne tegobe. Treba je vršiti samo u slučaju ozbiljne bolesti, ali ne samo za bolest koja vodi u smrt. U nekim krajevima pomazanje je gotovo sasvim nestalo zbog tradicije nekih neadventističkih verskih zajednica koje su ga koristile samo kao poslednju pomast.

Ko služi? – Bolesnik treba da dozove k sebi crkvene starešine. Starešina mesne crkve može da obavi službu pomazanja ako je propovednik odsutan, ali to treba učiniti uz propovednikov pristanak. U idealnom slučaju propovednik predvodi, a prisutne starešine pomažu prisutnošću i molitvama.

Priprema za službu. – *Gde se održava?* Služba pomazanja se može održati u crkvi, kući, domu za stare ili u bolnici. Ako se vrši u bolnici, treba je obaviti tako da ne stvara smetnje lekaru i bolničkom osoblju. Dužina i oblik službe zavisi od mesta na kojem se održava i stanju u kojem se bolesnik nalazi.

Ko je prisutan? Osim propovednika i starešina, prisutni mogu da budu i drugi koji imaju poseban dar molitve. Bolesnik možda želi da pozove svoje prijatelje. Obično ne pozivamo članove porodice ili prijatelje koji nisu hrišćani, ali isto tako ne zahtevamo da nas napuste ako su prisutni. Oni koji vode službu treba da budu ozbiljno posvećeni Hristu, da čvrsto veruju u božansko isceljenje i pripreme srce za ovu priliku.

Priprema bolesnika. „Da sam video u srcu bezakonje, ne bi me uslišio Gospod.“ (Psalam 66,18) Pozovi bolesnika da pre pomazanja ispita svoj život. Odličan način pripreme pojedinca za ovu službu je proučavanje poglavlja „Molitva za bolesne“ u knjizi Elen Vajt *U potrazi za boljim životom (Ministry of Healing)*.

Poštuj želju onih koji ne žele previše određeno da govore o svojoj bolesti. Sa druge strane, o njoj treba da saznaš, u onoj meri u kojoj je to bolesnik voljan da kaže, kako bi tvoja molitva bila određena.

Redosled službe. – Uvodne napomene. Budući da vodiš, objasni okupljenima svrhu pomazanja i kako se ono vrši. Možeš da pozoveš bolesnika da posvedoči o svojoj veri i iznese razlog zbog kojeg moli za izlečenje.

Ako bolesnik nije u previše teškom stanju koje bi zahtevalo kratku službu, uzmi vremena da iz Pisma pročitaš uslove za božansko izlečenje. Ova načela obuhvataju:

1. Veru da Bog može i hoće da izleči.
2. Priznanje greha.
3. Posvećenje zdravom načinu života. Često je bolest posledica pogrešnih životnih navika. Kaži bolesniku da Bog rado prašta naše prošle

grehe, ali je drsko tražiti od Boga da izleči naše telo ako i dalje nameravamo da ga zloupotrebjavamo.

4. Spremnost da se služimo ljudskim sredstvima. „Svaki dobri dar i svaki poklon savršeni odozgo je.“ (Jakov 1,17) Bog je možda već obdario nekog lekara kojem će On povesti bolesnika da ga izleči. Bog čini čuda, ali ih često čini preko darova koje je stavio u ljudske ruke.

5. Imaj poverenja u Božji odgovor. Ponekad Bog odmah leči, ponekad polako, a ponekad nikada. Ako bolesnik nije odmah ozdravio, to ne treba tumačiti kao da je to znak njegove duhovne slabosti ili da Bog nije spreman da leči. Služba treba da istakne sigurnost da je sve prepušteno Božjim rukama i da se Njemu možemo poveriti.

Biblijski tekstovi koji se mogu čitati ili poslužiti kao osnova jesu: Jakov 5,14-16; 4. Mojsijeva 21,8.9; Psalam 103,1-5; 107,19.20 i Marko 16,15-20.

Molitva pomazanja. Ako si osoba koja predvodi, treba da imaš bočicu maslinovog ulja. Svi kleče. Bolesnik može poželjeti da se moli. U tom slučaju neka se moli prvi. Zatim se redom mole drugi službenici. Ti se moliš poslednji. Kad počneš da se moliš, stavi na vrh prstiju nešto ulja. Pri završetku molitve pomaži čelo bolesnika. Ovaj čin simbolizuje doticanje bolesnika Svetim Duhom na poseban i naročit način.

Adventisti sedmog dana ne slede niti podupiru praksu nekih koji uljem pomazuju obolele delove tela.

Završetak službe. Čim se završi sa molitvama, pozdravi i napusti bolesnika. Pre pomazanja možeš da odvojiš vreme za upoznavanje i prijateljski razgovor, ali ne posle njega. Napusti bolesnika dok još prevladava duh pobožnosti i dok se još oseća Božja prisutnost.

Venčanje

„Od bilo koje veze na zemlji porodična veza je najuža, najnežnija i najsvetija. Ona je određena da bude blagoslov čovečanstvu. Ona je blagoslov gde god se u brak ulazi razborito, u strahu Božjem i sa trezvenim prihvatanjem odgovornosti“ (*Adventist Home*, p. 12) Svako venčanje zato treba da bude vreme duhovne obnove, radosnog praznovanja i službe koja je namenjena u prvom redu paru i njihovim porodicama.

Smernice naše crkve. – Ko vrši venčanje? U šestom poglavlju, pod naslovom „Službenici crkve i njihove dužnosti“ *Crkveni pravilnik* određuje: „Prilikom službe venčanja samo rukopoloženi propovednik može da iznese bračni zavet, da traži izjave obećanja i da objavu o venčanju, osim u onim područjima za koja je odbor divizije doneo zaključak da se za obavljanje službe venčanja ovlaste izabrani nerukopoloženi propovednici koji su rukopoloženi kao starešine mesne crkve. Prigodnu propoved, molitvu i izricanje blagoslova

može da ima ili rukopoloženi propovednik, nerukopoloženi propovednik ili starešina mesne crkve.“ Drugim rečima, ti kao starešina mesne crkve ne možeš da obaviš celokupnu službu, ali možeš da učestvuješ. Budući da si vodeća ličnost mesne crkve, tvoja prisutnost i zanimanje od su najveće važnosti.

Ograničenja za propovednike. U nekim slučajevima propisi naše crkve zabranjuju propovednicima da venčaju neki par. A ima slučajeva kada propovednici po svojoj savesti ne mogu da obave ovu službu. U jednom i drugom slučaju par se može osećati odbačenim, a vernici mogu stvoriti pogrešne zaključke. Nema važnijeg i delikatnijeg vremena kada starešine treba da podrže svoje propovednike.

Duhovna služba. U mnogim zemljama u svetu crkveno venčanje predstavlja i građanski ugovor i duhovnu odluku. U drugim zemljama verska služba se ne može obaviti dok nije izvršeno građansko-pravno venčanje. Svaku službu venčanja u kojoj svetovno zasenjuje duhovno treba smatrati neprikladnom u adventističkoj crkvi.

Smernice za crkvu. Ti i tvoj propovednik treba da povedete crkvu u pripremi smernica za venčanje. Učini to dok još nisi primio zahtev za venčanje, da ne bi koga povredio. Daj te smernice, zajedno sa obrascem kojim se zahteva venčanje svakome ko zatraži venčanje u crkvi. Ispunjeni zahtev za venčanjem treba da sadrži određene zahteve neveste, po čemu će se videti da su smernice pročitane i prihvaćene.

Prouči sa svojim crkvenim odborom *Crkveni pravilnik* i *Priručnik za propovednike* kako biste se upoznali sa smernicama crkve. A onda, na osnovu njih i mesnih običaja/tradicija, pripremite smernice svoje crkve.

Predmeti koje treba uključiti jesu: ko može da bude venčan u crkvi; muzika; da li mora ili ne mora da se pozove crkveni koordinator za venčanja; ukrašavanje; sveće; odeća; fotografisanje; pirinač ili konfeti; prijem; naplaćivanje; pribor i služba koje osigurava crkva.

Ne bi smelo da bude puno izuzetaka od smernica, a i ove mora da odobri određeni odbor. Propovednik ne bi trebalo da bude jedini odgovoran za ogorčenje koje izražavaju porodice čiji su se planovi sukobili sa crkvenim smernicama.

ZA LIČNO PROUČAVANJE

Posebne službe su upravo to – posebne, i treba ih kao takve planirati i voditi. Uobičajeno je da ih vodi propovednik, a da mu ti kao starešina u tim prilikama pomažeš.

- ✓ **DOK ČITAŠ** poglavlje stavi na papir kako svaka od posebnih službi pomaže narodu u razvijanju njegovog iskustva sa Bogom. Pronađi osnovnu strukturu svake posebne službe i odredi kako ona može da se primeni u tvojoj kulturi.
-

SAZNAJ:

- *Krštenje je simbol smrti starog i početka novog života u Isusu. Njime osoba izražava želju da postane član Božje porodice.*
- *Važno je da se novi vernici uklupe u crkvenu zajednicu i da osećaju kako ih vernici prihvataju i vole.*
- *Posvećenje deteta svakog od nas podseća na Božje čudo rođenja i zavet roditelja i vernika da će da podrže i pomognu da se „uči dete prema putu kojim će ići“.*
- *Večera Gospodnja spada među najsvečanije i najradosnije događaje u našim crkvama. Iako je to vreme pozivanja na ispitivanje srca i praštanje, ono je i vreme ohrabrenja i duhovne obnove. Pomaganje u vođenju ove posebne službe ili samo vođenje jedna je od najvažnijih duhovnih dužnosti starešine.*

- *Adventisti sedmog dana imaju običaj da večeru Gospodnju drže otvorenu za javnost. Svako je dobro došao ko želi da učestvuje u uzimanju simbola Gospodnje smrti.*
- *Starešina može da prenese duhovne blagoslove onima koji ne mogu da učestvuju na večeri Gospodnjoj, tako što će im simbole udeliti u njihovim domovima.*
- *Vreme smrti i planiranje pogreba je važno vreme službe za starešinu. Važno je da se u to vreme pokaže osetljivost za potrebe porodice, za kulturu i običaje.*
- *Uvođenje u novi okrug je služba koju samo starešine mogu da vrše. Ova služba, i podrška novog propovednika, može da pomogne u ublažavanju teškoća zbog premeštaja, kako za vernike tako i za novog propovednika i njegovu porodicu. Ako ne istakneš potrebu za ovom važnom službom, vrlo je verovatno da to niko drugi neće.*
- *Molitva za bolesne još je jedan oblik službe kojom starešina može biti od velikog blagoslova za narod. Takva molitva može da se uputi tokom posete ili prilikom formalne službe pomazanja.*
- Venčanje je prilika za duhovnu obnovu, radosno praznovanje i posebnu službu za parove i njihove porodice.

NAUČI:

1. Još jednom razmotri odsek o krštenju. Koji koraci treba da se učine u pripremi kandidata za krštenje? Koje su tvoje odgovornosti u toj pripremi?
2. Koja su četiri osnovna razloga za posvećenje deteta?
  - 1)
  - 2)
  - 3)
  - 4)
3. Još jednom razmotri četiri dela uobičajenog blagosiljanja deteta.
4. Na koje načine starešina može da pomogne u planiranju posvećenja molitvenog doma?

5. Koja je razlika između posvećenja molitvenog doma i njegovog otvaranja?
6. Koji je cilj i koje su razlike između posvećenja molitvenog doma, otvaranja crkve, početka gradnje, polaganja kamena temeljca i blagosiljanja doma?
7. Još jednom razmotri odsek o večeri Gospodnjoj. Šta to znači da je večera Gospodnja otvorena za javnost?
8. Kada bi trebalo da posetiš porodicu pošto si saznao za smrt nekog od njenih članova?
Nabroj neke praktične načine na koje crkva može da ponudi pomoć ožalošćenju porodici.
9. Koja su tri predloga kako da olakšaš premeštaj novog propovednika?
  - 1)
  - 2)
  - 3)
10. Nabroj korake u službi pomazanja.
11. Zašto je važno da tvoja crkva ima smernice za venčanje?
Zašto treba da se postave pre nego što se planira neko venčanje?

URADI:

1. Šta bi mogao da učiniš kako bi nečije krštenje bilo posebno?
2. Načini primer rasporeda za posvećenje deteta i kaži šta crkva može da učini za porodicu i dete.
3. Šta može da se učini za decu da bi prilikom službe večere Gospodnje mogla da shvate i na svoj način iskuse njegovo značenje?
4. Načini pisani plan posete i pružanja podrške onome ko tuguje zbog smrti druge osobe.
5. Na koje praktične načine možeš vernicima da olakšaš primanje novog propovednika? Šta možeš da učiniš da se zaboravi stari propovednik? Kako možeš da pomogneš da se prerano ne izvrši zamena novim propovednikom? Kako možete da proslavite dolazak novog?

ZA GRUPNO PROUČAVANJE

1. Šta možeš da učiniš na dan krštenja neke osobe da joj lično pomogneš pri uklapanju u crkvenu zajednicu i stvaranju osećaja prihvaćenosti?

Kako tvoja crkva može da pomogne da se uklopi u njenu zajednicu i u izražavanju prihvatanja i ljubavi?

Šta ti možeš da učiniš da nečije krštenje bude poseban događaj?

2. Šta si ti učinio/zapazio da bi blagosiljanje nekog deteta moglo da bude poseban događaj?

3. Šta možeš da učiniš da više vernika učestvuje u večeri Gospodnjoj?

4. Šta znači rečenica da „adventisti imaju večeru Gospodnju otvorenu za javnost“?

5. Od kakve praktične koristi možeš da budeš propovedniku kad se radi o pogrebima i venčanjima?

Na koje načine možeš da podupreš porodicu koja je ožalošćena zbog smrti svog člana?

6. Šta misliš o ideji da novi propovednik tri meseca ne preuzme novi okrug?

7. Šta ti možeš da učiniš da tvoja crkva novog propovednika dočeka dobrodošlicom?

8. Kako možeš svojoj crkvi da olakšaš dolazak novog propovednika? Šta možeš da učiniš da se stari zaboravi?

ZAKLJUČAK

Završavamo ovaj priručnik tamo gde smo i započeli: pozivom svim starešinama da se odazovu živom, duhovnom vođenju crkve. Tvoja služba je važna za nastanak, rast i razvitak crkve. Budući da ti je Sveti Duh dao jedinstvene sposobnosti rukovođenja, ti možeš da dovedeš do velikih promena. Posveti se svakodnevno Hristu i osloni se na Njega za milost i vodstvo.

„Starešine koje su među vama molim... Pasite stado Božje koje vam je predato, i nadgledajte ga, ne silom, nego dragovoljno, i po Bogu, niti za nepravedne dobitke, nego iz dobra srca; niti kao da vladate narodom; nego bivajte ugledi stadu! I kad se javi poglavar pastirski, primićete venac slave koji neće uvenuti.“ (1. Petrova 5,1-4)

SADRŽAJ

<u>CRKVA I NJENA ORGANIZACIJA</u>	<u>5</u>
<u>POZIV I KVALIFIKACIJE STAREŠINE</u>	<u>21</u>
<u>STAREŠINA KAO VOĐA CRKVE</u>	<u>37</u>
<u>STAREŠINA PODUPIRE OSTALE VOĐE U MESNOJ CRKVI</u>	<u>65</u>
<u>STAREŠINA I RAST CRKVE</u>	<u>81</u>
<u>STAREŠINA I BRIGA O CRKVI</u>	<u>99</u>
<u>STAREŠINA I BOGOSLUŽENJE</u>	<u>117</u>
<u>STAREŠINA I POSEBNE SLUŽBE</u>	<u>137</u>
<u>ZAKLJUČAK</u>	<u>165</u>